

เทคนิคการตรวจสอบที่มีผลต่อความสำเร็จของการปฏิบัติงานตรวจสอบ
รายงานการเงินของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน

กนกพร ภาตะนันท์

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรบัญชีมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบัญชี วิทยาลัยบริหารธุรกิจนวัตกรรมและการบัญชี

มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต

พ.ศ. 2564

Audit Techniques Affecting the Success of Audit Operations
Financial reports of the Office of the Auditor General of Thailand

Kanokporn Patanun

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Accountancy Program

College of Innovative Business and Accountancy,

Dhurakij Pundit University

2021

ใบรับรองสารนิพนธ์

วิทยาลัยบริหารธุรกิจนวัตกรรมและการบัญชี มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

ปริญญา บัญชีมหาบัณฑิต

หัวข้อสารนิพนธ์ เทคนิคการตรวจสอบที่มีผลต่อความสำเร็จของการปฏิบัติงานตรวจสอบรายงานการเงิน
ของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน

เสนอโดย นางสาวกนกพร ภาตะนันท์

สาขาวิชา บัญชีมหาบัณฑิต

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ดร.อริสรา ธาณีนรณานนท์

ได้พิจารณาเห็นชอบโดยคณะกรรมการสอบสารนิพนธ์แล้ว

.....ประธานกรรมการ

(ผศ.ดร.พัทธนันท์ เพชรเชิดชู)

.....กรรมการและอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

(ดร.อริสรา ธาณีนรณานนท์)

.....กรรมการ

(ผศ. ดร. ศิริเดช คำสุพรหม)

วิทยาลัยบริหารธุรกิจนวัตกรรมและการบัญชีรับรองแล้ว

.....คณบดีวิทยาลัยบริหารธุรกิจนวัตกรรมและการบัญชี

(ผศ.ดร.ศิริเดช คำสุพรหม)

วันที่ ๑ เดือน ก.ค. พ.ศ. ๒๕๖๔

หัวข้อวิทยานิพนธ์	เทคนิคการตรวจสอบที่มีผลต่อความสำเร็จของการปฏิบัติงานตรวจสอบ รายงานการเงินของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน
ชื่อผู้เขียน	กนกพร ภาตะนันท์
อาจารย์ที่ปรึกษา	ดร.อริสรา ชานีรณานนท์
สาขาวิชา	บัญชีมหาบัณฑิต
ปีการศึกษา	2563

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องเทคนิคการตรวจสอบที่มีผลต่อความสำเร็จของการปฏิบัติงานตรวจสอบรายงานการเงินของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเทคนิคการตรวจสอบที่มีผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานตรวจสอบรายงานการเงินของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน ซึ่งประกอบด้วยเทคนิคการตรวจสอบ 11 ด้าน ดังนี้ การตรวจดู/ การตรวจสอบการมีตัวตน การสังเกตการณ์ การยืนยันยอด การตรวจสอบเอกสารใบสำคัญ การคำนวณ การตรวจสอบการผ่านรายการ การตรวจหารายการผิดปกติ/ การตรวจแบบคร่าว การสอบถาม การติดตามรายการ การวิเคราะห์ และการกระทบยอด

วิธีวิจัยที่นำมาใช้ในงานวิจัยนี้คือระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ จากข้อมูลการสำรวจกลุ่มตัวอย่างประชาชนที่เป็นผู้ตรวจสอบบัญชีของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน จำนวน 329 คน มาประมวลผลด้วยโปรแกรมทางสถิติ โดยอาศัยสถิติเชิงพรรณนา ซึ่งค่าสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ ค่าร้อยละ การแจกแจงความถี่ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน คือ การวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณ

ผลการวิจัยพบว่าเทคนิคการตรวจสอบด้านการตรวจดู/การตรวจสอบการมีตัวตน การสังเกตการณ์ การยืนยันยอด การตรวจสอบเอกสารใบสำคัญ การคำนวณ การตรวจสอบการผ่านรายการ การสอบถาม การวิเคราะห์ และการกระทบยอด มีผลกระทบต่อความสำเร็จของการปฏิบัติงานตรวจสอบรายงานการเงินของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน และเทคนิคการตรวจสอบด้านการตรวจหารายการผิดปกติ/การตรวจแบบคร่าวและการติดตามรายการ ไม่มีผลกระทบต่อความสำเร็จของการปฏิบัติงานตรวจสอบรายงานการเงินของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน

Thematic Paper Topic	Audit Techniques Affecting the Success of Audit Operations Financial reports of the Office of the Auditor General of Thailand
Author	Kanokporn Patanun
Advisor	Dr. Arisara Thaneerananon
Program	Masters of Accounting
Academic Year	2020

Abstract

The objective of research on audit techniques that affect the success of audit operations financial reports of the Office of the Auditor General of Thailand is to study inspection techniques affecting the success of auditing financial reports of the Office of the Auditor General of Thailand. There are 11 types of inspection techniques which include: verification, verification of presence, observation, balance confirmation, document verification, calculations, abnormality detection, rough detection, inquiry, balance tracking, analysis and reconciliation

Research method used for his research is qualitative based questionnaire from the survey data of 329 respondents who are auditors of the Office of the Auditor General of Thailand. The information was processed using a statistical program based on descriptive statistics. The statistical values used in the analysis were percentage value, frequency distribution arithmetic average and standard deviation and the statistical value used to test the hypothesis was the multiple regression analysis.

The results showed that the verification, verification of usability technique, observation, reconciliation, invoice document review, calculation, posting review, inquiry, analysis and reconciliation affects the success of the auditing of the Office of the Auditor General of Thailand. The audit techniques for abnormality and rough item detection and tracking have no effect on the success of the Office of the Auditor General of Thailand's financial reporting operations.

กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี โดยได้รับความอนุเคราะห์และความกรุณาอย่างยิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พัทธนันท์ เพชรเชิดชู ประธานกรรมการ และ ดร.อริสรา ธานีรณานนท์ อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ที่ได้สละเวลาอันมีค่ามาให้ความรู้ คำแนะนำปรึกษา ตรวจงานวิจัย ตลอดจนให้ความช่วยเหลือในสิ่งต่างๆ แก่ผู้วิจัยด้วยดีตลอดมา ผู้วิจัยมีความซาบซึ้งต่อความเมตตากรุณาของท่านและขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้ด้วย

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ทุกท่าน และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับงานสารนิพนธ์ฉบับนี้ทุกท่าน ที่ให้คำปรึกษา แนะนำในทุก ๆ ด้าน รวมทั้งผู้ที่เขียนเอกสาร บทความ และงานวิจัยต่าง ๆ ที่ผู้วิจัยได้นำมาใช้อ้างอิงในวิจัยฉบับนี้ให้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

สุดท้ายนี้ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณผู้ที่เกี่ยวข้องทุกท่านที่ให้การส่งเสริม สนับสนุน และเป็นกำลังใจให้ด้วยดีเสมอมา จนกระทั่งงานวิจัยฉบับนี้เสร็จสิ้นสมบูรณ์

กนกพร ภาตะนันท์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	๗
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	๘
กิตติกรรมประกาศ.....	๑
สารบัญตาราง.....	๗
สารบัญภาพ.....	๑๑
บทที่	
1. บทนำ.....	1
1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	2
1.3 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	3
1.4 สมมติฐานของการวิจัย.....	4
1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	5
1.6 ขอบเขตของการวิจัย.....	5
1.7 นิยามศัพท์.....	7
2. แนวคิด ทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	9
2.1 แนวคิดและทฤษฎี.....	9
2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	41
3. วิธีดำเนินการวิจัย.....	44
3.1 การกำหนดปัญหาการวิจัย.....	44
3.2 การวางแผนการออกแบบการศึกษา.....	45
3.3 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย.....	46
3.4 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	46
3.5 การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ.....	48
3.6 การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	50
3.7 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	50
3.8 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	53

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4. ผลการวิจัย.....	54
4.1 ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตรวจสอบบัญชีสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน	54
4.2 ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับเทคนิคการตรวจสอบบัญชี.....	57
4.3 ส่วนที่ 3 การปฏิบัติตามแนวทางหรือคู่มือปฏิบัติงานตรวจสอบรายงาน การเงิน (ความสำเร็จของการปฏิบัติงานตรวจสอบ).....	58
5. สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	71
5.1 สรุปผลการวิจัย.....	71
5.2 อภิปรายผลการวิจัย.....	73
5.3 ข้อเสนอแนะ.....	76
บรรณานุกรม.....	78
ภาคผนวก.....	80
แบบสอบถาม.....	81
ประวัติผู้เขียน	91

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
4.1 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตรวจสอบบัญชีสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน.....	54
4.2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นเกี่ยวกับเทคนิคการตรวจสอบบัญชี ของผู้ตรวจสอบบัญชีสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน..	57
4.3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการปฏิบัติตามแนวทางหรือคู่มือปฏิบัติงานตรวจสอบรายงานการเงิน ของผู้ตรวจสอบบัญชีสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน.....	58
4.4 ผลการวิเคราะห์เทคนิคการตรวจสอบที่มีผลต่อความสำเร็จของการทำงานตรวจสอบรายงานการเงิน ของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน โดยรวม	59
4.5 ผลการวิเคราะห์เทคนิคการตรวจสอบที่มีผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานตรวจสอบรายงานการเงิน โดยการปฏิบัติตามแนวการตรวจสอบบัญชีเงินสด รายการเทียบเท่าเงินสด เงินฝากธนาคาร.....	60
4.6 ผลการวิเคราะห์เทคนิคการตรวจสอบที่มีผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานตรวจสอบรายงานการเงิน โดยการปฏิบัติตามแนวการตรวจสอบบัญชีลูกหนี้.....	61
4.7 ผลการวิเคราะห์เทคนิคการตรวจสอบที่มีผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานตรวจสอบรายงานการเงิน โดยการปฏิบัติตามแนวการตรวจสอบบัญชีทรัพย์สิน.....	62
4.8 ผลการวิเคราะห์เทคนิคการตรวจสอบที่มีผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานตรวจสอบรายงานการเงิน โดยการปฏิบัติตามแนวการตรวจสอบบัญชีรายจ่ายค้างจ่าย.....	63
4.9 ผลการวิเคราะห์เทคนิคการตรวจสอบที่มีผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานตรวจสอบรายงานการเงิน โดยการปฏิบัติตามแนวการตรวจสอบเจ้าหนี้และเงินกู้ยืม.....	64
4.10 ผลการวิเคราะห์เทคนิคการตรวจสอบที่มีผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานตรวจสอบรายงานการเงิน โดยการปฏิบัติตามแนวการตรวจสอบบัญชีทุน.....	65

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
4.11 ผลการวิเคราะห์เทคนิคการตรวจสอบที่มีผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานตรวจสอบรายงานการเงิน โดยการปฏิบัติตามแนวการตรวจสอบบัญชีกำไร (ขาดทุน) สะสม/เงินสะสม.....	66
4.12 ผลการวิเคราะห์เทคนิคการตรวจสอบที่มีผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานตรวจสอบรายงานการเงิน โดยการปฏิบัติตามแนวการตรวจสอบบัญชีรายได้.....	67
4.13 ผลการวิเคราะห์เทคนิคการตรวจสอบที่มีผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานตรวจสอบรายงานการเงิน โดยการปฏิบัติตามแนวการตรวจสอบบัญชีรายจ่าย.....	68

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	3
4.1 แสดงความสัมพันธ์ของตัวแปร.....	69

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน พ.ศ. 2561 มาตรา 53 ให้ผู้ว่าการมีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

" (1) ตรวจเงินแผ่นดินตามนโยบายการตรวจเงินแผ่นดินและหลักเกณฑ์มาตรฐานเกี่ยวกับการตรวจเงินแผ่นดินที่คณะกรรมการกำหนด และตามกฎหมายว่าด้วยวินัยการเงินการคลังภาครัฐ

(2) ตรวจสอบสัมฤทธิ์และประสิทธิภาพการใช้จ่ายเงินของหน่วยงานของรัฐ..."

พระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. 2561 ที่มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 20 เมษายน 2561 ได้ระบุถึงการจัดทำรายงานการเงินไว้ในมาตรา 70 และการตรวจสอบรายงานการเงินในมาตรา 71 ดังนี้

“มาตรา 70 ให้หน่วยงานของรัฐจัดทำรายงานการเงินประจำปีงบประมาณซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยงบแสดงฐานะการเงินและงบแสดงผลการดำเนินงานทางการเงินทั้งเงินงบประมาณ เงินนอกงบประมาณ และเงินอื่นใด รวมถึงการก่อหนี้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กระทรวงการคลังกำหนด

ในกรณีที่มีความจำเป็น หน่วยงานของรัฐจะขอทำความตกลงกับกระทรวงการคลังจัดทำรายงานการเงินประจำปีซึ่งมิใช่ปีงบประมาณก็ได้ และกระทรวงการคลังจะกำหนดเงื่อนไขให้หน่วยงานของรัฐนั้น ปฏิบัติด้วยก็ได้

ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันสิ้นปีงบประมาณหรือตามที่ได้ตกลงกับกระทรวงการคลังตามวรรคสอง ให้หน่วยงานของรัฐนำส่งรายงานตามวรรคหนึ่งให้สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินเพื่อตรวจสอบ และนำส่ง กระทรวงการคลังด้วย”

“มาตรา 71 ให้สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินหรือผู้สอบบัญชีที่สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินเห็นชอบ ตรวจสอบรายงานการเงินที่หน่วยงานของรัฐส่งให้ตามมาตรา 70 ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันสิ้นปีงบประมาณหรือตามที่ได้ตกลงกับกระทรวงการคลัง โดยให้ตรวจสอบ

และรายงานผลการตรวจสอบตามนโยบาย หลักเกณฑ์และมาตรฐานที่คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินกำหนด”

จากข้อกำหนดดังกล่าว ส่งผลให้สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินจะต้องตรวจสอบรายงานการเงินดังกล่าวให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันสิ้นปีงบประมาณ ด้วยเหตุนี้จึงมีการจัดทำแนวทางหรือคู่มือการปฏิบัติงานตรวจสอบรายงานการเงินสำหรับหน่วยงานต่างๆ เพื่อให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์มาตรฐานเกี่ยวกับการตรวจเงินแผ่นดิน และให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อการทำงาน โดยมีแนวทาง/คู่มือการตรวจสอบทั้งหมด 3 แนวปฏิบัติ

ผู้ตรวจสอบบัญชีที่ปฏิบัติงานในสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินประกอบด้วยสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินส่วนกลาง คือ สำนักตรวจสอบการเงินและบริหารพัสดุที่ 1 ถึง สำนักตรวจสอบการเงินและบริหารพัสดุที่ 24 จำนวน 789 คน และผู้ตรวจสอบบัญชีที่ปฏิบัติงานในสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินส่วนภูมิภาค ได้แก่ สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินภูมิภาคที่ 1 ถึง สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินภูมิภาคที่ 15 จำนวน 1,034 คน รวมจำนวน 1,823 คน และรายงานการเงินที่ต้องตรวจสอบตามผลการปฏิบัติงานด้านการตรวจสอบการเงินในปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 จำนวน 9,552 งบ (สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินรายงานผลการปฏิบัติงาน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2562)

เนื่องด้วยผู้ตรวจสอบบัญชี จำนวน 1,823 คน และรายงานการเงินที่ต้องตรวจสอบตามผลการปฏิบัติงานด้านการตรวจสอบการเงิน จำนวน 9,552 งบ ประกอบกับสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินจะต้องตรวจสอบรายงานการเงินดังกล่าวให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันสิ้นปีงบประมาณ ผู้วิจัยสนใจศึกษาเทคนิคการตรวจสอบที่มีผลต่อความสำเร็จของการปฏิบัติงานตรวจสอบรายงานทางการเงินของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาเทคนิคการตรวจสอบที่มีผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานตรวจสอบรายงานการเงินของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน

1.3 กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มุ่งเน้นศึกษาเทคนิคการตรวจสอบที่มีผลต่อความสำเร็จของการปฏิบัติงานตรวจสอบรายงานการเงิน ของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

1.4 สมมติฐานของการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดสมมติฐานของการวิจัย ตามกรอบแนวความคิดในการวิจัยโดยมีรายละเอียด ดังนี้

H1 : การตรวจสอบด้านการตรวจดู/การตรวจสอบการมีตัวตน มีผลกระทบต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานตรวจสอบรายงานการเงิน

H2 : การสังเกตการณ์ มีผลกระทบต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานตรวจสอบรายงานการเงิน

H3 : การยื่นข้อสงสัย มีผลกระทบต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานตรวจสอบรายงานการเงิน

H4 : การตรวจสอบเอกสารใบสำคัญ มีผลกระทบต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานตรวจสอบรายงานการเงิน

H5 : การคำนวณ มีผลกระทบต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานตรวจสอบรายงานการเงิน

H6 : การตรวจสอบการผ่านรายการมีผลกระทบต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานตรวจสอบรายงานการเงิน

H7 : การตรวจหารายการผิดปกติ/การตรวจแบบคร่าว มีผลกระทบต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานตรวจสอบรายงานการเงิน

H8 การสอบถาม มีผลกระทบต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานตรวจสอบรายงานการเงิน

H9 : การติดตามรายการ มีผลกระทบต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานตรวจสอบรายงานการเงิน

H10 : การวิเคราะห์ มีผลกระทบต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานตรวจสอบรายงานการเงิน

H11 : การกระทบยอด รายการ มีผลกระทบต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานตรวจสอบรายงานการเงิน

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ผลการวิจัยครั้งนี้จะช่วยสะท้อนเทคนิคการตรวจสอบที่มีผลต่อความสำเร็จของการปฏิบัติงานตรวจสอบรายงานการเงินของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน เพื่อใช้เป็นข้อมูลอันนำไปสู่การพัฒนาประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรให้บรรลุเป้าหมายและปฏิบัติงานได้อย่างรวดเร็ว มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

1.6 ขอบเขตของการวิจัย

เนื้อหาการวิจัย

ในการวิจัยเทคนิคการตรวจสอบที่มีผลต่อความสำเร็จของการปฏิบัติงานตรวจสอบรายงานการเงิน ของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตเนื้อหาการวิจัย 2 ส่วน ดังนี้ คือ

1. เทคนิคการตรวจสอบ ประกอบด้วยตัวแปร 11 ตัวแปร ได้แก่ การตรวจสอบ/การตรวจสอบการมีตัวตน การสังเกตการณ์ การยื่นยันยอด การตรวจสอบเอกสารใบสำคัญ การคำนวณ การตรวจสอบการผ่านรายการ การตรวจหารายการผิดปกติ/การตรวจแบบคร่าว การสอบถาม การติดตามรายการ การวิเคราะห์ และการกระทบยอด

2. ความสำเร็จในการปฏิบัติงานตรวจสอบรายงานการเงิน ประกอบด้วยตัวแปร 9 ตัวแปร ได้แก่ แนวการตรวจสอบบัญชีเงินสด รายการเทียบเท่าเงินสด เงินฝากธนาคารและเงินฝากคลัง แนวการตรวจสอบบัญชีลูกหนี้ แนวการตรวจสอบบัญชีทรัพย์สิน แนวการตรวจสอบบัญชีรายจ่าย ค้างจ่าย แนวการตรวจสอบเจ้าหนี้และเงินกู้ยืม แนวการตรวจสอบบัญชีทุน แนวการตรวจสอบบัญชีกำไร (ขาดทุน) สะสม/เงินสะสม แนวการตรวจสอบบัญชีรายได้ และแนวการตรวจสอบบัญชีรายจ่าย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ได้แก่ ผู้ตรวจสอบบัญชีที่ปฏิบัติงานในสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน ส่วนกลาง คือ สำนักตรวจสอบการเงินและบริหารพัสดุที่ 1 ถึง สำนักตรวจสอบการเงินและบริหารพัสดุที่ 24 จำนวน 789 คน และผู้ตรวจสอบบัญชีที่ปฏิบัติงานในสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน ส่วนภูมิภาค ได้แก่ สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินภูมิภาคที่ 1 ถึง สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินภูมิภาคที่ 15 จำนวน 1,034 คน รวมจำนวน 1,823 คน

2. กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ได้มาจากการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) โดยสุ่มเลือกจากประชากร คือ ผู้ตรวจสอบรายงานการเงินที่ปฏิบัติงาน

ภายในสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน ปีบัญชี 2564 จำนวน 1,823 ราย ขนาดตัวอย่าง 329 คน โดยใช้สูตรของ Yamane (Yamane, 1973) และกำหนดระดับความเชื่อมั่น 95%

ขอบเขตด้านพื้นที่

1. สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินส่วนกลาง ได้แก่ สำนักตรวจสอบการเงินและบริหารพัสดุที่ 1 ถึงสำนักตรวจสอบการเงินและบริหารพัสดุที่ 24

2. สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินภูมิภาคที่ 1 ประกอบด้วย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จังหวัดนครนายก จังหวัดสระบุรี จังหวัดปราจีนบุรี จังหวัดลพบุรี และจังหวัดอ่างทอง

3. สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินภูมิภาคที่ 2 ประกอบด้วย จังหวัดชลบุรี จังหวัดฉะเชิงเทรา จังหวัดจันทบุรี จังหวัดระยอง จังหวัดตราด และจังหวัดสระแก้ว

4. สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินภูมิภาคที่ 3 ประกอบด้วย จังหวัดนครปฐม จังหวัดนนทบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี จังหวัดสมุทรปราการ จังหวัดปทุมธานี และจังหวัดสมุทรสาคร

5. สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินภูมิภาคที่ 4 ประกอบด้วย จังหวัดนครราชสีมา จังหวัดชัยภูมิ จังหวัดบุรีรัมย์ และจังหวัดสุรินทร์

6. สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินภูมิภาคที่ 5 ประกอบด้วย จังหวัดอุบลราชธานี จังหวัดอำนาจเจริญ จังหวัดศรีสะเกษจังหวัดยโสธร จังหวัดมุกดาหาร และจังหวัดนครพนม

7. สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินภูมิภาคที่ 6 ประกอบด้วย จังหวัดอุดรธานี จังหวัดหนองบัวลำภู จังหวัดสกลนครจังหวัดหนองคาย จังหวัดบึงกาฬ และจังหวัดเลย

8. สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินภูมิภาคที่ 7 ประกอบด้วย จังหวัดขอนแก่น จังหวัดกาฬสินธุ์ จังหวัดร้อยเอ็ด และจังหวัดมหาสารคาม

9. สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินภูมิภาคที่ 8 ประกอบด้วย จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดลำพูน จังหวัดเชียงราย และจังหวัดแม่ฮ่องสอน

10. สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินภูมิภาคที่ 9 ประกอบด้วย จังหวัดลำปาง จังหวัดน่าน จังหวัดแพร่ จังหวัดพะเยา และจังหวัดอุตรดิตถ์

11. สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินภูมิภาคที่ 10 ประกอบด้วย จังหวัดพิษณุโลก จังหวัดสุโขทัย จังหวัดตาก และจังหวัดเพชรบูรณ์

12. สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินภูมิภาคที่ 11 ประกอบด้วย จังหวัดนครสวรรค์ จังหวัดกำแพงเพชร จังหวัดชัยนาทจังหวัดอุทัยธานี จังหวัดพิจิตร และจังหวัดสิงห์บุรี

13. สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินภูมิภาคที่ 12 ประกอบด้วย จังหวัดเพชรบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จังหวัดราชบุรีจังหวัดกาญจนบุรี และจังหวัดสมุทรสงคราม

14. สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินภูมิภาคที่ 13 ประกอบด้วย จังหวัดสุราษฎร์ธานี จังหวัดพังงา จังหวัดภูเก็ต จังหวัดระนอง และจังหวัดชุมพร

15. สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินภูมิภาคที่ 14 ประกอบด้วย จังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดกระบี่ จังหวัดตรัง และจังหวัดพัทลุง

16. สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินภูมิภาคที่ 15 ประกอบด้วย จังหวัดสงขลา จังหวัดปัตตานี จังหวัดสตูล จังหวัดยะลา และจังหวัดนราธิวาส

ขอบเขตด้านระยะเวลา

ระยะเวลาการทำวิจัย มีระยะเวลา 5 เดือน เริ่มจากเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2564 ถึงเดือนมิถุนายน พ.ศ. 2564

1.7 นิยามศัพท์

เทคนิคการตรวจสอบ เป็นเครื่องมือที่ผู้ตรวจสอบบัญชีใช้ในการรวบรวมหลักฐาน เพื่อให้ได้มาซึ่งความน่าเชื่อถือของรายงานการเงิน และมีผลต่อแสดงความเห็นต่อรายงานการเงิน

การตรวจดู/ การตรวจสอบการมีตัวตน เป็นการตรวจดูเอกสารหลักฐานต่างๆ และทรัพย์สินที่มีรูปร่างเพื่อยืนยันการมีอยู่จริงของสินทรัพย์

การสังเกตการณ์ เป็นการสังเกตด้วยตา ช่วยให้ผู้ตรวจสอบได้ทราบถึงข้อเท็จจริงที่เป็นอยู่ และเป็นการตรวจดูความน่าเชื่อถือในการปฏิบัติงานขององค์กร

การยืนยันยอด เป็นการตรวจสอบความถูกต้องของธุรกรรม โดยให้บุคคลภายนอกซึ่งทราบเกี่ยวกับหลักฐานต่างๆ ให้การยืนยันเป็นลายลักษณ์อักษร

การตรวจสอบเอกสารใบสำคัญ เป็นการตรวจสอบเอกสารหลักฐาน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องในการบันทึกบัญชี รวมถึงการตรวจสอบอำนาจในการอนุมัติต่างๆ

การคำนวณ เป็นการคำนวณตัวเลขในบัญชี

การตรวจสอบ การผ่านรายการ เป็นการตรวจสอบความถูกต้องและความครบถ้วนของการผ่านรายการจากสมุดขึ้นต้นไป บัญชีสมุดขึ้นปลาย (แยกประเภท) และ งบทดลองด้วย

การตรวจหารายการผิดปกติ / การตรวจแบบคร่าว เป็นการตรวจรายการในสมุดบัญชีต่างๆ ในบัญชีแยกประเภท สมุดขึ้นต้น หรือ แหล่งข้อมูลอื่นๆ ผู้ตรวจสอบบัญชีที่มีประสบการณ์จะสามารถระบุรายการเหล่านั้นได้

การสอบถาม เป็นวิธีการรวบรวมข้อมูลเชิงลึก โดยสอบถามผู้บริหารและพนักงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ได้ทราบข้อเท็จจริงต่างๆ

การติดตามรายการ เป็นการตรวจสอบการบันทึกรายการบางรายการที่เกิดขึ้นตั้งแต่ต้นจนจบรายการ เพื่อดูขั้นตอนของธุรกรรมและการเดินรายการของเอกสารในทุกระดับของธุรกรรม

การวิเคราะห์ เป็นการแยกข้อเท็จจริงที่สำคัญ และศึกษาหาความสัมพันธ์ของรายการการกระทบยอด เพื่อให้ทราบเหตุผลของความแตกต่างของยอดคงเหลือ

ความสำเร็จในการปฏิบัติงานตรวจสอบรายงานการเงิน เป็นการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามแนวทางหรือคู่มือปฏิบัติงานตรวจสอบรายงานการเงิน ประกอบด้วยแนวปฏิบัติ 9 แนวปฏิบัติ ดังนี้ แนวการตรวจสอบบัญชีเงินสด รายการเทียบเท่าเงินสด เงินฝากธนาคารและเงินฝากคลัง แนวการตรวจสอบบัญชีลูกหนี้ แนวการตรวจสอบบัญชีทรัพย์สิน แนวการตรวจสอบบัญชีรายจ่าย ค้างจ่าย แนวการตรวจสอบเจ้าหนี้และเงินกู้ยืม แนวการตรวจสอบบัญชีทุน แนวการตรวจสอบบัญชีกำไร (ขาดทุน) สะสม/เงินสะสม แนวการตรวจสอบบัญชีรายได้ และแนวการตรวจสอบบัญชีรายจ่าย

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาวิจัยเรื่องเทคนิคการตรวจสอบที่มีผลต่อความสำเร็จของการปฏิบัติงาน ตรวจสอบรายงานการเงินของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน ผู้วิจัยได้ศึกษากรอบแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องประกอบด้วยเรื่องต่างๆ ดังนี้

2.1 แนวคิดและทฤษฎี

2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 แนวคิดและทฤษฎี

เทคนิคการตรวจสอบ

เทคนิคการตรวจสอบเป็นเครื่องมือที่ผู้ตรวจสอบใช้ในการรวบรวมหลักฐานให้เหมาะสมกับงานตรวจสอบแต่ละด้าน สถาบันพัฒนาบุคลากรด้านการคลังและบัญชีภาครัฐ (2555) เพื่อให้ได้หลักฐานที่ดีและเสียค่าใช้จ่ายน้อยที่สุด “Auditing - Audit Techniques” (ม.ป.ป.) โดยการตรวจเป็นไปตามวัตถุประสงค์การตรวจสอบและแผนการตรวจสอบที่กำหนดขึ้น ชมรมผู้ตรวจสอบภายในธนาคารและสถาบันการเงิน (2551) ได้นำมาประกอบเข้าเป็นวิธีการตรวจสอบ ในแต่ละรายการหรือแต่ละบัญชีซึ่งใช้เป็นหลักฐานที่มีความสำคัญมากสำหรับผู้สอบบัญชีในการแสดงความเห็นเกี่ยวกับงบการเงิน หากผู้ตรวจสอบรวบรวมหลักฐานไม่ถูกต้องจะทำให้ความน่าเชื่อถือของรายงานการตรวจสอบลดลง “Auditing - Audit Techniques” (ม.ป.ป.)

โดยวิธีการรวบรวมหลักฐานของสถาบันพัฒนาบุคลากรด้านการคลังและบัญชีภาครัฐ (2555) และแนวคิดอื่น เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อเท็จจริงนั้นมีหลายหลายวิธี ดังนี้

1. การตรวจดู (Inspection) เป็นการตรวจดูเอกสารหลักฐานต่างๆ และทรัพย์สินที่มีรูปร่าง เช่น พันธบัตรรัฐบาล ตั๋ว สัญญาใช้เงิน โฉนดที่ดิน เอกสารการลงหุ้น กรมธรรม์ประกันภัย
2. การสังเกตการณ์ (Observation) เป็นการสังเกตด้วยตา เพื่อช่วยให้ผู้ตรวจสอบได้ทราบถึงข้อเท็จจริงที่เป็นอยู่ รวมถึงการใช้วิจารณญาณสิ่งที่ได้เห็นและ บันทึกไว้ เช่น สังเกตการณ์ปฏิบัติงาน ของเจ้าหน้าที่จ่ายเงินเดือน สังเกตการณ์ ตรวจสอบสินค้า สังเกตการณ์อนุมัติและการผ่าน

เอกสาร และความเหมาะสมของการปฏิบัติงานว่าได้กระทำตามวิธีที่กำหนดไว้ เพื่อให้เกิดความน่าเชื่อถือของกระบวนการและขั้นตอนขององค์กร “Auditing - Audit Techniques” (ม.ป.ป.)

3. การตรวจนับ (Counting) เป็นการพิสูจน์ปริมาณและคุณภาพของสิ่งที่ต้องการตรวจว่า มีอยู่จริง ครบถ้วนตามที่ บันทึกไว้โดยตรงให้เห็น ด้วยตนเอง สภาพของสินทรัพย์ (ชำระ/เสียหาย) การเก็บ ดูแลรักษา

4. การยืนยันยอด (Confirmation) เป็นการที่ผู้ตรวจสอบขอให้บุคคลภายนอกซึ่งทราบเกี่ยวกับหลักฐานต่างๆ ให้การยืนยันเป็น ลายลักษณ์อักษรมายังผู้ตรวจสอบโดยตรง เป็นหลักฐานที่เชื่อถือได้มากที่สุด ถ้าปฏิบัติโดย ถูกต้อง และผู้ตรวจสอบต้องควบคุมและ สอบทานการยืนยันยอด รวมทั้งการจัดส่งให้ ผู้รับเองและต้องเป็นผู้รับคำตอบโดยตรง เช่น ผู้สอบบัญชีได้รับการยืนยันเป็น ลายลักษณ์อักษรจากลูกหนี้โดยตรงเพื่อยืนยันยอดลูกหนี้ตามที่ปรากฏในหนังสือของลูกหนี้ “Auditing - Audit Techniques” (ม.ป.ป.)

5. การตรวจสอบ เอกสารใบสำคัญ (Examination of Original Documents) หรือ การตรวจ Vouching เป็นการตรวจสอบเอกสารหลักฐาน ที่บันทึกไว้ในสมุดบัญชีเช่น ใบกำกับสินค้า ใบกำกับภาษี ใบเสร็จ รับเงิน กรมธรรม์ประกัน ชีวิต สัญญาต่างๆ และใบสำคัญจ่าย

6. การคำนวณ (Re-computation) เป็นการคำนวณตัวเลขในบัญชีซึ่งถือเป็น หลักฐานที่เชื่อถือได้มาก เช่น บวกเลขใน สมุดขึ้นต้น คำนวณยอดคงเหลือในบัญชี แยกประเภท คำนวณค่าเสื่อมราคา เป็นต้น

7. การตรวจสอบ การผ่านรายการ (Posting) เป็นการตรวจสอบความถูกต้องและความครบถ้วนของการผ่านรายการจากสมุดขึ้นต้นไป บัญชีสมุดขึ้นปลาย (แยกประเภท) และงบทดลองด้วย เรียกกันว่า การตรวจ Posting เช่น ในการตรวจสอบยอดขาย ผู้ตรวจสอบบัญชี อาจตรวจสอบการผ่านรายการจากทะเบียนการขายไปยังบัญชีแยกประเภทการขาย และอาจคำนวณยอดคงเหลือของทะเบียนการขายกับยอดขาย “Auditing - Audit Techniques” (ม.ป.ป.)

8. การตรวจหา รายการผิดปกติ (Scanning) เป็นการตรวจรายการในสมุดบัญชีต่างๆ ในบัญชีแยกประเภท สมุดขึ้นต้น หรือ แหล่งข้อมูลอื่นๆ

9. การสอบถาม (Inquiry) เป็นการสอบถามผู้บริหาร และพนักงาน เพื่อให้ได้ทราบข้อเท็จจริงต่างๆ ที่เกี่ยวข้องและผู้ตรวจสอบควรทราบ ทั้งในเรื่องเอกสาร ระบบงานและลักษณะเฉพาะตัวของผู้ที่เราสอบถาม รูปแบบของการสอบถามมีดังนี้ การใช้แบบสอบถามและการสอบถามด้วยวาจา “Audit Technique” (2560)

10. การติดตามรายการ (Tracing) เป็นการติดตามตรวจสอบการบันทึกรายการ ในบัญชีบางรายการที่เกิดขึ้นตั้งแต่ต้นจนจบรายการ (ติดตามตรวจสอบจากหลักฐานไปยังบัญชี)

11. การตรวจสอบความสัมพันธ์ของข้อมูล เป็นการตรวจสอบรายการที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน เนื่องจากข้อมูลของรายการหนึ่งๆ อาจมีความสัมพันธ์กับรายการอื่นๆ ได้ เช่น ขาย - ต้นทุนขาย/รับคืนสินค้า/ลูกหนี้การค้า, ซื้อ - เจ้าหนี้การค้า, ลูกหนี้การค้า - ค่าเผื่อนี้สงสัยจะสูญ, เงินให้กู้ - ดอกเบี้ยรับจากเงินให้ กู้, ทรัพย์สินถาวร - ค่าเบี้ยประกัน/ ค่าเสื่อมราคา

12. การวิเคราะห์ เปรียบเทียบ (Analytical Tests) เป็นวิธีการตรวจสอบโดยการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ที่เป็น ไปอย่างมีเหตุผลของข้อมูล ทางการเงิน และข้อมูลที่ไม่ใช่ข้อมูลทางการเงินว่าเป็นไปตามที่คาดหมายไว้หรือไม่ รวมถึง การเปลี่ยนแปลงขึ้นลงที่ผิดปกติ ซึ่งวิธีนี้จะทำให้ค้นพบความผิดปกติของรายการ ได้เร็วกว่ากรณีอื่น “Audit Technique” (2560)

13. การตรวจทาน (Verification) เป็นการยืนยันความจริง ความถูกต้อง ความแม่นยำ ความสมเหตุสมผล หรือความน่าเชื่อถือของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง โดยการหา หลักฐานยืนยันกับข้อเท็จจริงที่ปรากฏอยู่

14. การสืบสวน เป็นเทคนิคที่ผู้ตรวจสอบจะใช้ในกรณีที่ไม่ สามารถค้นพบข้อเท็จจริง ซึ่งคาดว่ามิใช่หรือ ควรจะเป็น ผู้ตรวจสอบต้องค้นหาข้อเท็จจริง โดยการสืบสวน

15. การกระทบยอด เป็นเทคนิคที่ผู้ตรวจสอบบัญชีใช้เพื่อให้ทราบเหตุผลของความแตกต่างของยอดคงเหลือ ตัวอย่างเช่น หากต้องการทราบความแตกต่างในสมุดบัญชีเงินฝากของลูกค้าและยอดเงินในธนาคารตามที่ปรากฏในใบแจ้งยอดบัญชีธนาคารหรือสมุดบัญชีเงินฝาก ผู้สอบบัญชีจะจัดเตรียมใบแจ้งยอดการกระทบยอด ซึ่งอาจใช้วิธีเดียวกันนี้กับลูกหนี้เจ้าหนี้ ฯลฯ “Auditing - Audit Techniques” (ม.ป.ป.)

16. การทดสอบ เป็นเทคนิคในการเลือกสุ่มกรรมตัวแทนจากข้อมูลทางบัญชีทั้งหมด เพื่อหาข้อสรุปเกี่ยวกับรายการทั้งหมด “Auditing - Audit Techniques” (ม.ป.ป.) เช่น การสุ่มตัวอย่างลูกหนี้ เพื่อทำหนังสือยืนยันยอดลูกหนี้ และพิสูจน์ความมีตัวตนของลูกหนี้ เป็นต้น “Audit Technique” (2560)

17. การตรวจสอบการมีตัวตน เป็นสิ่งจำเป็นที่ต้องมีการตรวจสอบและยืนยันการมีอยู่จริงของสินทรัพย์ที่มีตัวตนตามที่ปรากฏในงบดุล เช่น เงินสดในมือที่ดินและอาคารโรงงาน และเครื่องจักร เป็นต้น “Auditing - Audit Techniques” (ม.ป.ป.)

18. การตรวจแบบคร่าว เป็นการตรวจสอบสมุดบัญชี ผู้ตรวจสอบบัญชีที่มีประสบการณ์สามารถระบุรายการเหล่านั้นได้ “Auditing - Audit Techniques” (ม.ป.ป.)

19. การตรวจเยี่ยม จะใช้ในกรณีที่มีสาขาอยู่มาก ผู้ตรวจสอบภายในอาจใช้เทคนิคการตรวจเยี่ยมสาขาต่างๆ เพื่อประเมินประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของสาขา การตรวจเยี่ยมอาจใช้วิธีนัดหมายล่วงหน้า หรือแบบไม่ได้นัดหมายก็ได้ “Audit Technique” (2560)

จากที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า เทคนิคการตรวจสอบเป็นเครื่องมือที่ผู้ตรวจสอบบัญชีใช้ในการรวบรวมหลักฐาน เพื่อให้ได้มาซึ่งความน่าเชื่อถือของรายงานการเงิน และมีผลต่อการแสดงความเห็นต่อรายงานการเงิน ประกอบด้วยเทคนิคดังต่อไปนี้

1. การตรวจดู/ การตรวจสอบการมีตัวตน เป็นการตรวจดูเอกสารหลักฐานต่างๆ และทรัพย์สินที่มีรูปร่างเพื่อยืนยันการมีอยู่จริงของสินทรัพย์
2. การสังเกตการณ์ เป็นการสังเกตด้วยตา ช่วยให้ผู้ตรวจสอบได้ทราบถึงข้อเท็จจริงที่เป็นอยู่ และเป็นการตรวจดูความน่าเชื่อถือในการปฏิบัติงานขององค์กร
3. การยืนยันยอด เป็นการตรวจสอบความถูกต้องของธุรกรรม โดยให้บุคคลภายนอกซึ่งทราบเกี่ยวกับหลักฐานต่างๆ ให้การยืนยันเป็นลายลักษณ์อักษร
4. การตรวจสอบเอกสาร ใบสำคัญ เป็นการตรวจสอบเอกสารหลักฐาน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องในการบันทึกบัญชี รวมถึงการตรวจสอบอำนาจในการอนุมัติต่างๆ
5. การคำนวณ เป็นการคำนวณตัวเลขในบัญชี
6. การตรวจสอบ การผ่านรายการ เป็นการตรวจสอบความถูกต้องและความครบถ้วนของการผ่านรายการจากสมุดขึ้นต้นไป บัญชีสมุดขึ้นปลาย (แยกประเภท) และงบทดลองด้วย
7. การตรวจหารายการผิดปกติ / การตรวจแบบคร่าว เป็นการตรวจรายการในสมุดบัญชีต่างๆ ในบัญชีแยกประเภท สมุดขึ้นต้น หรือ แหล่งข้อมูลอื่นๆ ผู้ตรวจสอบบัญชีที่มีประสบการณ์จะสามารถระบุรายการเหล่านั้นได้
8. การสอบถาม เป็นวิธีการรวบรวมข้อมูลเชิงลึก โดยสอบถามผู้บริหารและพนักงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ได้ทราบข้อเท็จจริงต่างๆ
9. การติดตามรายการ เป็นการตรวจสอบการบันทึกรายการบางรายการที่เกิดขึ้นตั้งแต่ต้นจนจบรายการ เพื่อดูขั้นตอนของธุรกรรมและการเดินรายการของเอกสารในทุกระดับของธุรกรรม
10. การวิเคราะห์ เป็นการแยกข้อเท็จจริงที่สำคัญ และศึกษาหาความสัมพันธ์ของรายการ
11. การกระทบยอด เพื่อให้ทราบเหตุผลของความแตกต่างของยอดคงเหลือ

ความสำเร็จในการปฏิบัติงาน

ความสำเร็จในการปฏิบัติงาน หมายถึง การประเมินการปฏิบัติงานของตนเองว่าอยู่ในเกณฑ์ที่น่าพึงพอใจและมีประสิทธิผลตรงตามเป้าหมาย หรือเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ฐิริชญา มัชฌิมา นนท์ (2544) อ้างใน ธารินทร์ ใจเอื้อพลสุข (2561) เพื่อประเมินประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน และการรับรู้ถึงการประเมินในเชิงบวกจากผู้ที่ทำงานร่วมกัน พิมพรรณ กวางเดินคง (2542) อ้างใน ธารินทร์ ใจเอื้อพลสุข (2561) และประเมินผลปฏิบัติงานที่ถูกต้องและบรรลุในผลที่คาดหวังขององค์กร สมใจ ลักษณะ (2543) อ้างใน ธารินทร์ ใจเอื้อพลสุข (2561)

จากคำนิยามความหมายดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า ความสำเร็จ คือ การปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ เป็นไปตามเป้าหมาย และบรรลุตามเกณฑ์หรือผลคาดหวังขององค์กร

สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน ได้มีแผนการตรวจสอบรายงานการเงินของหน่วยรับตรวจ โดยตรวจสอบให้แล้วเสร็จภายใน 180 วันนับแต่วันสิ้นปีงบประมาณ จึงมีการจัดทำแนวทางหรือคู่มือการปฏิบัติงานตรวจสอบรายงานการเงินสำหรับหน่วยงานต่างๆ เพื่อให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์มาตรฐานเกี่ยวกับการตรวจเงินแผ่นดิน และให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลยิ่งขึ้น โดยมีแนวทาง/คู่มือการตรวจสอบทั้งหมด 3 แนวปฏิบัติ ดังนี้

คู่มือการปฏิบัติงานการตรวจสอบการเงินหน่วยงานภาครัฐ (2559) (น.4-23 ถึง 4-61) มีแนวทางการตรวจสอบ ดังนี้

แนวการตรวจสอบบัญชีเงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด

1. สอบค้นยอดคงเหลือตามรายงานบัญชีแยกประเภททั่วไปกับรายงานงบทดลอง รายงานงบแสดงฐานะการเงินและรายงานผลการดำเนินงานทางการเงิน กับงบการเงินที่หน่วยรับตรวจส่งให้ตรวจสอบ

2. ตรวจสอบยอดยกมาต้นงวดกับกระดาษทำการตรวจสอบปีก่อน

3. เปรียบเทียบยอดคงเหลือของปีก่อนกับปีปัจจุบัน

4. วิเคราะห์รายการบัญชีแยกประเภท เพื่อสืบหารายการที่ผิดปกติในจำนวนเงิน

5. ขอสำเนารายงานเงินสดคงเหลือประจำวัน ณ วันสิ้นงวด รายงานบัญชีย่อยต่าง ๆ

6. ขอสำเนารายงานกระทบยอดเงินฝากธนาคาร ณ วันสิ้นงวด

7. ตรวจสอบความถูกต้องของจำนวนเงินในบัญชีแยกประเภททั่วไป และงบทดลองกับ รายงานเงินสดคงเหลือประจำวัน ณ วันสิ้นงวด รายงานกระทบยอดเงินฝากธนาคาร และรายละเอียดเงินฝากคลัง

8. ตรวจสอบสมุดเงินสดรับ/ทะเบียนคุมด้านรับ ในรายงานบัญชีแยกประเภททั่วไป กับ หลักฐานใบสำคัญรับ

9. ตรวจสอบสมุดเงินสดจ่าย/ทะเบียนคุมด้านจ่าย ในรายงานบัญชีแยกประเภททั่วไป กับหลักฐานใบสำคัญรับ

10. ตรวจสอบรายการบัญชีในสมุดเงินสดรับ-จ่าย ทะเบียนคุมด้านรับ-จ่ายผ่านรายงานไปยังบัญชีแยกประเภท

11. ทดสอบการบวกเลขในสมุดเงินสดรับ - จ่าย ทะเบียนคุมด้านรับ-จ่าย

11.1. เงินสดในมือ/เงินสดย่อย

11.1.1 ตรวจสอบเงินสดในมือ/เงินสดย่อย เอกสารที่เป็นตัวเงินและแทนตัวเงิน ณ วันสิ้นปีต่อหน้าผู้เก็บรักษา

11.1.2 ตรวจสอบยอดคงเหลือตามบัญชีของเงินสดที่ตรวจนับเปรียบเทียบกับยอดที่ตรวจนับได้จริง รายงานเงินสดคงเหลือประจำวัน และตรวจสอบเอกสารประกอบสำหรับรายการกระทบยอด

11.1.3 กรณีที่มีได้ตรวจนับเงินสด ณ วันสิ้นงวดให้กระทบยอดเงินสดที่ตรวจนับได้ไปถึงวันสิ้นงวด

11.1.4 ขอคำสั่งแต่งตั้งกรรมการเก็บรักษาเงิน

11.2. เงินฝากธนาคาร

11.2.1 ส่งหนังสือยืนยันยอดเงินฝากธนาคาร

11.2.2 สรุปผลการยืนยันยอดเงินฝากธนาคาร ดังนี้

1. เปรียบเทียบยอดคงเหลือบัญชีเงินฝากธนาคารกับหนังสือยืนยันยอดจากธนาคาร ณ วันสิ้นงวด

2. ตรวจสอบรายการเช็คที่ผู้มีสิทธิยังไม่นำมาขึ้นเงิน หรือเช็คค้างจ่าย ณ วันสิ้นงวดกับใบแจ้งยอดธนาคารหลังวันสิ้นงวด

3. ตรวจสอบหาสาเหตุสำหรับเช็คที่ผู้มีสิทธิยังไม่นำมาขึ้นเงิน หรือเช็คค้างจ่ายที่ผู้รับยังไม่ได้นำไปขึ้นเงินภายในเวลาที่เหมาะสม และติดตามเช็คที่หมดอายุเพื่อนำมาปรับปรุงรายการ

4. ทดสอบการบวกเลขในรายงานกระทบยอดเงินฝากธนาคาร

5. ตรวจสอบและติดตามรายการเงินฝากระหว่างทาง ณ วันสิ้นงวด บัญชีที่นำฝากธนาคารไม่ทัน หรือหน่วยงานฝากเช็คเข้าบัญชีธนาคารภายหลังเวลาที่ธนาคารปิดรับฝากเช็ค และรายการถอนเงินกับใบแจ้งยอดธนาคารหลังวันสิ้นงวดบัญชี

6. ตรวจสอบดอกเบี้ยรับและดอกเบี้ยค้างรับ พร้อมทั้งทดสอบการคำนวณดอกเบี้ย

11.3. เงินฝากคลัง

11.3.1 สอบยื่นยอดเงินฝากคลังกับรายงานแสดงการเคลื่อนไหวเงินฝาก
กระทรวงการคลัง และจัดทำงบกระทบยอด

12. ตรวจสอบว่าได้มีการนำเงินฝากธนาคารไปค้ำประกันการกู้ยืมหรือไม่ ถ้ามีให้
บันทึกภาระผูกพันไว้ แล้วพิจารณาเพื่อเปิดเผยข้อมูลในหมายเหตุประกอบงบการเงิน

13. ตรวจสอบการเปิดเผยและจัดประเภทรายการอย่างเพียงพอในหมายเหตุ
ประกอบงบการเงิน

แนวการตรวจสอบบัญชีลูกหนี้ระยะสั้น

1. สอบยื่นยอดคงเหลือตามรายงานบัญชีแยกประเภททั่วไปกับรายงานงบทดลอง
รายงานงบแสดงฐานะการเงินและรายงานผลการดำเนินงานทางการเงิน ณ วันสิ้นงวดบัญชี
กับงบการเงินที่หน่วยรับตรวจสอบให้ตรวจสอบ

2. ตรวจสอบรายการยอดยกมาของบัญชีลูกหนี้ระยะสั้นกับกระดาษทำการ
ตรวจสอบปีก่อน

3. วิเคราะห์เปรียบเทียบลูกหนี้ปีก่อนกับปัจจุบัน

4. วิเคราะห์รายการเคลื่อนไหวระหว่างงวดเพื่อสืบหารายการที่ผิดปกติในจำนวนเงิน

5. ขอรายละเอียดลูกหนี้ ณ วันสิ้นงวด ตรวจสอบให้ตรงกับบัญชีแยกประเภท

6. ตรวจสอบการบันทึกบัญชีลูกหนี้กับใบแจ้งหนี้พร้อมทั้งการบันทึกบัญชีรายได้

7. ตรวจสอบการชำระหนี้บัญชีลูกหนี้กับใบเสร็จรับเงินหรือการโอนเงินจาก

ธนาคาร

8. ตรวจสอบการผ่านรายการไปบัญชีแยกประเภทและทะเบียนคุมลูกหนี้

9. ทดสอบบวกเลขในทะเบียนคุมลูกหนี้

10. ลูกหนี้เงินยืมในงบประมาณ

10.1 ตรวจสอบรายการเพิ่ม – ลด ระหว่างงวด โดยตรวจสอบเอกสารเพื่อให้
ทราบจำนวนเงิน วัตถุประสงค์การยืม ความครบถ้วนถูกต้องของสัญญา ว่าเป็นไปตามกฎหมาย
ระเบียบ ข้อบังคับหรือไม่ และตรวจสอบใบสำคัญหักล้างเงินยืมว่าเป็นไปตามระเบียบ และมีกร
บันทึกบัญชีถูกต้อง ครบถ้วนทุกชั้นตอนหรือไม่

10.2 เปรียบเทียบยอดลูกหนี้ค้างค้าง ณ วันสิ้นงวด ตามรายงานบัญชีแยกประเภท
ทั่วไปกับรายละเอียดลูกหนี้รายตัวค้างค้าง ว่าตรงกันหรือไม่

10.3 ติดตามความเคลื่อนไหวของลูกหนี้ ว่าในงวดบัญชีถัดไปมีการชำระคืน
ครบถ้วนหรือไม่

10.4 สอบทานความเหมาะสมของวงเงินยืมแต่ละราย และกรณีที่มีการส่งใช้เงินยืมเป็นเงินสดจำนวนมากให้พิจารณาว่ามีการยืมเกินความจำเป็นหรือไม่

10.5 สอบทานจำนวนเงินของรายการขอเบิก และรายการหักล้างระหว่างปี

10.6 สอบทานรายละเอียดลูกหนี้ตามทะเบียนคุมสัญญายืมเงิน เพื่อวิเคราะห์เงินยืมที่เกินกำหนดและมีการให้ลูกหนี้รายเดิมมาขืมใหม่ โดยยังไม่ส่งใช้เงินยืมตามสัญญาเดิมหรือไม่ และดูว่าการหักล้างเงินยืมตรงตามกำหนดชำระคืนหรือไม่

10.7 เลือกลูกหนี้ที่มีสาระสำคัญเพื่อส่งหนังสือขอคำยืนยันยอด

11. ทดสอบการบันทึกบัญชีรายได้ 7 วัน ก่อนและหลังปิดงวดบัญชี

12. ทดสอบตรวจสอบเอกสาร เช่น ใบแจ้งยอดบัญชีเงินฝากธนาคาร ว่าสอดคล้องกับงวดบัญชีที่บันทึกไว้

13. จัดทำและส่งหนังสือขอคำยืนยันยอดลูกหนี้ และใช้วิธีการตรวจสอบอื่นเพิ่มเติม หากลูกหนี้ไม่ตอบกลับหรือคำตอบกลับไม่น่าเชื่อถือ ดังนี้

13.1 สอบทานการรับชำระหนี้ภายหลังจากวันที่ขอคำยืนยันยอด

13.2 กรณีที่ไม่มีการชำระหนี้ภายหลังจากวันที่ส่งหนังสือขอคำยืนยันยอด ให้ตรวจสอบกับใบกำกับสินค้า ใบรับสินค้าที่มีการลงนามจากลูกหนี้ สอบทานสัญญาและข้อตกลงซื้อขาย หรือเอกสารที่ใช้ในการบันทึกรายการ

14. หนังสือยืนยันยอดที่มีผลต่างให้ตรวจสอบผลต่างที่ลูกหนี้แจ้ง

15. สรุปผลยืนยันยอดหนี้และการติดตามผล

16. สอบทานยอดรวมของหนี้ที่มีอายุครบกำหนดตามเกณฑ์ในการตัดหนี้สูญ

17. ตรวจสอบความถูกต้องของงบรายงานการวิเคราะห์อายุหนี้

17.1 ยอดรวมบัญชีลูกหนี้ ในงบรายงานการวิเคราะห์อายุหนี้ถูกต้องตรงกับยอดรวมในบัญชีย่อยลูกหนี้รายตัวและยอดรวมในบัญชีแยกประเภททั่วไป

17.2 ทดสอบความสอดคล้องของรายการข้อมูลในงบรายงานการวิเคราะห์อายุหนี้กับบัญชีย่อยลูกหนี้รายตัว

18. ทดสอบการวิเคราะห์อายุหนี้ ว่าตรงกับข้อมูลในเอกสารในส่วน of ลูกหนี้ที่ค้างชำระเกินกำหนดเวลา

19. ประเมินความเสี่ยงพอของการตั้งค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ โดยพิจารณาจากนโยบายการบัญชี

20. จัดประเภทรายการ โดยจำแนกบัญชีลูกหนี้การค้า-บุคคลภายนอก ออกจากบัญชีลูกหนี้อื่น-บุคคลภายนอก

21. ตรวจสอบการเปิดเผยข้อมูลหนี้ และค่าเพื่อสงสัยจะสูญในหมายเหตุประกอบงบการเงิน

แนวการตรวจสอบบัญชีที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์

1. สอบยันยอดคงเหลือตามรายงานบัญชีแยกประเภททั่วไปกับรายงานงบทดลองรายงานงบแสดงฐานะการเงินและรายงานผลการดำเนินงานทางการเงิน ณ วันสิ้นงวดบัญชี กับงบการเงินที่หน่วยรับตรวจสอบส่งให้ตรวจสอบ

2. ตรวจสอบยอดคงเหลือต้นงวดกระดากทำการตรวจสอบปีก่อน

3. ขอรายละเอียดบัญชีแต่ละประเภทย่อยทั้งหมด นำมาสอบยันกับยอดคงเหลือในรายงานบัญชีแยกประเภททั่วไป

4. ตรวจสอบรายละเอียดบัญชีกับยอดรวมบัญชีแยกประเภทย่อย

5. วิเคราะห์เปรียบเทียบปีปัจจุบันเทียบกับปีก่อน โดยพิจารณาถึง

5.1 ราคาทุนและค่าเสื่อมราคาสะสมของสินทรัพย์แต่ละประเภท

5.2 ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ ที่จดกรรมสิทธิ์/ซื้อ และจำหน่ายไประหว่างงวด

5.3 ค่าเสื่อมราคาสะสม และค่าเสื่อมราคา ที่เพิ่มขึ้นและลดลงระหว่างปี

6. ตรวจสอบเอกสารการได้มาว่าถูกต้องเป็นไปตามระเบียบ และการบันทึกบัญชีถูกต้อง ครบถ้วน ทุกชั้นตอนหรือไม่

7. ตรวจสอบเอกสารประกอบการขาย/การโอน กับเอกสารอนุมัติการขาย สำเนาใบเสร็จรับเงิน เอกสารการโอนระหว่างหน่วยงาน

8. ตรวจสอบการคำนวณค่าเสื่อมราคาสะสม ค่าเสื่อมราคา และรายการกำไรหรือรายการขาดทุนจากการจำหน่ายสินทรัพย์

9. พิจารณาข้อบ่งชี้ที่ทำให้ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์สุทธิเกิดการด้อยค่า หากมูลค่าที่คาดว่าจะได้รับคืนต่ำกว่าราคาตามบัญชีต้องบันทึกขาดทุนจากการด้อยค่า

10. สังเกตการณ์และสุ่มตรวจนับทรัพย์สินถาวร

11. ตรวจสอบเอกสารหลักฐานแสดงกรรมสิทธิ์ และสัญญาต่าง ๆ

12. บัญชีที่เกี่ยวข้อง ได้ระบุและจัดประเภทอย่างเหมาะสมในงบการเงินหรือไม่

13. ตรวจสอบการเปิดเผยที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ในหมายเหตุประกอบงบการเงิน
แนวการตรวจสอบบัญชีเจ้าหนี้ระยะยาว

1. สอบยันยอดคงเหลือตามรายงานบัญชีแยกประเภททั่วไปกับรายงานงบทดลองรายงานงบแสดงฐานะการเงินและรายงานผลการดำเนินงานทางการเงิน ณ วันสิ้นงวดบัญชีกับงบการเงินที่หน่วยรับตรวจสอบส่งให้ตรวจสอบ

2. ตรวจสอบยอดคงเหลือยกมาต้นงวดกับกระดวยทำการตรวจสอบของปีก่อน
3. ขอรายละเอียดบัญชีเจ้าหนี้ ณ วันสิ้นงวด สอบยืนยันยอดคงเหลือในรายงานบัญชีแยกประเภททั่วไป

4. ตรวจสอบรายการผิดปกติในบัญชีเจ้าหนี้ เช่น
4.1 บัญชีค่าใช้จ่ายค้างจ่าย ที่มียอดคงเหลือด้านเดบิต
4.2 วิเคราะห์รายการที่บันทึกในระบบว่าประกอบด้วยรายการใดบ้าง และมีเอกสารประเภทอื่นที่ไม่เกี่ยวข้องหรือไม่

5. ตรวจสอบบัญชีเจ้าหนี้ ณ วันสิ้นงวดว่าเป็นภาระหนี้สินที่ต้องชำระ โดยเลือกทดสอบเพื่อตรวจสอบหลักฐานการก่อหนี้

6. ติดตามการจ่ายชำระหนี้ในงวดถัดไป

7. เลือกรายการบัญชีเจ้าหนี้ที่มีการค้างชำระเป็นเวลานานและตรวจสอบกับเอกสาร

8. ตรวจสอบการปรับปรุงบัญชีเจ้าหนี้ โดยวิเคราะห์จากรายจ่ายประจำ

9. จัดทำและส่งหนังสือของยืนยันยอดเจ้าหนี้

10. ตรวจสอบการจัดประเภทและการเปิดเผยข้อมูลในงบการเงิน

แนวการตรวจสอบบัญชีเจ้าหนี้เงิน โอนและรายการอุดหนุนระยะยาว

1. สอบยืนยันยอดคงเหลือตามรายงานบัญชีแยกประเภททั่วไปกับรายงานงบทดลอง รายงานงบแสดงฐานะการเงินและรายงานผลการดำเนินงานทางการเงิน ณ วันสิ้นงวดบัญชีกับงบการเงินที่หน่วยรับตรวจสอบส่งให้ตรวจสอบ

2. ตรวจสอบยอดยกมาต้นงวดบัญชีกับกระดวยทำการตรวจสอบปีก่อน

3. วิเคราะห์เปรียบเทียบบัญชีเจ้าหนี้ปัจจุบันกับปีก่อน

4. วิเคราะห์รายการเคลื่อนไหวบัญชีเจ้าหนี้

5. วิเคราะห์รายการในบัญชีแยกประเภทว่าแต่ละรายการที่เกิดขึ้นเป็นรายการรายได้ รอกการรับรู้ประเภทใด

6. ขอรายละเอียดบัญชีเจ้าหนี้ ณ วันสิ้นงวด แล้วสอบยืนยันกับรายงานบัญชีแยกประเภททั่วไป

7. ตรวจสอบเอกสารประกอบรายการบันทึกรับในบัญชีเจ้าหนี้ กรณีรับเป็นเงินสด ให้ตรวจสอบการเก็บรักษาว่าเป็นไปตามระเบียบกำหนดหรือไม่

8. ตรวจสอบบัญชีเจ้าหนี้ด้านเครดิตกับเอกสารการบริจาคตรัพย์สินที่เกี่ยวข้อง และตรวจสอบด้านเดบิตกับเอกสารการจ่ายเงินตามวัตถุประสงค์การบริจาคตรัพย์สินที่บริจาคตรัพย์ที่บริจาคต

9. ตรวจสอบการปรับปรุงบัญชีเจ้าหนี้มาเป็นรายได้ในแต่ละงวดอย่างถูกต้อง

9.1 กรณีได้รับบริจาคหรือได้รับความช่วยเหลือเป็นเงินสด บันทึกบัญชีรายได้ตามสัดส่วนของค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นในงวดนั้น สามารถสอบยันกับบัญชีแยกประเภทค่าใช้จ่ายจากรายงานบัญชีแยกประเภททั่วไป

9.2 กรณีได้รับบริจาคหรือได้รับความช่วยเหลือเป็นสินทรัพย์ บันทึกบัญชีเป็นรายได้ตามจำนวนค่าเสื่อมราคาของสินทรัพย์ สามารถสอบยันจากรายงานประวัติสินทรัพย์

10. ทดสอบการคำนวณตัดบัญชีเจ้าหนี้เป็นรายได้อื่น และตรวจสอบความสัมพันธ์กับค่าใช้จ่าย

11. บวกละเอียดในรายละเอียดคงเหลือบัญชีเจ้าหนี้ ณ วันสิ้นงวด

12. ตรวจสอบบัญชีเจ้าหนี้ว่าแสดงรายการไว้ในงบการเงินอย่างถูกต้องและเปิดเผยข้อมูลถูกต้อง ครบถ้วน

แนวการตรวจสอบบัญชีเงินกู้ยืมระยะยาว

1. สอบยันยอดคงเหลือตามรายงานบัญชีแยกประเภททั่วไปกับรายงานงบทดลองรายงานงบแสดงฐานะการเงินและรายงานผลการดำเนินงานทางการเงิน ณ วันสิ้นงวดบัญชี กับงบการเงินที่หน่วยรับตรวจสอบส่งให้ตรวจสอบ

2. ตรวจสอบยอดคงเหลือยกมาของบัญชีเงินกู้กับกระดาษทำการตรวจสอบของปีก่อน

3. ขอรายละเอียดเงินกู้เพื่อตรวจสอบกับยอดรวมในบัญชีแยกประเภท

4. วิเคราะห์เปรียบเทียบเงินปีปัจจุบันกับปีก่อน

5. วิเคราะห์รายการเคลื่อนไหวระหว่างงวดของเงินกู้

6. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างเงินกู้กับดอกเบี้ยจ่าย รวมทั้งค่าธรรมเนียมที่เกี่ยวข้องกับเงินกู้

7. ตรวจสอบการกู้ยืมเงินกู้กับเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้อง และตรวจสอบการจ่ายชำระ/โอนเงินกู้กับหลักฐานการอนุมัติจ่ายเงินของผู้บริหารและเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้อง

8. ตรวจสอบว่าเงินกู้ที่เป็นเงินตราต่างประเทศ มีการแปลงค่าและบันทึกบัญชีถูกต้อง ครบถ้วนเป็นไปตามมาตรฐานและนโยบายการบัญชีภาครัฐที่กระทรวงการคลังประกาศใช้

9. ทดสอบการคำนวณเงินกู้ ณ วันสิ้นงวด

10. ตรวจสอบเอกสารประกอบรายการ การบันทึกบัญชี และการผ่านรายการไปยังบัญชีแยกประเภท

11. ขอคำยืนยันยอดเจ้าหนี้เงินกู้

12. ตรวจสอบการแสดงรายการยอดคงเหลือบัญชีเงินกู้ แสดงรายการหรือจัดประเภทไว้ในงบการเงินครบถ้วน ถูกต้องเป็นไปตามมาตรฐานและนโยบายการบัญชีภาครัฐที่กระทรวงการคลังประกาศใช้

13. ตรวจสอบว่าเงินกู้ที่ถึงกำหนดชำระภายใน 1 ปี ณ วันสิ้นงวดได้แสดงเป็นรายการหมุนเวียนโดยถูกต้องแล้วหรือไม่และมีการเปิดเผยข้อมูลที่เกี่ยวข้องอย่างเหมาะสม

14. ตรวจสอบว่ามีเงินกู้ใดที่ไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขในสัญญาเงินกู้ ถ้ามีสอบถามถึงการดำเนินการของผู้บริหารว่าดำเนินการอย่างไรและได้มีการปรับปรุงรายการในงบการเงินอย่างเหมาะสมหรือไม่

15. ตรวจสอบว่ามีหลักทรัพย์ที่ใช้ค้ำประกันเงินกู้หรือไม่ ถ้ามีได้เปิดเผยไว้ในงบการเงินอย่างเพียงพอหรือไม่

แนวการตรวจสอบบัญชีทุน

1. สอบยันยอดคงเหลือตามรายงานบัญชีแยกประเภททั่วไปกับรายงานงบทดลอง รายงานงบแสดงฐานะการเงินและรายงานผลการดำเนินงานทางการเงิน ณ วันสิ้นงวดบัญชี กับงบการเงินที่หน่วยรับตรวจส่งให้ตรวจสอบ

2. ตรวจสอบการตั้งยอดบัญชีสินทรัพย์และหนี้สินว่ามี การตั้งยอดและบันทึกบัญชีทุน โดยถูกต้องและครบถ้วนหรือไม่

3. วิเคราะห์รายการเคลื่อนไหวระหว่างปีในบัญชีแยกประเภท แล้วสอบยันกับเอกสารการบันทึกบัญชีที่เกี่ยวข้อง

4. อ่านรายงานการประชุมที่เกี่ยวข้อง เพื่อพิจารณาว่ามีการอนุมัติการเปลี่ยนแปลงทุนหรือไม่

แนวการตรวจสอบบัญชีรายได้ประเภทต่าง ๆ

1. รายได้จากงบประมาณ

1.1 สอบยันยอดคงเหลือตามรายงานบัญชีแยกประเภททั่วไปกับรายงานงบทดลอง รายงานงบแสดงฐานะการเงินและรายงานผลการดำเนินงานทางการเงิน ณ วันสิ้นงวดบัญชี กับงบการเงินที่หน่วยรับตรวจส่งให้ตรวจสอบ

1.2 วิเคราะห์การใช้จ่ายเงินงบประมาณว่าเป็นไปตามที่ได้รับจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีหรือไม่

1.3 ตรวจสอบการบันทึกบัญชีว่าถูกต้อง ครบถ้วนทุกขั้นตอนหรือไม่

2. รายได้จากการขายสินค้าและบริการ

2.1 สอบยันยอดคงเหลือตามรายงานบัญชีแยกประเภททั่วไปกับรายงานงบทดลอง รายงานงบแสดงฐานะการเงินและรายงานผลการดำเนินงานทางการเงิน ณ วันสิ้นงวดบัญชีกับงบการเงินที่หน่วยรับตรวจสอบส่งให้ตรวจสอบ

2.2 เปรียบเทียบยอดคงเหลือ ณ วันสิ้นงวดกับยอดปีก่อน

2.3 เปรียบเทียบรายได้กับประมาณการที่ตั้งไว้

2.4 ตรวจสอบรายได้ว่าเป็นไปตามกฎระเบียบ ข้อบังคับ สัญญา ข้อตกลง และเป็นไปตามอัตราที่กำหนดไว้หรือไม่

2.5 ตรวจสอบเอกสารประกอบรายการบันทึกบัญชีและหลักฐานการนำเงินฝากกระทรวงการคลังว่าเป็นไปตามระเบียบกำหนดหรือไม่

2.5.1 ตรวจสอบเอกสารการรับเงิน และการบันทึกบัญชีถูกต้องครบถ้วนหรือไม่ โดยติดตามตรวจสอบใบนำส่งเงินกับต้นข้อใบเสร็จรับเงินด้วย

2.6 สอบยันยอดกับลูกหนี้การค้า และทะเบียนคุม

2.7 ตรวจสอบใบเสร็จรับเงินที่ใช้ไป และที่ยังไม่ได้ใช้กับทะเบียนคุมใบเสร็จรับเงิน

2.8 ตรวจสอบการจ่ายเงินจากเงินที่ได้รับว่าเป็นไปตามวัตถุประสงค์หรือระเบียบข้อกำหนดที่เกี่ยวข้องหรือไม่

2.9 ตรวจสอบการนำส่งเงินเป็นรายได้แผ่นดินตามระเบียบกำหนดหรือไม่

3. รายได้จากการอุดหนุนและบริจาค

3.1 สอบยันยอดคงเหลือตามรายงานบัญชีแยกประเภททั่วไปกับรายงานงบทดลอง รายงานงบแสดงฐานะการเงินและรายงานผลการดำเนินงานทางการเงิน ณ วันสิ้นงวดบัญชีกับงบการเงินที่หน่วยรับตรวจสอบส่งให้ตรวจสอบ

3.2 ตรวจสอบเอกสารประกอบรายการบันทึกบัญชี กรณีรับเป็นเงินสดให้ตรวจสอบการเก็บรักษาว่าเป็นไปตามระเบียบกำหนดหรือไม่ และมีการใช้จ่ายเงินเป็นไปตามวัตถุประสงค์ขอเงินบริจาคหรือไม่

3.3 จัดรายละเอียดของเงินจากการช่วยเหลือและการบริจาค โดยระบุแหล่งของเงิน โครงการลักษณะของการช่วยเหลือและการบริจาค จำนวนเงินหรือสินทรัพย์ที่ได้รับ เงื่อนไข และวัตถุประสงค์ เพื่อประกอบกับแต่ละรายการตามบัญชีแยกประเภท

3.4 กรณีรับเงินช่วยเหลือและบริจาคในรูปแบบตัวเงิน ให้ตรวจสอบเงื่อนไขว่ามีการบันทึกบัญชีรายได้จากเงินช่วยเหลือตามเกณฑ์การจับคู่รายได้กับค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องจากรายงานบัญชีแยกประเภททั่วไปอย่างสมเหตุสมผลและตรงตามงวดบัญชีหรือไม่ และมีการเก็บรักษาเงินดังกล่าวอย่างไร เป็นไปตามระเบียบหรือไม่

3.5 กรณีรับบริจาคเป็นสินทรัพย์ ตรวจสอบว่ามีการบันทึกเป็นทรัพย์สินและเมื่อสิ้นรอบระยะเวลาบัญชี มีการคำนวณค่าเสื่อมราคา อายุการใช้งานของสินทรัพย์นั้น โดยถูกต้องหรือไม่ พร้อมกับบันทึกบัญชีเป็นรายได้อย่างถูกต้องครบถ้วน และตรงตามงวดบัญชีหรือไม่

4. รายได้อื่น

4.1 สอบย้อนขอคองเหลือตามรายงานบัญชีแยกประเภททั่วไปกับรายงานงบทดลอง รายงานงบแสดงฐานะการเงินและรายงานผลการดำเนินงานทางการเงิน ณ วันสิ้นงวดบัญชีกับงบการเงินที่หน่วยรับตรวจสอบให้ตรวจสอบ

4.2 ตรวจสอบที่มาของรายได้แต่ละประเภท และตรวจสอบว่าเป็นไปตามกฎระเบียบ ข้อบังคับ สัญญา ข้อตกลง และเป็นไปตามอัตราที่กำหนดไว้หรือไม่ หากมีการเปลี่ยนแปลงให้ตรวจสอบหลักฐานที่เกี่ยวข้องด้วย

4.3 ตรวจสอบเอกสารประกอบรายการบันทึกบัญชีรายได้ และหลักฐานการนำเงินฝากกระทรวงการคลังว่าเป็นไปตามระเบียบกำหนดหรือไม่

5. รายได้ดอกเบี้ยรับ

5.1 สอบย้อนขอคองเหลือตามรายงานบัญชีแยกประเภททั่วไปกับรายงานงบทดลอง รายงานงบแสดงฐานะการเงินและรายงานผลการดำเนินงานทางการเงิน ณ วันสิ้นงวดบัญชีกับงบการเงินที่หน่วยรับตรวจสอบให้ตรวจสอบ

5.2 ตรวจสอบเอกสารประกอบรายการบันทึกบัญชีรายได้ และการเก็บรักษาว่าเป็นไปตามระเบียบกำหนดหรือไม่

5.3 ตรวจสอบรายได้ดอกเบี้ย เข้าหลักเกณฑ์ต้องนำส่งรายได้แผ่นดินหรือไม่ หากไม่ต้องนำส่งรายได้แผ่นดินหน่วยงานเก็บรักษาไว้ตามระเบียบหรือข้อกำหนดใด การใช้จ่ายเงินดังกล่าวเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของระเบียบหรือข้อกำหนดนั้นหรือไม่

5.4 ตรวจสอบการรับรู้รายได้ดอกเบี้ย และการคำนวณดอกเบี้ยค้างรับ ว่าได้มีการปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ซึ่งกำหนดไว้

5.5 ตรวจสอบว่ามีการจ่ายเงินจากเงินที่ได้รับไว้หรือไม่ หากมีการใช้จ่ายเงินเป็นไปตามวัตถุประสงค์หรือระเบียบข้อกำหนดที่เกี่ยวข้องหรือไม่

แนวการตรวจสอบบัญชีค่าใช้จ่ายประเภทต่าง ๆ

1. สอบยันยอดคงเหลือตามรายงานบัญชีแยกประเภททั่วไปกับรายงานงบทดลอง รายงานงบแสดงฐานะการเงินและรายงานผลการดำเนินงานทางการเงิน ณ วันสิ้นงวดบัญชี กับงบการเงินที่หน่วยรับตรวจสอบให้ตรวจสอบ

2. วิเคราะห์เปรียบเทียบค่าใช้จ่ายปีปัจจุบันกับปีก่อน

3. วิเคราะห์รายการเคลื่อนไหวค่าใช้จ่ายระหว่างปี และวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งอ้างอิงรายการไปยังบัญชีสินทรัพย์ และหนี้สิน

4. วิเคราะห์เปรียบเทียบค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นเป็นประจำทุก ว่ามีการบันทึกครบถ้วน ทุกเดือนหรือไม่ โดยเฉพาะเดือนก่อนปีดวงวด เพื่อให้มีการรับรู้ค่าใช้จ่ายครบถ้วน และตรงตามงวดบัญชี

5. ตรวจสอบการจัดประเภทรายการค่าใช้จ่ายจำแนกตามลักษณะหรือจำแนกตามหน้าที่ว่าเป็นไปตามมาตรฐานและนโยบายการบัญชีภาครัฐที่กระทรวงการคลังประกาศใช้

6. ตรวจสอบรายละเอียดของรายการค่าใช้จ่าย สำหรับรายการที่เปลี่ยนแปลงมาก หรือมีสาระสำคัญ โดยตรวจสอบหลักฐานประกอบการจ่าย

7. ทดสอบหลักฐานการจ่ายเงินว่าการจ่ายเงินเป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ มติคณะรัฐมนตรี หรือหนังสือสั่งการที่เกี่ยวข้องหรือไม่

8. เปรียบเทียบงบประมาณตามแผนการใช้จ่ายเงินงบประมาณประจำปีกับรายจ่ายจริงว่ามีรายจ่ายประเภทใดจ่ายเกินเงินงบประมาณที่ได้รับอนุมัติหรือไม่

9. สอบทานแหล่งของเงินตามรายงานรายละเอียดการตั้งเบิกและเบิกจ่ายว่าสัมพันธ์กับบัญชีแยกประเภทรายจ่ายที่บันทึกรายการหรือไม่

10. ตรวจสอบความถูกต้องของรายการปรับปรุงและการบันทึกบัญชี

แนวการตรวจสอบรายการกับบุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกัน

1. สอบทานโครงสร้างองค์กร นโยบายการดำเนิน กิจกรรมและความรับผิดชอบของผู้บริหาร เพื่อจะระบุรายการกับบุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกัน

2. สอบถามฝ่ายบริหารเกี่ยวกับความมืออยู่จริงของรายการกับบุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกัน

3. พิจารณาการจัดประเภทบัญชีและวิธีการบันทึกบัญชีสำหรับรายการกับบุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกัน

4. วิเคราะห์เปรียบเทียบรายการกับบุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกันของงวดปัจจุบันกับงวดก่อน พร้อมทั้งตรวจสอบความสัมพันธ์ที่ผิดปกติ รวมถึงการเปรียบเทียบรายการลักษณะเดียวกันที่มีต่อบุคคลหรือกิจการนอก

5. สอบทานว่ารายการกับบุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกันมีการอนุมัติโดยผู้มีอำนาจที่เหมาะสม

6. สอบทานสัญญา รายงานการประชุม หรือหลักฐานอื่นที่เกี่ยวข้องกับรายการกับบุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกัน

7. ขอคำยืนยันยอดสำหรับยอดคงเหลือของบัญชีที่เกี่ยวกับบุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกัน

8. สอบทานการจ่ายเงินหรือการรับชำระเงิน ภายหลังจากวันที่ในงบแสดงฐานะการเงินกับหลักฐานประกอบการบันทึกรายการที่เหมาะสม

9. พิจารณาถึงผลกระทบทางภาษีที่อาจเกิดขึ้นของรายการกับบุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกัน

10. ตรวจสอบการแสดงรายการและการเปิดเผยข้อมูลว่าเป็นไปตามมาตรฐานและนโยบายการบัญชีภาครัฐที่กระทรวงการคลังประกาศใช้
แนวการตรวจสอบหนี้สินที่อาจเกิดขึ้น – คดีความ

1. ตรวจสอบว่ามีคดีฟ้องร้อง ภาระเกี่ยวกับการค้าประกัน การถูกเรียกชดเชยค่าเสียหาย และการประเมินภาษีอากร หรือหนี้สินที่อาจเกิดขึ้นอื่นหรือไม่ โดยอ่านรายงานการประชุมผู้ถือหุ้น รายงานการประชุมคณะกรรมการที่มีในระหว่างปีและภายหลังสิ้นปี อ่านสัญญาต่าง ๆ สัญญาการกู้ยืมเงิน หนังสือโต้ตอบกับกรมสรรพากร และหน่วยงานอื่น ๆ หรือขอข้อมูลจากธนาคาร

2. สอบถามฝ่ายบริหารเกี่ยวกับนโยบายและวิธีการของฝ่ายบริหารในการติดตามว่ามีคดีความฟ้องร้อง การถูกเรียกชดเชยค่าเสียหาย และการประเมินภาษีอากร รวมทั้งหนี้สินที่อาจเกิดขึ้นอื่น

3. สอบถามฝ่ายกฎหมายของหน่วยรับตรวจเกี่ยวกับหนี้สินที่อาจเกิดขึ้น

4. ขอหนังสือรับรองของหน่วยรับตรวจเพื่อรับรองเรื่องการเปิดเผยหนี้สินที่อาจเกิดขึ้นในงบการเงินอย่างครบถ้วน

5. ตรวจสอบการเปิดเผยข้อมูลว่าเป็นไปตามมาตรฐานและนโยบายการบัญชีภาครัฐที่กระทรวงการคลังประกาศใช้

แนวการตรวจสอบภาวะผูกพัน

1. สอบถามฝ่ายบริหารเกี่ยวกับภาวะผูกพันและสอบทานสัญญาต่าง ๆ ที่มีภาวะผูกพัน
2. อ่านรายงานการประชุมผู้ถือหุ้น รายงานการประชุมคณะกรรมการที่มีในระหว่างปีและภายหลังวันสิ้นปี
3. สอบทานใบกำกับสินค้าและเอกสารที่ออกภายหลังวันที่ในงบการเงินที่มีสาระสำคัญ เพื่อพิจารณาว่ามีภาวะผูกพัน ณ วันที่ในงบการเงินหรือไม่
4. ตรวจสอบว่าการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับภาวะผูกพันเป็นไปตามมาตรฐานและนโยบายการบัญชีภาครัฐที่กระทรวงการคลังประกาศใช้

แนวการตรวจสอบเหตุการณ์ภายหลังรอบระยะเวลารายงาน

1. เปรียบเทียบงบการเงินที่ตรวจสอบ กับงบการเงินงวดล่าสุดของปีใหม่
2. สอบถามเกี่ยวกับเหตุการณ์ภายหลังรอบระยะเวลารายงานที่อาจมีผลกระทบอย่างมีสาระสำคัญกับงบการเงินที่ตรวจสอบ โดยสอบถามว่ามีเหตุการณ์ดังต่อไปนี้หรือไม่
 - 2.1 ภาวะผูกพันหรือความไม่แน่นอนที่เกิดขึ้นภายหลังรอบระยะเวลารายงาน
 - 2.2 หนี้สินที่อยู่ระหว่างการดำเนินคดี
 - 2.3 รายการปรับปรุงที่ผิดปกติที่เกิดขึ้นตั้งแต่วันที่ในงบแสดงฐานะการเงิน จนถึงวันที่ในรายงานของผู้สอบบัญชี
3. พิจารณาถึงความจำเป็นที่จะต้องมีการปรับปรุง
4. อ่านรายงานการประชุมคณะกรรมการบริหาร และคณะกรรมการอื่นหลังจากวันที่ในงบการเงิน
5. ขอหนังสือรับรองจากเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ ลงวันที่เดียวกับรายงานการสอบบัญชีว่ามีเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นภายหลังรอบระยะเวลารายงานจนถึงวันที่รายงานการสอบบัญชี อันเป็นผลให้ต้องปรับปรุงงบการเงินหรือเปิดเผยข้อมูลประกอบงบการเงินบ้างหรือไม่

คู่มือการตรวจสอบการเงินรัฐวิสาหกิจ (2558) (น.75 ถึง 110)

แนวการตรวจสอบบัญชีเงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด

1. ตรวจสอบยอดยกมาต้นงวดกับกระดาษทำการตรวจสอบปีก่อน
2. เปรียบเทียบยอดคงเหลือของปีก่อนกับปีปัจจุบัน
3. วิเคราะห์รายการเคลื่อนไหวระหว่างงวด

4. ขอสำเนารายงานเงินสดคงเหลือประจำวันและสำเนาบัญชียอดเงินฝากธนาคาร ณ วันสิ้นงวด

5. ตรวจสอบความถูกต้องของจำนวนเงินในบัญชีแยกประเภท และงบทดลองกับรายงานเงินสดคงเหลือประจำวัน ณ วันสิ้นงวด และงบพิสูจน์ยอดเงินฝากธนาคาร

6. ตรวจสอบสมุดเงินสดรับกับหลักฐานใบสำคัญรับ

7. ตรวจสอบสมุดเงินสดจ่ายกับหลักฐานการนำฝากเงินกับสมุดเงินฝากธนาคาร/Statement Bank

8. ตรวจสอบรายการบัญชีในสมุดเงินสดรับและสมุดเงินสดจ่าย ผ่านรายการไปยังบัญชีแยกประเภท

9. ทดสอบบวกเลขในสมุดเงินสดรับและสมุดเงินสดจ่าย

10. เงินสดในมือ/เงินสดย่อย/เงินฝากธนาคาร

10.1 เงินสดในมือ

10.1.1 ตรวจสอบเงินสดในมือ ณ วันสิ้นปีต่อหน้าผู้เก็บรักษา

10.1.2 ตรวจสอบยอดคงเหลือตามบัญชีของเงินสดที่ตรวจนับเปรียบเทียบกับยอดที่ตรวจนับได้จริง และตรวจสอบเอกสารประกอบสำหรับรายการกระทบยอด

10.1.3 กรณีที่มีได้ตรวจนับเงินสด ณ วันสิ้นงวดให้กระทบยอดเงินสดที่ตรวจนับได้ไปจนถึงวันสิ้นงวดด้วย (รวมเงินสดย่อยด้วย)

10.2 เงินสดย่อย

10.2.1 ตรวจสอบเงินสดย่อย ณ วันสิ้นปีต่อหน้าผู้เก็บรักษา

10.2.2 กระทบยอด โดยตรวจสอบเอกสารใบสำคัญที่ยังมิได้เบิกชดเชยและเอกสารประกอบใบสำคัญ

10.3 เงินฝากธนาคาร /บัญชีพักเช็คจ่าย (เช็คค้างจ่าย)/เงินเบิกเกินบัญชีธนาคาร

10.3.1 ส่งหนังสือขอขึ้นยันยอดไปยังธนาคาร

10.3.2 สรุปผลการขึ้นยันยอด ดังนี้

1. เปรียบเทียบยอดคงเหลือบัญชีกับหนังสือขึ้นยันยอดจากธนาคาร

2. ตรวจสอบรายการบัญชีพักเช็คจ่าย (เช็คค้างจ่าย) ณ วันสิ้นงวดกับใบแจ้งยอดธนาคารหลังวันสิ้นงวด

3. ตรวจสอบหาสาเหตุสำหรับเช็คค้างจ่าย (บัญชีพักเช็คค้างจ่าย) ที่ผู้รับยังไม่ได้นำไปขึ้นเงินภายในเวลาที่เหมาะสม และติดตามเช็คที่หมดอายุเพื่อนำมาปรับปรุงรายการ

4. ทดสอบการบวกเลขในงบพิสูจน์ยอดเงินฝากธนาคาร
5. ตรวจสอบและติดตามรายการเงินฝากระหว่างทาง ณ วันสิ้นงวดบัญชี และรายการถอนเงินกับใบแจ้งยอดธนาคารหลังวันสิ้นงวดบัญชี
6. ตรวจสอบดอกเบี้ยรับและดอกเบี้ยค้างรับที่เกี่ยวข้องพร้อมทั้งทดสอบการคำนวณดอกเบี้ย

11. ตรวจสอบว่าได้มีการนำเงินฝากธนาคารไปค้ำประกันการกู้ยืมบ้างหรือไม่ แล้วพิจารณาเพื่อเปิดเผยข้อมูลในหมายเหตุประกอบงบการเงิน

12. ตรวจสอบการเปิดเผยและจัดประเภทรายการอย่างเพียงพอในหมายเหตุประกอบงบการเงิน

แนวการตรวจสอบบัญชีลูกหนี้การค้าและลูกหนี้อื่น

1. ตรวจสอบรายการขอยกมาของกับกระดาษทำการตรวจสอบปีก่อน
2. วิเคราะห์เปรียบเทียบลูกหนี้ และค่าเผื่อนี้สงสัยจะสูญปีก่อนกับปัจจุบัน
3. วิเคราะห์รายการเคลื่อนไหวระหว่างงวดในบัญชี
4. ขอรายละเอียดลูกหนี้คงเหลือ และค่าเผื่อนี้สงสัยจะสูญ ณ วันสิ้นงวดตรวจสอบให้ตรงกับบัญชีแยกประเภทลูกหนี้และค่าเผื่อนี้สงสัยจะสูญ
5. ตรวจสอบการบันทึกบัญชีกับใบแจ้งหนี้/ใบเสร็จรับเงินหรือการโอนเงินจากธนาคาร
6. ตรวจสอบการผ่านรายการไปบัญชีแยกประเภทและทะเบียนคุม
7. ทดสอบบวกเลขในทะเบียนคุม
8. ทดสอบการตัดยอดรายได้โดยทดสอบการบันทึกบัญชีรายได้ 7 วัน ก่อนและหลังปิดงวดบัญชี
9. ทดสอบตรวจสอบเอกสารว่าสอดคล้องกับงวดบัญชีที่บันทึกไว้
10. จัดทำและส่งหนังสือขอยืนยันยอดลูกหนี้โดยการทดสอบ
11. ใช้วิธีการตรวจสอบอื่นเพิ่มเติม หากลูกหนี้ไม่ตอบกลับหรือคำตอบกลับไม่น่าเชื่อถือ ดังนี้

11.1 สอบทานการรับชำระหนี้ภายหลังจากวันที่ขอยืนยันยอด

11.2 กรณีที่ไม่มีการชำระหนี้ภายหลังจากวันที่ส่งหนังสือยืนยันยอด ให้ตรวจสอบกับเอกสารที่ใช้ในการบันทึกการขาย

12. หนังสือยืนยันยอดที่มีผลต่างให้ตรวจสอบผลต่างที่ลูกหนี้แจ้งมาโดยทันที

13. สรุปผลยืนยันยอดหนี้และการติดตามผล

14. สอบทานยอดรวมของหนี้ที่มีอายุครบกำหนดตามเกณฑ์ในการตัดหนี้สูญ
15. ตรวจสอบความถูกต้องของงบรายงานการวิเคราะห์อายุหนี้
 - 15.1 ยอดรวมบัญชีลูกหนี้ ในงบรายงานการวิเคราะห์อายุหนี้ถูกต้องตรงกับยอดรวมในบัญชีย่อยลูกหนี้รายตัวและยอดรวมในบัญชีแยกประเภททั่วไป
 - 15.2 ทดสอบความสอดคล้องของรายการข้อมูลในงบรายงานการวิเคราะห์อายุหนี้กับบัญชีย่อยลูกหนี้รายตัว
16. ทดสอบการวิเคราะห์อายุหนี้ ว่าตรงกับข้อมูลในเอกสาร
17. ประเมินความเสี่ยงพอของการตั้งค่าเพื่อหนี้สงสัยจะสูญ โดยพิจารณาจากนโยบายการบัญชี
18. จัดประเภทรายการ โดยจำแนกบัญชีลูกหนี้ ออกจากบัญชีลูกหนี้อื่น ๆ
19. เปิดเผยยอดลูกหนี้ และค่าเพื่อสงสัยจะสูญตามมาตรฐานการรายงานทางการเงิน
 1. ตรวจสอบยอดคงเหลือต้นงวดของบัญชีกับกระดาษทำการตรวจสอบปีก่อน
 2. ขอรายละเอียดบัญชีแต่ละประเภทย่อย
 3. ตรวจสอบรายละเอียดบัญชีกับยอดรวมบัญชีแยกประเภทย่อย/ทะเบียนทรัพย์สิน/รายงานการตรวจนับทรัพย์สิน
 4. วิเคราะห์เปรียบเทียบยอดปีปัจจุบันเทียบกับปีก่อน โดยพิจารณาถึง
 - 4.1 ราคาทุนและค่าเสื่อมราคาสะสมของสินทรัพย์แต่ละประเภท
 - 4.2 ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ ที่จัดกรรมสิทธิ์/ซื้อ และจำหน่ายไประหว่างงวด
 - 4.3 ค่าเสื่อมราคาสะสม และค่าเสื่อมราคา ที่เพิ่มขึ้นและลดลงระหว่างปี
 5. ตรวจสอบเอกสารประกอบการจดกรรมสิทธิ์ที่ดิน/ซื้อ/รับ โอนทรัพย์สินระหว่างงวดกับเอกสารที่เกี่ยวข้อง
 6. ตรวจสอบเอกสารประกอบการขาย/การ โอนทรัพย์สินระหว่างงวดกับเอกสารที่เกี่ยวข้อง
 7. ตรวจสอบการคำนวณค่าเสื่อมราคาสะสม ค่าเสื่อมราคา และรายการกำไรหรือรายการขาดทุนจากการจำหน่ายสินทรัพย์
 8. พิจารณาข้อบ่งชี้ที่ทำให้ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์สุทธิเกิดการด้อยค่า หากมูลค่าที่คาดว่าจะได้รับคืนต่ำกว่าราคาตามบัญชีต้องบันทึกขาดทุนจากการด้อยค่า
 9. สังเกตการณ์ตรวจนับทรัพย์สินถาวร
 10. ตรวจสอบเอกสารหลักฐานแสดงกรรมสิทธิ์ และสัญญาต่าง ๆ

11. บัญชีทรัพย์สินและรายการที่เกี่ยวข้องได้ระบุและจัดประเภทอย่างเหมาะสมในงบการเงินหรือไม่

12. ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์เปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับราคาทุน มูลค่าตามบัญชี วิธีคิดค่าเสื่อมราคา และอายุการใช้งานของสินทรัพย์ถาวรแต่ละประเภทที่สำคัญอย่างเหมาะสม ภาระการค้ำประกันของสินทรัพย์ถาวร เพื่อเป็นหลักประกันหนี้สิน และเงื่อนไขในสัญญาระยะยาว หรือเหตุการณ์ที่เกิดจากภัยธรรมชาติทำให้สินทรัพย์เสียหาย

แนวการตรวจสอบบัญชีค่าใช้จ่ายค้างจ่าย

1. เปรียบเทียบยอดคงเหลือตามรายงานแยกประเภททั่วไป งบทดลอง และยอดคงเหลือตามรายงานการเงินที่ส่งให้ตรวจสอบ

2. ขอรายละเอียดค่าใช้จ่ายค้างจ่าย ณ วันสิ้นงวด สอบยันยอดคงเหลือในรายงานบัญชีแยกประเภททั่วไป

3. ตรวจสอบหารายการผิดปกติ

4. ตรวจสอบค่าใช้จ่ายค้างจ่าย ณ วันสิ้นงวดว่าเป็นภาระหนี้สินที่ต้องชำระ โดยเลือกทดสอบเพื่อตรวจสอบหลักฐานการก่อหนี้

5. ติดตามการจ่ายชำระหนี้ภายหลังจากวันสิ้นงวด โดยติดตามการจ่ายชำระหนี้ในงวดถัดไป

6. เลือกรายการค่าใช้จ่ายค้างจ่ายที่มีการค้างชำระเป็นเวลานานตรวจสอบกับเอกสาร

7. ตรวจสอบการปรับปรุงค่าใช้จ่ายค้างจ่าย โดยวิเคราะห์จากรายจ่ายประจำ

8. ตรวจสอบการจัดประเภทและการเปิดเผยข้อมูลในงบการเงิน

แนวการตรวจสอบบัญชีเงินกู้ยืมระยะยาว/เงินกู้ยืมระยะยาวที่ครบกำหนดชำระเงินในหนึ่งปี/ต้นทุนทางการเงิน/ดอกเบี้ยค้างจ่าย/กำไร (ขาดทุน) จากอัตราแลกเปลี่ยน

1. ตรวจสอบยอดคงเหลือยกมากับกระดาษทำการตรวจสอบของปีก่อน

2. ขอรายละเอียดบัญชีเงินกู้ยืมตรวจสอบกับยอดรวมในบัญชีแยกประเภท

3. วิเคราะห์เปรียบเทียบปีปัจจุบันกับปีก่อน

4. วิเคราะห์รายการเคลื่อนไหวระหว่างงวด

5. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างเงินกู้คงเหลือกับดอกเบี้ยจ่าย รวมทั้งค่าธรรมเนียมที่เกี่ยวข้องกับเงินกู้

6. ตรวจสอบการกู้ยืมเงินกับเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้อง

7. ตรวจสอบการจ่ายชำระ/โอนเงินกู้ยืม กับเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้อง

8. ตรวจสอบว่าเงินกู้ยืมที่เป็นเงินตราต่างประเทศ มีการแปลงค่าและบันทึกบัญชีถูกต้อง ครบถ้วนตามมาตรฐานการรายงานทางการเงินหรือไม่

9. ทดสอบการคำนวณเงินกู้ยืมและบวกเลขในรายละเอียดคงเหลือ ณ วันสิ้นงวด

10. ตรวจสอบเอกสารประกอบรายการ การบันทึกบัญชี และการผ่านรายการ

11. ขอคำยืนยันยอดเจ้าหนี้เงินกู้

12. ตรวจสอบการแสดงรายการยอดคงเหลือบัญชีเงินกู้ยืม แสดงรายการหรือจัดประเภทไว้ในงบการเงินครบถ้วน ถูกต้องเป็นไปตามมาตรฐานการรายงานทางการเงิน

13. ตรวจสอบว่าเงินกู้ยืมที่ถึงกำหนดชำระภายใน 1 ปี ณ วันสิ้นงวดได้แสดงเป็นรายการหมุนเวียนโดยถูกต้องแล้วหรือไม่และมีการเปิดเผยข้อมูลที่เกี่ยวข้องอย่างเหมาะสม

14. ตรวจสอบว่ามีหลักทรัพย์ที่ใช้ค้ำประกันเงินกู้หรือไม่ ถ้ามีได้เปิดเผยไว้ในงบการเงินอย่างเพียงพอหรือไม่

แนวการตรวจสอบบัญชีทุน/ทุนเรือนหุ้น

1. ขอรายละเอียดที่มาของทุนและรายการเปลี่ยนแปลงระหว่างงวด

2. วิเคราะห์เปรียบเทียบบัญชีปีปัจจุบันกับปีก่อน และหาสาเหตุการเปลี่ยนแปลง

3. อ่านรายงานการประชุมที่เกี่ยวข้อง เพื่อพิจารณาว่ามีการอนุมัติการเปลี่ยนแปลงทุนหรือไม่

แนวการตรวจสอบบัญชีกำไร (ขาดทุน) สะสม

1. ตรวจสอบสำรองตามกฎหมายว่าเป็นการจัดสรรกำไรสุทธิประจำปีและสำรองการลงทุนเป็นไปตามวัตถุประสงค์

2. ตรวจสอบกำไรที่ยังไม่ได้จัดสรรว่ามีการเพิ่ม/ลดจากงวดปีบัญชีล่าสุดที่ผ่านมา กับยอด ณ วันสิ้นงวดระหว่างกาลปัจจุบันที่มีสาระสำคัญหรือไม่

3. ตรวจสอบการแสดงรายการกำไร (ขาดทุน) สะสมที่จัดสรรแล้วและการเปิดเผยข้อมูลในหมายเหตุประกอบงบการเงินว่าเป็นไปตามมาตรฐานการบัญชีและระเบียบที่เกี่ยวข้องหรือไม่

4. ในกรณีที่มีรายการปรับปรุงบัญชีกำไร (ขาดทุน) สะสม ให้พิจารณาทั้งในด้านหลักการบัญชีและความถูกต้องของรายการที่เกิดขึ้น

แนวการตรวจสอบบัญชีรายได้

1. รายได้จากการขายสินค้าและบริการ

1.1 วิเคราะห์เปรียบเทียบรายได้ปีปัจจุบันกับปีก่อน

1.2 วิเคราะห์รายการเคลื่อนไหวระหว่างงวดบัญชี

- 1.3 ตรวจสอบเอกสารประกอบรายการบัญชีรายได้
- 1.4 ตรวจสอบรายการบัญชีรายได้ กรณีมีส่วนลด/คิดเพิ่ม กับเอกสารที่เกี่ยวข้อง
- 1.5 ตรวจสอบเอกสารของลูกหนี้รายตัว รายการรับ – จ่าย ผ่านรายการไปยังบัญชีแยกประเภทรายได้
- 1.6 ตรวจสอบความสัมพันธ์บัญชีรายได้กับบัญชีที่เกี่ยวข้อง
- 1.7 ตรวจสอบยอดรายได้จากการดำเนินงานช่วง 7 วัน ก่อนและหลังวันสิ้นงวด
- 1.8 ตรวจสอบความสัมพันธ์ของวันที่ที่บันทึกรายได้จากการดำเนินงานกับวันที่ที่บันทึกทะเบียนคุมลูกหนี้รายตัว และบัญชีแยกประเภท
- 1.9 ทดสอบการบวกเลขในทะเบียนคุมลูกหนี้รายตัว และสำเนาใบแจ้งหนี้/สำเนาใบกำกับสินค้า
- 1.10 ตรวจสอบการรับรู้รายได้ว่าถูกต้องตามที่ระบุไว้ในสัญญา
- 1.11 ตรวจสอบการแสดงรายการรายได้ว่าแสดงรายการอย่างถูกต้องตรงตามงวดเวลาและจัดประเภทในงบการเงินครบถ้วน ถูกต้อง เป็นไปตามมาตรฐานการรายงานทางการเงิน
- 1.12 ตรวจสอบการเปิดเผยข้อมูลรายได้ที่เกี่ยวข้องครบถ้วน ถูกต้อง เป็นไปตามมาตรฐานการรายงานทางการเงิน
2. รายได้ดอกเบี้ยรับ
 - 2.1 วิเคราะห์เปรียบเทียบยอดรายได้ในงวดปัจจุบันกับงวดก่อน ว่าเพิ่ม – ลด ผิดปกติหรือไม่
 - 2.2 ทดสอบการคำนวณรายได้ดอกเบี้ยเงินฝาก
 - 2.3 ตรวจสอบการบันทึกบัญชีรายได้ดอกเบี้ยรับจากธนาคาร
3. รายได้อื่น
 - 3.1 ศึกษาแหล่งที่มาของรายได้แต่ละประเภท
 - 3.2 วิเคราะห์เปรียบเทียบยอดรายได้ในงวดปัจจุบันกับงวดก่อน
 - 3.3 ตรวจสอบบัญชีรายได้อื่นที่สำคัญและจำนวนเงินสูง หรือมียอดติดลบ
 - 3.4 ตรวจสอบหลักฐานเอกสารที่เกี่ยวข้องกับบัญชีรายได้อื่น
 - 3.5 ตรวจสอบความถูกต้องของการบันทึกบัญชีและรายการปรับปรุง
 - 3.6 ติดตามรายการหลังวันสิ้นงวด
 - 3.7 กรณีที่เป็นรายได้อื่นที่มีลักษณะจะต้องทำข้อตกลงหรือทำสัญญาให้ตรวจสอบว่าได้เป็นการทำตามสัญญาหรือไม่

3.8 ตรวจสอบการแสดงผลการในงบกำไรขาดทุน และการเปิดเผยในหมายเหตุประกอบงบการเงินเป็นไปตามมาตรฐานการรายงานทางการเงิน

แนวการตรวจสอบบัญชีค่าใช้จ่าย

1. วิเคราะห์เปรียบเทียบค่าใช้จ่ายปีปัจจุบันกับปีก่อน
2. วิเคราะห์รายการเคลื่อนไหวค่าใช้จ่ายระหว่างปี
3. ตรวจสอบการจัดประเภทรายการค่าใช้จ่าย จำแนกตามลักษณะหรือจำแนกตาม

หน้าที่ว่าเป็นไปตามมาตรฐานการรายงานทางการเงิน

4. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ของค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งอ้างอิงรายการไปยังบัญชีสินทรัพย์และหนี้สิน

5. ตรวจสอบรายละเอียดของรายการค่าใช้จ่าย สำหรับรายการที่เปลี่ยนแปลงมากหรือมีสาระสำคัญ โดยตรวจสอบหลักฐานประกอบการจ่าย

6. ตรวจสอบความถูกต้องของรายการปรับปรุงและการบันทึกบัญชี

แนวการตรวจสอบรายการกับบุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกัน

1. สอบทานโครงสร้างองค์กร นโยบายการดำเนิน กิจกรรมและความรับผิดชอบของผู้บริหาร เพื่อจะระบุรายการกับบุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกัน

2. สอบถามฝ่ายบริหารเกี่ยวกับความมืออยู่จริงของรายการกับบุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกัน

3. พิจารณาการจัดประเภทบัญชีและวิธีการบันทึกบัญชีสำหรับรายการกับบุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกัน

4. วิเคราะห์เปรียบเทียบรายการกับบุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกันของงวดปัจจุบันกับงวดก่อน พร้อมทั้งตรวจสอบความสัมพันธ์ที่ผิดปกติ รวมถึงการเปรียบเทียบรายการลักษณะเดียวกันที่มีต่อบุคคลหรือกิจการนอก

5. สอบทานว่ารายการกับบุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกันมีการอนุมัติโดยผู้มีอำนาจที่เหมาะสม

6. สอบทานสัญญา รายงานการประชุม หรือหลักฐานอื่นที่เกี่ยวข้องกับรายการกับบุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกัน

7. ขอคำยืนยันยอดสำหรับยอดคงเหลือของบัญชีที่เกี่ยวข้องกับบุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกัน

8. สอบทานการจ่ายเงินหรือการรับชำระเงิน ภายหลังจากวันที่ในงบแสดงฐานะการเงินกับหลักฐานประกอบการบันทึกรายการที่เหมาะสม

9. พิจารณาถึงผลกระทบทางภาษีที่อาจเกิดขึ้นของรายการกับบุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกัน

10. ตรวจสอบการแสดงรายการและการเปิดเผยข้อมูลว่าเป็นไปตามมาตรฐานการรายงานทางการเงิน

แนวการตรวจสอบหนี้สินที่อาจเกิดขึ้น

1. ตรวจสอบว่ามีหนี้สินที่อาจเกิดขึ้นอื่นหรือไม่ โดยอ่านรายงานการประชุมที่มีในระหว่างปีและภายหลังสิ้นปี อ่านสัญญาต่าง ๆ หนังสือโต้ตอบกับกรมสรรพากร และหน่วยงานอื่น ๆ หรือขอข้อมูลจากธนาคาร

2. สอบถามฝ่ายบริหารเกี่ยวกับนโยบายและวิธีการของฝ่ายบริหารในการติดตามหนี้สินที่อาจเกิดขึ้นอื่น

3. สอบถามฝ่ายกฎหมายเกี่ยวกับหนี้สินที่อาจเกิดขึ้น

4. ขอหนังสือรับรองเพื่อรับรองเรื่องการเปิดเผยหนี้สินที่อาจเกิดขึ้นในงบการเงินอย่างครบถ้วน

5. ตรวจสอบการเปิดเผยข้อมูลว่าเป็นไปตามมาตรฐานและนโยบายการบัญชีภาครัฐที่กระทรวงการคลังประกาศใช้

แนวการตรวจสอบภาระผูกพัน

1. สอบถามฝ่ายบริหารเกี่ยวกับภาระผูกพันของหน่วยรับตรวจ

2. อ่านรายงานการประชุมที่มีในระหว่างปีและภายหลังวันสิ้นปี

3. สอบทานสัญญาต่าง ๆ ที่มีภาระผูกพัน

4. สอบทานใบกำกับสินค้าและเอกสารที่ออกภายหลังวันที่ในงบการเงินที่มีสาระสำคัญ

5. ตรวจสอบว่าการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับภาระผูกพันเป็นไปตามมาตรฐานและนโยบายการบัญชีภาครัฐที่กระทรวงการคลังประกาศใช้

แนวการตรวจสอบเหตุการณ์ภายหลังรอบระยะเวลารายงาน

1. สอบถามเกี่ยวกับเหตุการณ์ภายหลังรอบระยะเวลารายงานที่อาจมีผลกระทบอย่างมีสาระสำคัญกับงบการเงินที่ตรวจสอบ โดยสอบถามว่ามีเหตุการณ์ดังต่อไปนี้หรือไม่

1.1 ภาระผูกพันหรือความไม่แน่นอนที่เกิดขึ้นภายหลังรอบระยะเวลารายงาน

1.2 หนี้สินที่อยู่ระหว่างการดำเนินคดี

1.3 รายการปรับปรุงที่ผิดปกติที่เกิดขึ้นตั้งแต่วันที่ในงบแสดงฐานะการเงิน จนถึงวันที่ในรายงานของผู้สอบบัญชี

2. พิจารณาถึงความจำเป็นที่จะต้องมีการปรับปรุง
3. อ่านรายงานการประชุมคณะกรรมการบริหาร และคณะกรรมการอื่นหลังจากวันที่ในงบการเงิน
4. ขออนุญาตรับรองจากเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ ลงวันที่เดียวกับรายงานการสอบบัญชีว่ามีเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นภายหลังรอบระยะเวลารายงานจนถึงวันที่รายงานการสอบบัญชี อันเป็นผลให้ต้องปรับปรุงงบการเงินหรือเปิดเผยข้อมูลประกอบงบการเงินบ้างหรือไม่

แนวทางการปฏิบัติงานตรวจสอบรายงานการเงินของ อปท. สำหรับรายงานการเงินงวดปีบัญชี 2563 (2563) (น.35 ถึง 68)

แนวการตรวจสอบบัญชีเงินสด เงินฝากธนาคาร เงินฝากกองทุน กสอ./กสท. และเงินฝากหน่วยงานอื่น

1. เปรียบเทียบยอดคงเหลือของบัญชีของปีก่อนกับปีปัจจุบัน
2. เงินสด กรณีมีเงินสดคงเหลือในรายการบัญชี
 - 2.1 กรณีตรวจนับเงินสด ณ วันสิ้นงวด ตรวจนับเงินสด เอกสารที่เป็นตัวเงินและแทนตัวเงิน ณ วันสิ้นงวด ต่อหน้ากรรมการเก็บรักษาเงินตรวจสอบยอดเงินคงเหลือตามรายงานสถานะการเงินประจำวัน และเงินสดที่ตรวจนับได้
 - 2.2 กรณีเข้าตรวจสอบภายหลังวันสิ้นงวด ให้ตรวจสอบเอกสารประกอบใบสำคัญรายงานเงินคงเหลือประจำวัน และกระทบยอดเงินสดที่ตรวจนับได้ไปจนถึงวันสิ้นงวดด้วย
3. นำหนังสือยืนยันยอดเงินฝากธนาคารทุกบัญชี ณ วันสิ้นงวด สอบยันกับยอดคงเหลือ
4. ตรวจสอบความผิดปกติจากรายงานเช็คที่อนุมัติแล้วผู้มีสิทธิยังไม่มารับ หรือมีวันที่ค้างนาน หรือรายงานการออกเช็คทดแทน
5. ตรวจสอบงบบัญชียอดเงินฝากธนาคาร ณ วันสิ้นงวดกับบัญชีแยกประเภททั่วไป รายงานรับ-จ่ายเงิน และรายงานการรับชำระหนี้ของธนาคาร
6. ตรวจสอบใบนำส่งเงินกับ ทะเบียนเงินรายรับ
7. สอบยันยอดคงเหลือบัญชีเงินฝากคลังกับบัญชีเงินฝากคลัง
8. นำหนังสือยืนยันยอดบัญชีเงินฝากกองทุน ณ วันสิ้นงวด สอบยันกับยอดคงเหลือบัญชี ณ วันสิ้นงวด

แนวการตรวจสอบบัญชีลูกหนี้ทุกประเภท ยกเว้นลูกหนี้ภาษี และลูกหนี้รายได้อื่น ๆ

1. ตรวจสอบยอดลูกหนี้ตามบัญชีแยกประเภทกับทะเบียนลูกหนี้
2. จัดทำหนังสือยืนยันยอดลูกหนี้รายตัว ณ วันสิ้นงวด

2.1 กรณีลูกหนี้ไม่ตอบยืนยันยอดลูกหนี้ให้สอบทานการรับชำระหนี้ภายหลังจากวันสิ้นงวด หากไม่มีการชำระหนี้ภายหลังจากวันสิ้นงวด ให้ตรวจสอบกับสัญญาขี้ม (ใบขี้ม) หรือเอกสารที่ใช้ในการบันทึกการขายการ

2.2 กรณีลูกหนี้ตอบยืนยันยอดเงินค้างชำระไม่ตรงกับยอดลูกหนี้ตามบัญชี ให้สอบถามสาเหตุ

3. สอบทานการเปิดเผยข้อมูลในรายงานการเงินตามหลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติกรบันทึกบัญชีฯ ที่กระทรวงมหาดไทยประกาศใช้

4. ตรวจสอบการเปิดเผยลูกหนี้ ในหมายเหตุประกอบรายงานการเงิน
แนวกรตรวจสอบบัญชีลูกหนี้ภายในและลูกหนี้รายได้อื่น ๆ

1. ตรวจสอบยอดลูกหนี้ตามบัญชีแยกประเภทกับทะเบียนลูกหนี้
2. จัดทำหนังสือยืนยันยอดลูกหนี้รายตัว ณ วันสิ้นงวด

2.1 กรณีลูกหนี้ไม่ตอบยืนยันยอดลูกหนี้ให้สอบทานการรับชำระหนี้ภายหลังจากวันสิ้นงวด หากไม่มีการชำระหนี้ภายหลังจากวันสิ้นงวด ให้ตรวจสอบกับแบบประเมินแต่ละประเภทภายในหรือเอกสารที่ใช้ในการบันทึกการขายการ

2.2 กรณีลูกหนี้ตอบยืนยันยอดเงินค้างชำระไม่ตรงกับยอดลูกหนี้ตามบัญชีให้สอบถามสาเหตุ

3. ตรวจสอบรายละเอียดลูกหนี้/ลูกหนี้รายได้อื่นกับรายละเอียดผู้ชำระภายใน/ผู้ชำระรายได้อื่น ว่ามีการคัดลอกลูกหนี้ถูกต้องครบถ้วนหรือไม่

4. สอบทานการเปิดเผยข้อมูลในรายงานการเงินตามหลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติกรบันทึกบัญชีฯ ที่กระทรวงมหาดไทยประกาศใช้

5. ตรวจสอบการเปิดเผยลูกหนี้ ในหมายเหตุประกอบรายงานการเงิน
แนวกรตรวจสอบบัญชีเจ้าหนี้เงินกู้

1. นำหนังสือยืนยันยอดเจ้าหนี้เงินกู้ค้าง ณ วันสิ้นงวด สอบยันกับยอดบัญชีแยกประเภทเจ้าหนี้ และทะเบียนเจ้าหนี้เงินกู้

2. ตรวจสอบรายงานเงินกู้คงเหลือว่ามีการบันทึกบัญชี ชำระหนี้ และดอกเบี้ยเป็นไปตามเงื่อนไขในสัญญาขี้ม

3. ตรวจสอบว่ามีหลักทรัพย์ที่นำไปค้ำประกันเงินกู้หรือไม่ ถ้ามีได้เปิดเผยไว้ในรายงานการเงินอย่างเพียงพอหรือไม่

4. สอบทานการเปิดเผยข้อมูลในหมายเหตุประกอบงบแสดงฐานะการ ณ วันสิ้นงวดตามหลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติกรบันทึกบัญชีฯ ที่กระทรวงมหาดไทยประกาศใช้

แนวการตรวจสอบบัญชีรายจ่ายค้างจ่าย

1. ตรวจสอบการตั้งรายจ่ายค้างจ่าย ว่าได้รับอนุมัติจากผู้มีอำนาจและเป็นไปตามระเบียบข้อบังคับ หรือหนังสือสั่งการที่เกี่ยวข้องหรือไม่
2. ตรวจสอบรายละเอียดรายจ่ายค้างจ่าย ณ วันสิ้นงวด จากระบบบัญชีแยกประเภท รายงานรายละเอียดการกันเงินรายจ่าย กรณีก่อนนี้ผูกพัน และไม่ได้ก่อนนี้ผูกพัน และเอกสารการอนุมัติจากผู้มีอำนาจ
3. ตรวจสอบการจ่ายเงินภายหลังวันสิ้นงวด โดยการเลือกตัวอย่าง
4. สอบทานการเปิดเผยข้อมูลในรายงานการเงินตามหลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติการบันทึกบัญชี ที่กระทรวงมหาดไทยประกาศใช้

แนวการตรวจสอบบัญชีเงินรับฝาก

1. ตรวจสอบยอดคงเหลือบัญชีเงินรับฝาก ในบัญชีแยกประเภทกับทะเบียนคุมเงินรับฝาก
2. ตรวจสอบการนำส่งภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย ณ วันสิ้นงวด กับหลักฐานการจ่ายในเดือนถัดไป
3. พิสูจน์ยอดเงินทุนโครงการเศรษฐกิจชุมชน ณ วันสิ้นงวด
4. ตรวจสอบการรับจ่ายเงินระหว่างงวด โดยการสุ่มตัวอย่างหรือเลือกตัวอย่าง

แนวการตรวจสอบบัญชีเงินสะสม และเงินทุนสำรองเงินสะสม

1. ตรวจสอบการอนุมัติการจ่ายจากเงินสะสมและเงินทุนสำรองเงินสะสม กับเอกสารที่เกี่ยวข้อง และเลือกตัวอย่างตรวจสอบหลักฐานการจ่าย จ่ายขาดเงินสะสมและเงินทุนสำรองเงินสะสม
2. ตรวจสอบการเคลื่อนไหวระหว่างงวด

แนวการตรวจสอบบัญชีทรัพย์สิน

1. วิเคราะห์เปรียบเทียบทรัพย์สินปีก่อนกับปีปัจจุบัน
2. ตรวจสอบยอดคงเหลือตามงบทรัพย์สินกับทะเบียนคุมทรัพย์สิน
3. ตรวจสอบการเพิ่ม/ลด ทรัพย์สินระหว่างงวด ดังนี้
 - 3.1 กรณีทรัพย์สินเพิ่ม สุ่มตรวจนับทรัพย์สิน สอบทานเอกสารประกอบการบันทึกรายการ
 - 3.2 กรณีทรัพย์สินลด โดยตรวจสอบรายงานผลการจำหน่ายทรัพย์สินในปีที่ตรวจสอบ กับ รายงานทรัพย์สินที่จำหน่ายออกจากบัญชี

4. ตรวจสอบการแต่งตั้งกรรมการสอบพัสดุประจำปีและรายงานผลการตรวจสอบฯ
กรณีรายงานผลทรัพย์สินชำรุด/ต้องจำหน่าย เป็นไปตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการ
บริหารพัสดุฯ

5. ตรวจสอบสัญญาการก่อหนี้ผูกพันต่าง ๆ และทดสอบการคำนวณดอกเบี้ยจ่าย

6. ทดสอบการคำนวณการคิดค่าเสื่อมราคา

แนวการตรวจสอบรายรับ

1. เลือกรายการที่มีสาระสำคัญแต่ละประเภทรายรับจากบัญชีแยกประเภท ตรวจสอบ
กับสำเนาใบเสร็จรับเงิน และสมุดเงินฝากธนาคาร/Bank statement

2. ตรวจสอบใบเสร็จรับเงิน

2.1 กรณีใบเสร็จรับเงินมือ ตรวจสอบใบเสร็จรับเงินที่ใช้ไปและยังไม่ได้ใช้กับ
ทะเบียนคุมใบเสร็จรับเงิน และสอบยันกับรายงานการใช้ใบเสร็จรับเงิน

2.2 กรณีใบเสร็จรับเงินระบบบัญชีฯ ตรวจสอบใบเสร็จรับเงินที่ใช้ไปกับทะเบียน
คุมใบเสร็จรับเงินในระบบ

3. ตรวจสอบการบันทึกบัญชีครบถ้วนตามงวดบัญชี

แนวการตรวจสอบรายจ่าย

1. เลือกรายการที่มีสาระสำคัญ แต่ละประเภทรายจ่ายจากบัญชีแยกประเภท
ตรวจสอบกับฎีกาเบิกจ่ายเงิน หลักฐานการจ่ายจากผู้ขาย/ผู้รับจ้าง และตรวจสอบการจ่ายเงินกับ
ต้นข้าวเช็คและ Bank statement

2. กรณีเป็นรายจ่ายค่าครุภัณฑ์ ค่าที่ดินและสิ่งก่อสร้าง ให้ทดสอบความมีอยู่จริงของ
รายการที่มีการจัดซื้อจัดจ้างระหว่างงวด

3. ตรวจสอบการบันทึกบัญชีครบถ้วนตามงวดบัญชี

แนวการตรวจสอบเงินอุดหนุนระบุนวัตกรรมส่งเสริม/เฉพาะกิจ**

1. เลือกรายการที่มีสาระสำคัญจากบัญชีแยกประเภท ตรวจสอบกับฎีกาเบิกจ่ายเงิน
หลักฐานการจ่ายจากผู้ขาย/ผู้รับจ้าง และตรวจสอบการจ่ายเงินกับต้นข้าวเช็คและ Bank statement

2. กรณีเป็นรายจ่ายค่าครุภัณฑ์ ค่าที่ดินและสิ่งก่อสร้าง ให้ทดสอบความมีอยู่จริงของ
รายการที่มีการจัดซื้อจัดจ้างระหว่างงวด

3. ตรวจสอบการบันทึกบัญชีครบถ้วนตามงวดบัญชี

จากที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า ความสำเร็จในการปฏิบัติงานตรวจสอบรายงานการเงิน
ของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน คือ การปฏิบัติงานให้เป็นไปตามแนวทางหรือคู่มือปฏิบัติงาน
ตรวจสอบรายงานการเงิน กล่าวโดยสรุปได้ดังนี้

แนวการตรวจสอบบัญชีเงินสด รายการเทียบเท่าเงินสด เงินฝากธนาคารและเงินฝากคลัง

1. ตรวจสอบยอดยกมาต้นงวดกับกระดาษทำการตรวจสอบปีก่อน
2. เปรียบเทียบยอดคงเหลือของปีก่อนกับปัจจุบัน
3. วิเคราะห์รายการเคลื่อนไหวระหว่างงวด เพื่อสืบหารายการที่ผิดปกติ
4. ตรวจสอบความถูกต้องของจำนวนเงินในบัญชีแยกประเภท และงบทดลองกับรายงานเงินสดคงเหลือประจำวัน และงบทพิสูจน์ยอดเงินฝากธนาคาร ณ วันสิ้นงวด และรายละเอียดเงินฝากคลัง
5. ตรวจสอบสมุดเงินสดรับและสมุดเงินสดจ่ายกับเอกสารประกอบต่างๆ
6. ทดสอบการบวกเลขในสมุดเงินสดรับและสมุดเงินสดจ่าย
7. เงินสดในมือ/เงินสดย่อย
 - 7.1 ตรวจสอบเงินสด ณ วันสิ้นงวด ต่อหน้าผู้เก็บรักษา
 - 7.2 ตรวจสอบยอดเงินคงเหลือตามบัญชีของเงินสดที่ตรวจนับเปรียบเทียบกับยอดที่ตรวจนับได้จริง รายงานเงินสดคงเหลือประจำวัน และตรวจสอบเอกสารประกอบสำหรับรายการกระทบยอด
 - 7.3 กรณีเข้าตรวจสอบภายหลังวันสิ้นงวด ให้กระทบยอดเงินสดที่ตรวจนับได้ไปถึงวันสิ้นงวดด้วย โดยตรวจสอบเอกสารประกอบใบสำคัญรายงานเงินคงเหลือประจำวัน
8. เงินฝากธนาคาร
 - 8.1 ส่งหนังสือยืนยันยอดเงินฝากธนาคารทุกบัญชี ณ วันสิ้นงวด เพื่อสอบยันกับยอดคงเหลือและพิสูจน์ยอดเงินฝากธนาคาร
 - 8.2 ตรวจสอบดอกเบี้ยรับและดอกเบี้ยค้างรับ พร้อมทดสอบการคำนวณดอกเบี้ย
9. ตรวจสอบว่าได้มีการนำเงินฝากประจำและออมทรัพย์ไปค้ำประกันการกู้ยืมบ้างหรือไม่

แนวการตรวจสอบบัญชีลูกหนี้

1. ตรวจสอบรายการยอดยกมาของบัญชีลูกหนี้ และบัญชีค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญกับกระดาษทำการตรวจสอบปีก่อน
2. วิเคราะห์เปรียบเทียบยอดคงเหลือปีก่อนกับปัจจุบัน
3. วิเคราะห์รายการเคลื่อนไหวระหว่างงวด เพื่อสืบหารายการที่ผิดปกติในจำนวนเงิน
4. ตรวจสอบการบันทึกบัญชีลูกหนี้ และการรับชำระหนี้ กับเอกสารหลักฐานต่างๆ
5. ขอรายละเอียดลูกหนี้คงเหลือ และค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ ณ วันสิ้นงวด ตรวจสอบให้ตรงกับบัญชีแยกประเภทและทะเบียนคุมลูกหนี้รายตัว

6. ทดสอบการบวกเลขในทะเบียนคຸມลูกหนี้รายตัว
7. ทดสอบการตัดยอดรายได้โดยทดสอบการบันทึกบัญชีรายได้ 7 วัน ก่อนและหลังปิดงวดบัญชี ว่าถูกต้องตรงตามข้อมูลในเอกสารของงวดบัญชีที่เกิดรายการ
8. จัดทำและส่งหนังสือขอยืนยันยอดลูกหนี้ ณ วันสิ้นงวด
 - 8.1 กรณีลูกหนี้ไม่ตอบยืนยันยอดลูกหนี้ให้สอบทานการรับชำระหนี้ภายหลัງวันสิ้นงวด หากไม่มีการชำระหนี้ภายหลัງวันสิ้นงวด ให้ตรวจสอบกับเอกสารที่ใช้ในการบันทึกรายการ
 - 8.2 กรณีลูกหนี้ตอบยืนยันยอดเงินค้างชำระไม่ตรงกับยอดลูกหนี้ตามบัญชี ให้สอบถามสาเหตุ
9. สอบทานยอดรวมของหนี้ที่มีอายุครบกำหนดตามเกณฑ์ในการตัดหนี้สูญว่าถูกต้องตรงกับที่บันทึกไว้ในบัญชี
10. ตรวจสอบความถูกต้องของงบรายงานการวิเคราะห์อายุหนี้และทดสอบการวิเคราะห์อายุหนี้

แนวการตรวจสอบบัญชีทรัพย์สิน

 1. ตรวจสอบยอดคงเหลือต้นงวดของบัญชีที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ และบัญชีค่าเสื่อมราคาสะสมกับกระดาษทำการตรวจสอบปีก่อน
 2. ตรวจสอบทะเบียนคຸມทรัพย์สิน/ขอรายละเอียดบัญชีที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ ค่าเสื่อมราคาสะสม และค่าเสื่อมราคาแต่ละประเภทย่อย กับยอดรวมบัญชีแยกประเภท
 3. วิเคราะห์เปรียบเทียบยอดที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ ค่าเสื่อมราคาสะสม และค่าเสื่อมราคาปัจจุบันเทียบกับปีก่อน
 4. ตรวจสอบการเพิ่ม/ลด ทรัพย์สินระหว่างงวด โดยตรวจสอบกับเอกสารประกอบ
 5. ตรวจสอบการคำนวณค่าเสื่อมราคาสะสม ค่าเสื่อมราคา และรายการกำไรหรือรายการขาดทุนจากการจำหน่ายสินทรัพย์
 6. พิจารณาข้อบ่งชี้ที่ทำให้ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์สูญเกิดการด้อยค่า หากมูลค่าที่คาดว่าจะได้รับคืนต่ำกว่าราคาตามบัญชีต้องบันทึกขาดทุนจากการด้อยค่า
 7. สังเกตการณ์ตรวจนับทรัพย์สินถาวร
 8. ตรวจสอบสัญญาการก่อหนี้ผูกพันต่าง ๆ กรณีทรัพย์สินที่เกิดจากเงินกู้ และทดสอบการคำนวณดอกเบี้ยจ่าย

แนวการตรวจสอบบัญชีรายจ่ายค้างจ่าย

1. เปรียบเทียบยอดคงเหลือตามรายงานแยกประเภททั่วไป งบทดลอง และยอดคงเหลือตามรายงานการเงินที่ส่งให้ตรวจสอบ หากมีผลแตกต่างให้หาสาเหตุ
2. ขอรายละเอียดค่าใช้จ่ายค้างจ่าย ณ วันสิ้นงวด สอบยืนยันยอดคงเหลือในรายงานบัญชีแยกประเภททั่วไป
3. ตรวจสอบหารายการผิดปกติ
4. ทดสอบค่าใช้จ่ายค้างจ่ายเพื่อตรวจสอบหลักฐานการก่อหนี้ เช่น ใบแจ้งหนี้ เอกสารการอนุมัติจากผู้มีอำนาจ
5. ติดตามการจ่ายชำระหนี้ภายหลังจากวันสิ้นงวด โดยติดตามการจ่ายชำระหนี้ในงวดถัดไป

แนวการตรวจสอบเจ้าหนี้และเงินกู้ยืม

1. ตรวจสอบยอดคงเหลือยกมากับกระดาษทำการตรวจสอบของปีก่อน
2. วิเคราะห์เปรียบเทียบปีปัจจุบันกับปีก่อน
3. วิเคราะห์รายการเคลื่อนไหวระหว่างงวด และหาสาเหตุสำหรับรายการที่ผิดปกติ
4. ตรวจสอบเอกสารประกอบรายการ การบันทึกบัญชีเจ้าหนี้และเงินกู้ยืม รวมถึงการจ่ายชำระหนี้
5. ขอคำยืนยันยอดเจ้าหนี้เงินกู้ หากยอดที่แจ้งมาไม่ตรงกับบัญชี ให้หาสาเหตุและปรับปรุงบัญชีให้ถูกต้อง

แนวการตรวจสอบบัญชีทุน

1. วิเคราะห์เปรียบเทียบปีปัจจุบันกับปีก่อน
2. วิเคราะห์เปรียบเทียบการเคลื่อนไหวระหว่างงวด แล้วสอบยืนยันกับเอกสารการบันทึกบัญชีว่าถูกต้องหรือไม่

แนวการตรวจสอบบัญชีกำไร (ขาดทุน) สะสม/เงินสะสม

1. ตรวจสอบการสำรองการลงทุน/เงินทุนสำรองเงินสะสมตามกฎหมาย
2. วิเคราะห์รายการเคลื่อนไหวระหว่างงวด และหาสาเหตุสำหรับรายการที่ผิดปกติ

แนวการตรวจสอบบัญชีรายได้

1. วิเคราะห์เปรียบเทียบรายได้ปีปัจจุบันกับปีก่อน
2. วิเคราะห์รายการเคลื่อนไหวรายได้ระหว่างงวดบัญชี และสาเหตุรายการที่ผิดปกติในจำนวนเงิน

3. ตรวจสอบเอกสารประกอบรายการบัญชีรายได้ กับสำเนาใบเสร็จรับเงิน และสำเนาใบแจ้งหนี้/สำเนาใบกำกับสินค้า

4. ตรวจสอบการบันทึกบัญชีกับเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้อง
แนวการตรวจสอบบัญชีรายจ่าย

1. วิเคราะห์เปรียบเทียบค่าใช้จ่ายปัจจุบันกับปีก่อน
2. วิเคราะห์รายการเคลื่อนไหวค่าใช้จ่ายระหว่างปี และสาเหตุรายการที่ผิดปกติ
3. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ของค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งอ้างอิงรายการไปยังบัญชีสินทรัพย์และหนี้สิน

4. ตรวจสอบรายละเอียดของรายการค่าใช้จ่าย โดยตรวจสอบหลักฐานประกอบการจ่าย

2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เทคนิคการตรวจสอบ

จากการทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่าส่วนใหญ่ผู้สอบบัญชีจะจัดหาและประเมินหลักฐานโดยใช้หลายๆ กระบวนการ เช่น การตรวจสอบการสังเกตการณ์ การสอบสวนการยืนยันยอด การทดสอบการคำนวณ เป็นต้น ลักษณะงาน ระยะเวลาและขอบเขตการตรวจสอบ จำเป็นจะต้องถูกกำหนดโดยพื้นฐานของความเป็นมืออาชีพ ขั้นตอนการตรวจสอบเหล่านี้ต้องเป็นไปตามวัตถุประสงค์และลดความเสี่ยงของข้อผิดพลาดในงบการเงินได้เพียงพอ การได้รับหลักฐานการตรวจสอบอย่างเพียงพอและเหมาะสม เป็นขั้นตอนที่สำคัญที่สุดขั้นตอนหนึ่งที่ผู้ตรวจสอบควรทำและมีความสำคัญอย่างยิ่งในการสร้างมาตรฐานเพื่อให้ได้มาซึ่งหลักฐานการตรวจสอบการตรวจสอบควรมีการจัดทำเอกสารหลักฐานอย่างถูกต้องเพื่อให้แน่ใจว่าบรรลุวัตถุประสงค์ของการตรวจประเมิน Radu Florea and Ramona Florea (2011) เช่นเดียวกับงานวิจัยของณัฐญา เสียวครบุรี วราพร เปรมพาณิชย์นุกูล และอุเทน เลาน้ำทา (2562) พบว่า เทคนิคการตรวจสอบการทุจริต ด้านเทคนิคการรวบรวมข้อมูล และด้านเทคนิคการสัมภาษณ์ มีความสัมพันธ์และผลกระทบเชิงบวกกับคุณภาพการสอบบัญชี เนื่องจากเทคนิคการสัมภาษณ์เป็นการสื่อสารด้วยวาจาจากบุคคลเพื่อให้ได้มาซึ่งหลักฐานการตรวจสอบที่ไม่ปรากฏในงบการเงิน โดยผู้สอบบัญชีต้องสอบถามและสื่อสารจากบุคคลที่เกี่ยวข้องถึงประเด็นต่างๆ เกี่ยวกับการตรวจสอบ ด้วยความชัดเจนตรงไปตรงมา กระชับได้ใจความในระหว่างการตรวจสอบเพื่อให้ได้หลักฐานที่เกิดขึ้น ทั้งนี้ข้อมูลที่ได้รับการสื่อสารต้องมั่นใจว่าถูกต้อง ครบถ้วน เพียงพอต่อการตรวจสอบงบการเงิน และเทคนิคการรวบรวมข้อมูล เนื่องจากผู้สอบบัญชีต้องรวบรวมข้อมูลการตรวจสอบบัญชี

ที่เพียงพอและเหมาะสมต่อการตรวจสอบงบการเงิน นอกจากนี้ต้องตรวจสอบรายการที่มีสาระสำคัญต่อการตรวจแล้วยังต้องรวบรวมข้อมูลรายการที่เกี่ยวข้องกันภายในระยะเวลาที่กำหนด เพื่อให้การออกหน้ารายงานผู้สอบบัญชีทันต่อการใช้ประโยชน์ เพื่อสร้างความน่าเชื่อถือและความเชื่อมั่นต่อผู้ใช้งบการเงิน ดังนั้น ผู้สอบบัญชีอนุญาตควรพัฒนาความรู้ด้านการตรวจสอบบัญชี และควรเพิ่มทักษะด้านการสอบถามที่ตรงประเด็น ชัดเจน เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นสาระสำคัญในการรวบรวมข้อมูลการตรวจสอบ นอกจากนี้ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตควรจัดเก็บรวบรวมข้อมูลที่ใช้ในการตรวจสอบที่เพียงพอ และเหมาะสม เช่น การจัดทำใบคุมเอกสารที่ได้จากการรวบรวมข้อมูลของกิจการที่รับตรวจ เพื่อให้ง่ายต่อการใช้งานและได้หลักฐานการสอบบัญชีมากยิ่งขึ้น และเพื่อใช้ในการตรวจสอบหารายการที่อาจเกิดการผิดพลาดได้ อันส่งผลการปฏิบัติงานสอบบัญชีให้เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ และงานวิจัยของ Onoja Emmanuel E, Ph.D and Haruna Usman (2015) ยังพบอีกว่าสภาพการปกครองท้องถิ่นในรัฐ Bauchi ใช้เทคนิคการตรวจสอบภายในในการป้องกันและตรวจจับการฉ้อโกง แต่ยังไม่ดีพอและไม่มีความมีประสิทธิภาพ เนื่องจากการแทรกแซงจากฝ่ายบริหารที่ไม่เหมาะสม ฝ่ายบริหารของรัฐบาลท้องถิ่นของรัฐ Bauchi ไม่ได้ใช้ความพยายามอย่างจริงจังในการจัดทำมาตรการที่จำเป็นในการตรวจสอบให้แน่ใจว่าการทุจริตและความผิดพลาดจะลดลงให้เหลือน้อยที่สุด เช่นเดียวกับเทคนิค / ขั้นตอนการตรวจสอบภายในความรับผิดชอบในการป้องกันการฉ้อโกงของรัฐบาลท้องถิ่นยังไม่ดีพอ เนื่องจากการตรวจสอบภายในช่วยเพิ่มระบบการควบคุมภายในในระดับรัฐบาลท้องถิ่นแม้ว่าผู้ตรวจสอบภายในของรัฐบาลท้องถิ่นสามารถตอบสนองต่อผู้บริหารระดับสูงของตนได้ เพื่อให้แน่ใจว่ามีการดำเนินการตรวจสอบภายใน การศึกษานี้แสดงให้เห็นว่าผู้ตรวจสอบภายในในระดับรัฐบาลท้องถิ่นอยู่ภายใต้อิทธิพลที่ไม่เหมาะสมของหัวหน้าผู้บริหารที่ผู้ตรวจสอบควรรายงานด้วย การขาดความเป็นอิสระจากฝ่ายบริหารได้ทำลายการควบคุมในระบบการเงินของรัฐบาลท้องถิ่นในไนจีเรียและด้วยเหตุนี้การแสดงที่ไม่ดีของรัฐบาลท้องถิ่นที่ใกล้ชิดกับประชาชนระดับรากหญ้า ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Radu Florea and Ramona Florea (2011) พบว่าสิ่งที่ตัดสินใจว่าหลักฐานการตรวจสอบเพียงพอและเหมาะสมจะขึ้นอยู่กับปัจจัยต่างๆ เช่น การประเมินความเสี่ยง ลักษณะของระบบบัญชีและการควบคุมภายใน ความมีสาระสำคัญ ประสิทธิภาพของผู้สอบบัญชีในการตรวจสอบก่อนหน้านี้ รวมถึงความรู้ของผู้สอบบัญชีเกี่ยวกับธุรกิจและสภาพแวดล้อมที่ดำเนินการ ผลของขั้นตอนการตรวจสอบ แหล่งที่มาและความน่าเชื่อถือของข้อมูลที่มีอยู่ เป็นต้น

ความสำเร็จของการปฏิบัติงาน

จากการทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่าสมรรถนะทางการบัญชีสมัยใหม่ ด้านทักษะทางวิชาชีพ ด้านความรู้ในวิชาชีพ ด้านจริยธรรมในวิชาชีพ ด้านการจัดทำและนำเสนอข้อมูลทางการบัญชี ด้านการตรวจสอบภายใน ด้านการวางกลยุทธ์ บุญช่วง ศรีธรรมราช (2561) คุณภาพของการจัดทำบัญชีและงบการเงิน และปัจจัยด้านความพร้อมของสำนักงานบัญชี มีผลกระทบเชิงบวกกับความสำเร็จในการทำงาน อรอนงค์ ทับทิมทอง (2558) และงานวิจัยของ Shah Saud และ Nathalie Marchand (2011) พบว่า การตรวจสอบภายในมีส่วนช่วยสนับสนุนในความสำเร็จขององค์กรและสามารถใช้ปรับปรุงประสิทธิภาพขององค์กรได้ โดยพบว่าวัฒนธรรมของแผนกตรวจสอบที่ KAU แตกต่างจาก UOP เนื่องด้วยเงื่อนไขของพนักงานและการปฏิบัติงาน จำนวนพนักงานตรวจสอบภายในอาจส่งผลต่อผลการตรวจสอบ การมอบหมายและความรับผิดชอบให้กับบุคคลหนึ่งที่แตกต่างกัน อาจเป็นสาเหตุให้ขาดประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน เมื่อเทียบกับ UOP รายงานทางการเงินและเครื่องมือไม่ได้ถูกมุ่งเน้นไปที่การปฏิบัติงานตรวจสอบภายในของ KAU การสนับสนุนของผู้บริหารระดับสูงไม่เพียงแต่ปรับปรุงประสิทธิภาพของผู้ตรวจสอบบัญชีเท่านั้น แต่ยังรวมถึงการส่งเสริมให้พวกเขามีส่วนร่วมในการป้องกันความเสี่ยง การตรวจสอบภายในสามารถใช้เป็นฐานในการสร้างความมั่นใจให้กับฝ่ายบริหารเกี่ยวกับความสอดคล้องของกฎระเบียบและข้อบังคับของมหาวิทยาลัยหรือองค์กร และช่วยสนับสนุนเป้าหมายขององค์กร

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัย เรื่อง เทคนิคการตรวจสอบที่มีผลต่อความสำเร็จของการปฏิบัติงานของ
สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัย ดังนี้

- 3.1 การกำหนดปัญหาการวิจัย
- 3.2 การวางแผนการออกแบบการศึกษา
- 3.3 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย
- 3.4 เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล
- 3.5 การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ
- 3.6 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.7 การวิเคราะห์ข้อมูล
- 3.8 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 การกำหนดปัญหาการวิจัย

ตามพระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. 2561 มาตรา 71 ส่งผลให้สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินจะต้องตรวจสอบรายงานการเงินที่หน่วยงานของรัฐส่งให้ตามมาตรา 70 ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันสิ้นปีงบประมาณหรือตามที่ได้ตกลงกับกระทรวงการคลัง จึงมีการจัดทำแนวทางหรือคู่มือการปฏิบัติงานตรวจสอบรายงานการเงินสำหรับหน่วยงานต่างๆ เพื่อให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์มาตรฐานเกี่ยวกับการตรวจเงินแผ่นดิน และให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อการทำงาน เนื่องด้วยผู้ตรวจสอบบัญชี จำนวน 1,823 คน และรายงานการเงินที่ต้องตรวจสอบตามผลการปฏิบัติงานด้านการตรวจสอบการเงิน จำนวน 9,552 งบ ประกอบกับสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินจะต้องตรวจสอบรายงานการเงินดังกล่าวให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันสิ้นปีงบประมาณ จึงได้ศึกษาเทคนิคการตรวจสอบที่มีผลต่อความสำเร็จของการปฏิบัติงานตรวจสอบรายงานทางการเงินของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน

การกำหนดปัญหาการศึกษาในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดคำถามของการศึกษา ดังนี้ (1)
เทคนิคด้านการตรวจดู/ การตรวจสอบการมีตัวตนมีผลกระทบต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงาน

ตรวจสอบรายงานการเงินหรือไม่ อย่างไร (2) เทคนิคด้านการสังเกตการณ์มีผลกระทบต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานตรวจสอบรายงานการเงินหรือไม่ อย่างไร (3) เทคนิคด้านการยืนยันยอดมีผลกระทบต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานตรวจสอบรายงานการเงินหรือไม่ อย่างไร (4) เทคนิคด้านการตรวจสอบเอกสารใบสำคัญมีผลกระทบต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานตรวจสอบรายงานการเงินหรือไม่ อย่างไร (5) เทคนิคด้านการคำนวณมีผลกระทบต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานตรวจสอบรายงานการเงินหรือไม่ อย่างไร (6) เทคนิคด้านการตรวจสอบการผ่านรายการมีผลกระทบต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานตรวจสอบรายงานการเงินหรือไม่ อย่างไร (7) เทคนิคด้านการตรวจหารายการผิดปกติ/การตรวจแบบคร่าวๆมีผลกระทบต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานตรวจสอบรายงานการเงินหรือไม่ อย่างไร (8) เทคนิคด้านการสอบถามมีผลกระทบต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานตรวจสอบรายงานการเงินหรือไม่ อย่างไร (9) เทคนิคด้านการติดตามรายการมีผลกระทบต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานตรวจสอบรายงานการเงินหรือไม่ อย่างไร (10) เทคนิคด้านการวิเคราะห์มีผลกระทบต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานตรวจสอบรายงานการเงินหรือไม่ อย่างไร และ (11) เทคนิคด้านการการกระทบยอดมีผลกระทบต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานตรวจสอบรายงานการเงินหรือไม่ อย่างไร

3.2 การวางแผนการออกแบบการศึกษา

การศึกษาเทคนิคการตรวจสอบที่มีผลต่อความสำเร็จของการปฏิบัติงานตรวจสอบรายงานทางการเงินของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินมุ่งเน้นหาคำตอบของปัญหา โดยการประมวลแนวความคิด หลักการ และทฤษฎีต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ที่มีผู้วิจัยไว้ก่อนหน้าแล้ว ผู้วิจัยจึงนำมาประกอบในการสร้างแนวคิดสำหรับงานวิจัย จากการกำหนดคำถามการศึกษา มุ่งเน้นการค้นหาคำตอบเกี่ยวกับเทคนิคการตรวจสอบที่มีผลต่อความสำเร็จของการปฏิบัติงานตรวจสอบรายงานทางการเงินของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน โดยใช้วิธีการศึกษาเชิงปริมาณ (Quantitative research) เป็นหลักในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ซึ่งการศึกษาเชิงปริมาณเป็นการศึกษาที่มีข้อมูลที่ได้อยู่ในลักษณะของตัวเลขหรือกำหนดค่าเป็นปริมาณได้และต้องใช้วิธีการทางสถิติทดสอบโอกาสของความน่าจะเป็นจากข้อมูลที่ได้จากกลุ่มตัวอย่าง

3.3 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษากลุ่มประชากรซึ่งเป็นผู้ตรวจสอบบัญชีของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน โดยแบ่งเป็นผู้ตรวจสอบบัญชีในสำนักตรวจสอบการเงินของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน (ส่วนกลาง) จำนวน 789 คน และผู้ตรวจสอบบัญชีในสำนักตรวจสอบการเงินของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน (ส่วนภูมิภาค) จำนวน 1,034 คน รวมจำนวน 1,823 คน

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ได้มาจากการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) โดยสุ่มเลือกจากประชากร คือ ผู้ตรวจสอบบัญชีของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน ปีบัญชี 2564 จำนวน 1,823 คน โดยใช้สูตรของ Yamane (Yamane, 1973) โดยกำหนดระดับความเชื่อมั่น 95%

การคำนวณขนาดตัวอย่าง โดยใช้สูตร ดังนี้

$$\text{สูตร } n = N / 1 + Ne^2$$

โดย n = ขนาดตัวอย่างที่ต้องการ

$$N = \text{ขนาดประชากร} = 1,823 \text{ คน}$$

$$e = \text{ความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่างที่ยอมรับได้} = 5\%$$

สามารถแทนสูตรได้ ดังนี้

$$n = 1,823 / 1 + 1,823 (0.05)^2$$

$$n = 328.03 \approx 329 \text{ คน}$$

จากการแทนค่าสูตรทำให้ได้ขนาดตัวอย่าง 329 ตัวอย่าง และใช้วิธีการเลือกตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental sampling)

3.4 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการใช้แบบสอบถาม (Questionnaires) ในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามตามวัตถุประสงค์และกรอบงานวิจัยที่ได้กำหนดขึ้น โดยแบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตรวจสอบบัญชีสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน จำนวน 6 ข้อ ได้แก่

1. เพศ
2. อายุ
3. ระดับการศึกษา
4. ตำแหน่งงาน

5. สังกัด

6. ประสบการณ์การปฏิบัติงานตรวจสอบในสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับเทคนิคการตรวจสอบบัญชี จำนวน 13 ข้อ ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามมาตราวัดแบบลิเคิร์ต (Likert Scale) แบ่งระดับความคิดเห็นออกเป็น 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด / มาก / ปานกลาง / น้อย / น้อยที่สุด

1. การตรวจดู/ การตรวจสอบการมีตัวตน
2. การสังเกตการณ์
3. การยืนยันยอด
4. การตรวจสอบเอกสารใบสำคัญ
5. การคำนวณ
6. การตรวจสอบการผ่านรายการ
7. การตรวจหารายการผิดปกติ/ การตรวจแบบคร่าว
8. การสอบถาม
9. การติดตามรายการ
10. การวิเคราะห์
11. การกระทบยอด

ตอนที่ 3 การปฏิบัติตามแนวทางหรือคู่มือปฏิบัติงานตรวจสอบรายงานการเงิน (ความสำเร็จของการปฏิบัติงานตรวจสอบ) จำนวน 49 ข้อ ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามมาตราวัดแบบลิเคิร์ต (Likert Scale) แบ่งระดับการปฏิบัติงานตามแนวทางหรือคู่มือปฏิบัติงานออกเป็น 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด / มาก / ปานกลาง / น้อย / น้อยที่สุด

1. แนวการตรวจสอบบัญชีเงินสด รายการเทียบเท่าเงินสด เงินฝากธนาคารและเงินฝากคลัง
2. แนวการตรวจสอบบัญชีลูกหนี้
3. แนวการตรวจสอบบัญชีทรัพย์สิน
4. แนวการตรวจสอบบัญชีรายจ่ายค้างจ่าย
5. แนวการตรวจสอบเจ้าหนี้และเงินกู้ยืม
6. แนวการตรวจสอบบัญชีทุน
7. แนวการตรวจสอบบัญชีกำไร (ขาดทุน) สะสม/เงินสะสม
8. แนวการตรวจสอบบัญชีรายได้

9. แนวการตรวจสอบบัญชีรายจ่าย ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

3.5 การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ

การสร้างเครื่องมือและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับดังนี้

3.5.1 ศึกษาข้อมูลจากแนวคิด บทความวิชาการ กฎหมาย ระเบียบและข้อบังคับ รวมถึงเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเทคนิคการตรวจสอบ และความสำเร็จของการปฏิบัติงานตรวจสอบรายงานการเงินของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน และทำการปรึกษาและขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาการวิจัยเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

3.5.2 สร้างแบบสอบถาม โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 4 ตอน ได้แก่ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตรวจสอบบัญชีสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน ความคิดเห็นเกี่ยวกับเทคนิคการตรวจสอบบัญชี การปฏิบัติตามแนวทางหรือคู่มือปฏิบัติงานตรวจสอบรายงานการเงิน (ความสำเร็จของการปฏิบัติงานตรวจสอบ) และข้อเสนอแนะอื่น ๆ โดยพิจารณาเนื้อหาให้สอดคล้องกับแนวคิด ความมุ่งหมายและสมมติฐานในการวิจัย

3.5.3 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาการวิจัยเพื่อพิจารณาความถูกต้องและความครอบคลุมของเนื้อหา แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาการวิจัย

3.5.4 ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะแล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาการวิจัยและผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือแบบสอบถาม เพื่อทำการตรวจสอบแก้ไข ให้คำแนะนำ พิจารณาความเหมาะสม ความถูกต้องของการใช้ภาษาและครอบคลุมเนื้อหาในการวิจัย โดยมีผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ประกอบด้วย

3.5.4.1 ดร.เปรมราช วัฒนกุล วุฒิกการศึกษา บช.บ., บช.ม.(การบัญชี)และ ปร.ด. (การบัญชี) ตำแหน่ง ผู้จัดการสถาบันเพื่อพัฒนาความเป็นผู้ประกอบการและบุคลากรแห่งอนาคต (DPU X) และอาจารย์ประจำวิทยาลัยบริหารธุรกิจนวัตกรรมและการบัญชีมหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ เป็นผู้เชี่ยวชาญด้าน โครงสร้าง และเนื้อหาเพื่อตรวจสอบความครอบคลุมของแบบสอบถามและความเหมาะสมของรูปแบบเครื่องมือ

3.5.4.2 นางอัญชติ เจริญศิลป์ วุฒิกการศึกษา ศศ.บ (ศิลปศาสตรบัณฑิต) ตำแหน่ง นักวิชาการตรวจเงินแผ่นดินชำนาญการพิเศษ และผู้บริหารงานตรวจสอบสำนักตรวจเงินแผ่นดิน จังหวัดสุพรรณบุรีเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการตรวจสอบรายงานการเงินของหน่วยงานภาครัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อตรวจสอบความครอบคลุมและความถูกต้องของแบบสอบถาม รวมถึงความถูกต้องเหมาะสมของข้อความที่ใช้

3.5.4.3 นางสาวสุภาพร ไม้น้อย วุฒิการศึกษา บช.บ. และบช.ม. (การจัดการ) ตำแหน่ง นักวิชาการตรวจเงินแผ่นดินชำนาญการ และผู้สอบทานการควบคุมคุณภาพงานตรวจสอบสำนักตรวจเงินแผ่นดินจังหวัดสุพรรณบุรี เป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทยและผู้เชี่ยวชาญด้านการควบคุมคุณภาพงานตรวจสอบของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน เพื่อตรวจสอบความครอบคลุมและความถูกต้องของแบบสอบถาม รวมถึงความถูกต้องเหมาะสมของข้อความที่ใช้

3.5.5 การวัดความสอดคล้องของข้อคำถามหรือค่า IOC (Index of Item Objective Congruence) นิยามศัพท์ โดยได้ค่า IOC เท่ากับ 0.67 – 1.00 ซึ่งแสดงว่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาผ่านเกณฑ์ทุกข้อ

เกณฑ์ที่ใช้ในการพิจารณา

ให้คะแนน +1 ถ้าแน่ใจว่าข้อคำถามวัดได้ตรงตามวัตถุประสงค์

ให้คะแนน 0 ถ้าไม่แน่ใจว่าข้อคำถามวัดได้ตรงตามวัตถุประสงค์

ให้คะแนน -1 ถ้าแน่ใจว่าข้อคำถามวัดได้ไม่ตรงตามวัตถุประสงค์

แล้วนำผลคะแนนที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญมาคำนวณหาค่า IOC

1) ข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 – 1.00 มีค่าความเที่ยงตรง ใช้ได้

2) ข้อคำถามที่มีค่า IOC ต่ำกว่า 0.5 ต้องปรับปรุง ยังใช้ไม่ได้

3.5.6 ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบเครื่องมือแบบสอบถาม เพื่อความสมบูรณ์และถูกต้องของแบบสอบถามก่อนนำไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

3.5.7 นำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับประชากรอื่นที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน

3.5.8 ทำการตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถาม ดำเนินการเป็นลำดับ ดังนี้

3.5.8.1 หาค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามเป็นรายข้อ (Discrimination Power) โดยเทคนิค Item – Total Correlation ซึ่งเทคนิคการตรวจสอบได้ค่าอำนาจจำแนก (r) อยู่ระหว่าง 0.408 – 0.85 และความสำเร็จของการปฏิบัติงานตรวจสอบรายงานการเงิน ได้ค่าอำนาจจำแนก (r) อยู่ระหว่าง 0.236 – 0.871

3.5.8.2 นำข้อที่มีค่าอำนาจจำแนกผ่านเกณฑ์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ทั้งฉบับ (Reliability Test) โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของ Cronbach ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ 0.977

3.5.9 นำผลที่ได้รับจากการตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถามเสนออาจารย์ที่ปรึกษา งานวิจัยอีกครั้ง เพื่อปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ แล้วจัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างต่อไป

3.6 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นกระบวนการที่จะใช้ข้อมูลที่ตอบสนองต่อวัตถุประสงค์ของการวิจัย ซึ่งสามารถแบ่งออกเป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งทุติยภูมิ และปฐมภูมิ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

3.6.1 แหล่งข้อมูลปฐมภูมิ เป็นข้อมูลที่ผู้วิจัยเป็นผู้ทำการเก็บข้อมูลด้วยตนเองตรงตามที่ผู้วิจัยต้องการ ซึ่งวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยดำเนินการจัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ด้วยโปรแกรม Google Form จากนั้นดำเนินการจัดส่งแบบสอบถามออนไลน์ในรูปแบบ Google Form ให้กับผู้ตรวจสอบบัญชีของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน และนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามมาดำเนินการตรวจสอบความถูกต้องและสมบูรณ์ของข้อมูล รวมถึงนำข้อมูลที่นำมาทำการวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์และสมมติฐานของการวิจัย

3.6.2 แหล่งข้อมูลทุติยภูมิ ได้มาจากการรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล การสรุปผลและรายงานผล การตีความหมาย การเขียนและการรายงานวิจัย เพื่อใช้ในการศึกษาถึงปัญหาและแนวทางการปฏิบัติ โดยนำมาประกอบวิเคราะห์และกำหนดแนวทางการศึกษาถึงเรื่องดังกล่าว

3.7 การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูล เพื่อดำเนินการวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

3.7.1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษาตำแหน่งงาน สังกัด และประสบการณ์การปฏิบัติงานตรวจสอบในสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน โดยอาศัยสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ซึ่งค่าสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) และการแจกแจงความถี่ (Frequency)

3.7.2 วิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับเทคนิคการตรวจสอบ ได้แก่

3.7.2.1 การตรวจดู/ การตรวจสอบการมีตัวตน

3.7.2.2 การสังเกตการณ์

3.7.2.3 การยืนยันยอด

3.7.2.4 การตรวจสอบเอกสารใบสำคัญ

3.7.2.5 การคำนวณ

3.7.2.6 การตรวจสอบการผ่านรายการ

3.7.2.7 การตรวจหารายการผิดปกติ/ การตรวจแบบคร่าว

3.7.2.8 การสอบถาม

3.7.2.9 การติดตามรายการ

3.7.2.10 การวิเคราะห์

3.7.2.11 การกระทบยอด

โดยอาศัยสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ซึ่งค่าสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ ค่าเฉลี่ยเลขาคณิต (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ของคะแนนความคิดเห็นโดยรวมและเป็นรายด้าน นำเสนอข้อมูลในรูปแบบตารางควบคู่กับการบรรยาย และสรุปผลการดำเนินการวิจัยซึ่งกำหนดการให้คะแนนคำตอบของแบบสอบถาม ดังนี้

ระดับความคิดเห็นมากที่สุด กำหนดให้ 5 คะแนน

ระดับความคิดเห็นมาก กำหนดให้ 4 คะแนน

ระดับความคิดเห็นปานกลาง กำหนดให้ 3 คะแนน

ระดับความคิดเห็นน้อย กำหนดให้ 2 คะแนน

ระดับความคิดเห็นน้อยที่สุด กำหนดให้ 1 คะแนน

แล้วดำเนินการหาค่าคะแนนเฉลี่ยของคำตอบแบบสอบถาม โดยมีเกณฑ์การแปลความหมายของค่าเฉลี่ยดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.21 - 5.00 หมายถึง ความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.41 - 4.20 หมายถึง ความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.61 - 3.40 หมายถึง ความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.81 - 2.60 หมายถึง ความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.80 หมายถึง ความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด

และวิเคราะห์การปฏิบัติตามแนวทางหรือคู่มือปฏิบัติงานตรวจสอบรายงานการเงิน (ความสำเร็จของการปฏิบัติงานตรวจสอบ) ได้แก่

1. แนวการตรวจสอบบัญชีเงินสด รายการเทียบเท่าเงินสด เงินฝากธนาคารและเงินฝากคลัง
2. แนวการตรวจสอบบัญชีลูกหนี้
3. แนวการตรวจสอบบัญชีทรัพย์สิน
4. แนวการตรวจสอบบัญชีรายจ่ายค้างจ่าย
5. แนวการตรวจสอบเจ้าหนี้และเงินกู้ยืม
6. แนวการตรวจสอบบัญชีทุน
7. แนวการตรวจสอบบัญชีกำไร (ขาดทุน) สะสม/เงินสะสม
8. แนวการตรวจสอบบัญชีรายได้
9. แนวการตรวจสอบบัญชีรายจ่าย

โดยอาศัยสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ซึ่งค่าสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ของคะแนนการปฏิบัติตามแนวทางหรือคู่มือปฏิบัติงานตรวจสอบรายงานการเงินโดยรวมและเป็นรายด้าน นำเสนอข้อมูลในรูปแบบตารางควบคู่กับการบรรยาย และสรุปผลการดำเนินการวิจัยซึ่งกำหนดการให้คะแนนคำตอบของแบบสอบถาม ดังนี้

การปฏิบัติงานมากที่สุด	กำหนดให้ 5 คะแนน
การปฏิบัติงานมาก	กำหนดให้ 4 คะแนน
การปฏิบัติงานปานกลาง	กำหนดให้ 3 คะแนน
การปฏิบัติงานน้อย	กำหนดให้ 2 คะแนน
การปฏิบัติงานน้อยที่สุด	กำหนดให้ 1 คะแนน

แล้วดำเนินการหาค่าคะแนนเฉลี่ยของคำตอบแบบสอบถาม โดยมีเกณฑ์การแปลความหมายของค่าเฉลี่ยดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.21 - 5.00	หมายถึง การปฏิบัติงานอยู่ในระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.41 - 4.20	หมายถึง การปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก
ค่าเฉลี่ย 2.61 - 3.40	หมายถึง การปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.81 - 2.60	หมายถึง การปฏิบัติงานอยู่ในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.80	หมายถึง การปฏิบัติงานอยู่ในระดับน้อยที่สุด

3.7.3 การทดสอบเทคนิคการตรวจสอบที่มีผลต่อความสำเร็จของการปฏิบัติงานตรวจสอบรายงานการเงินของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน โดยอาศัยการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) เพื่อวิเคราะห์ผลกระทบระหว่างตัวแปร คือ เทคนิคการตรวจสอบ ได้แก่ เทคนิคด้านการตรวจดู/ การตรวจสอบ การมีตัวตน เทคนิคด้านการสังเกตการณ์ เทคนิคด้านการยืนยันยอด เทคนิคด้านการตรวจสอบเอกสารใบสำคัญ เทคนิคด้านการคำนวณ เทคนิคด้านการตรวจสอบการผ่านรายการ เทคนิคด้านการตรวจหารายการผิดปกติ/ การตรวจแบบคร่าว เทคนิคด้านการสอบถาม เทคนิคด้านการติดตามรายการ เทคนิคด้านการวิเคราะห์ และเทคนิคด้านการกระทบยอด กับความสำเร็จของการปฏิบัติงานตรวจสอบรายงานการเงินของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน

3.8 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

3.8.1 สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

3.8.2 สถิติที่ใช้ตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถาม ได้แก่ การทดสอบความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability Test) โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของ Cronbach และการหาค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามเป็นรายข้อ (Discrimination Power) โดยเทคนิค Item – Total Correlation

3.8.3 สถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ การวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

บทที่ 4

ผลการวิจัย

ในการศึกษาเทคนิคการตรวจสอบที่มีผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานตรวจสอบรายงานการเงินของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน โดยเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามด้วยโปรแกรม Google Form จำนวน 329 ชุด และนำข้อมูลที่ได้มาทำการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ โดยแบ่งผลการศึกษาออกเป็น 4 ส่วน ดังต่อไปนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตรวจสอบบัญชีสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน

ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับเทคนิคการตรวจสอบบัญชี

ส่วนที่ 3 การปฏิบัติตามแนวทางหรือคู่มือปฏิบัติงานตรวจสอบรายงานการเงิน (ความสำเร็จของการปฏิบัติงานตรวจสอบ)

ส่วนที่ 4 ผลการทดสอบสมมติฐาน

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตรวจสอบบัญชีสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน

ตารางที่ 4.1 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตรวจสอบบัญชีสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน

(n = 329)

ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)
เพศ		
ชาย	97	29.48
หญิง	232	70.52
รวม	329	100.00
อายุ		
ต่ำกว่า 30 ปี	83	25.23
30 – 40 ปี	140	42.55
41 – 50 ปี	65	19.76

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

(n = 329)

ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)
ตั้งแต่ 51 ปี ขึ้นไป	41	12.46
รวม	329	100.00
ระดับการศึกษา		
ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า	183	55.62
ปริญญาโทหรือสูงกว่า	146	44.38
รวม	329	100.00
ตำแหน่งงาน		
พนักงานสมทบตรวจเงินแผ่นดิน ชั้น 3	12	3.65
นักวิชาการตรวจเงินแผ่นดินปฏิบัติการ	111	33.74
นักวิชาการตรวจเงินแผ่นดินชำนาญการ	137	41.64
นักวิชาการตรวจเงินแผ่นดินชำนาญการพิเศษ	69	20.97
รวม	329	100.00
สังกัด		
สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินสังกัดส่วนกลาง	124	37.69
สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินสังกัดส่วนภูมิภาค	205	62.31
รวม	329	100.00
ประสบการณ์การปฏิบัติงานตรวจสอบในสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน		
ต่ำกว่า 5 ปี	115	34.95
5 – 10 ปี	109	33.13
11 – 15 ปี	60	18.24
มากกว่า 15 ปี ขึ้นไป	45	13.68
รวม	329	100.00

จากตารางที่ 4.1 แสดงจำนวนและร้อยละ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้การแจกแจงความถี่ (Frequencies) และค่าสถิติร้อยละ (Percentage) นำมาแจกแจงและหาค่าร้อยละ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 70.52 เป็นเพศชายร้อยละ 29.48

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุ 30 – 40 ปี คิดเป็นร้อยละ 42.55 รองลงมาคืออายุต่ำกว่า 30 ปี คิดเป็นร้อยละ 25.23 อายุ 41 – 50 ปี คิดเป็นร้อยละ 19.76 และอายุตั้งแต่ 51 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 12.46 ตามลำดับ

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่อยู่ในระดับการศึกษาปริญญาตรีหรือเทียบเท่า คิดเป็นร้อยละ 55.62 และอยู่ในระดับการศึกษาปริญญาโทหรือสูงกว่า คิดเป็นร้อยละ 44.38

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่อยู่ในตำแหน่งงานนักวิชาการตรวจเงินแผ่นดินชำนาญการ คิดเป็นร้อยละ 41.64 รองลงมาอยู่ในตำแหน่งนักวิชาการตรวจเงินแผ่นดินปฏิบัติการ คิดเป็นร้อยละ 33.74 ตำแหน่งนักวิชาการตรวจเงินแผ่นดินชำนาญการพิเศษ คิดเป็นร้อยละ 20.97 และตำแหน่งพนักงานสมทบตรวจเงินแผ่นดินชั้น 3 คิดเป็นร้อยละ 3.65 ตามลำดับ

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ปฏิบัติงานอยู่ในสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินสังกัดส่วนภูมิภาค คิดเป็นร้อยละ 62.31 และปฏิบัติงานอยู่ในสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินสังกัดส่วนกลาง คิดเป็นร้อยละ 37.69

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีประสบการณ์ปฏิบัติงานตรวจสอบในสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินต่ำกว่า 5 ปี คิดเป็นร้อยละ 34.95 รองลงมาคือมีประสบการณ์ปฏิบัติงานตรวจสอบในสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน 5 – 10 ปี คิดเป็นร้อยละ 33.13 มีประสบการณ์ปฏิบัติงานตรวจสอบในสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน 11 – 15 ปี คิดเป็นร้อยละ 18.24 และมีประสบการณ์ปฏิบัติงานตรวจสอบในสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินมากกว่า 15 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 13.68

ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับเทคนิคการตรวจสอบบัญชี

ตารางที่ 4.2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นเกี่ยวกับเทคนิคการตรวจสอบบัญชี ของผู้ตรวจสอบบัญชีสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน

(n = 329)

เทคนิคการตรวจสอบบัญชี	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	ระดับความ คิดเห็น
การตรวจดู/ การตรวจสอบการมีตัวตน	4.47	0.59	มากที่สุด
การสังเกตการณ์	4.36	0.57	มากที่สุด
การยืนยันยอด	4.52	0.64	มากที่สุด
การตรวจสอบเอกสารใบสำคัญ	4.41	0.54	มากที่สุด
การคำนวณ	4.60	0.59	มากที่สุด
การตรวจสอบการผ่านรายการ	4.32	0.63	มากที่สุด
การตรวจหารายการผิดปกติ/ การตรวจแบบคร่าว	4.35	0.61	มากที่สุด
การสอบถาม	4.45	0.59	มากที่สุด
การติดตามรายการ	4.22	0.63	มากที่สุด
การวิเคราะห์	4.31	0.66	มากที่สุด
การกระทบยอด	4.61	0.55	มากที่สุด
รวม	4.42	0.41	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.2 พบว่า ผู้ตรวจสอบบัญชีสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับเทคนิคการตรวจสอบบัญชีโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.42$) เมื่อพิจารณาเป็นด้านเทคนิคการตรวจสอบบัญชีทุกด้านมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ดังนี้ ด้านการตรวจดู/ การตรวจสอบการมีตัวตน ($\bar{X} = 4.47$) ด้านการสังเกตการณ์ ($\bar{X} = 4.36$) ด้านการยืนยันยอด ($\bar{X} = 4.52$) ด้านการตรวจสอบเอกสารใบสำคัญ ($\bar{X} = 4.41$) ด้านการคำนวณ ($\bar{X} = 4.60$) ด้านการตรวจสอบการผ่านรายการ ($\bar{X} = 4.32$) ด้านการตรวจหารายการผิดปกติ/ การตรวจแบบคร่าว ($\bar{X} = 4.35$) ด้านการสอบถาม ($\bar{X} = 4.45$) ด้านการติดตามรายการ ($\bar{X} = 4.22$) ด้านการวิเคราะห์ ($\bar{X} = 4.31$) และด้านการกระทบยอด ($\bar{X} = 4.61$)

ส่วนที่ 3 การปฏิบัติตามแนวทางหรือคู่มือปฏิบัติงานตรวจสอบรายงานการเงิน (ความสำเร็จของการปฏิบัติงานตรวจสอบ)

ตารางที่ 4.3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการปฏิบัติตามแนวทางหรือคู่มือปฏิบัติงานตรวจสอบรายงานการเงิน ของผู้ตรวจสอบบัญชีสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน

(n = 329)

การปฏิบัติตามแนวทางหรือคู่มือฯ	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	ระดับความ คิดเห็น
แนวการตรวจสอบบัญชีเงินสด รายการเทียบเท่า เงินสด เงินฝากธนาคารและเงินฝากคลัง	4.44	0.43	มากที่สุด
แนวการตรวจสอบบัญชีลูกหนี้	4.26	0.52	มากที่สุด
แนวการตรวจสอบบัญชีทรัพย์สิน	4.32	0.54	มากที่สุด
แนวการตรวจสอบบัญชีรายจ่ายค้างจ่าย	4.43	0.55	มากที่สุด
แนวการตรวจสอบเจ้าหนี้และเงินกู้ยืม	4.38	0.60	มากที่สุด
แนวการตรวจสอบบัญชีทุน	4.38	0.70	มากที่สุด
แนวการตรวจสอบบัญชีกำไร (ขาดทุน) สะสม/ เงินสะสม	4.47	0.66	มากที่สุด
แนวการตรวจสอบบัญชีรายได้	4.39	0.55	มากที่สุด
แนวการตรวจสอบบัญชีรายจ่าย	4.42	0.56	มากที่สุด
รวม	4.39	0.47	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.3 พบว่า ผู้ตรวจสอบบัญชีสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน มีการปฏิบัติตามแนวทางหรือคู่มือปฏิบัติงานตรวจสอบรายงานการเงิน โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.39$) เมื่อพิจารณาเป็นด้านแนวการตรวจสอบทุกด้านมีการปฏิบัติตามอยู่ในระดับมากที่สุด ดังนี้ แนวการตรวจสอบบัญชีเงินสด รายการเทียบเท่าเงินสด เงินฝากธนาคารและเงินฝากคลัง ($\bar{X} = 4.44$) แนวการตรวจสอบบัญชีลูกหนี้ ($\bar{X} = 4.26$) แนวการตรวจสอบบัญชีทรัพย์สิน ($\bar{X} = 4.32$) แนวการตรวจสอบบัญชีรายจ่ายค้างจ่าย ($\bar{X} = 4.43$) แนวการตรวจสอบเจ้าหนี้และเงินกู้ยืม ($\bar{X} = 4.38$) แนวการตรวจสอบบัญชีทุน ($\bar{X} = 4.38$) แนวการตรวจสอบบัญชีกำไร (ขาดทุน) สะสม/เงินสะสม ($\bar{X} = 4.47$) แนวการตรวจสอบบัญชีรายได้ ($\bar{X} = 4.39$) และแนวการตรวจสอบบัญชีรายจ่าย ($\bar{X} = 4.42$)

ส่วนที่ 4 ผลการทดสอบสมมติฐาน

ตารางที่ 4.4 ผลการวิเคราะห์เทคนิคการตรวจสอบที่มีผลต่อความสำเร็จของการปฏิบัติงาน ตรวจสอบรายงานการเงิน ของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินโดยรวม โดยใช้การวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุคูณ วิธี (Enter)

เทคนิคการตรวจสอบ	ความสำเร็จของการปฏิบัติงานตรวจสอบ รายงานการเงิน ของสำนักงาน การตรวจเงินแผ่นดินโดยรวม				
	B	SE	β	t	Sig
การตรวจดู/ การตรวจสอบการมีตัวตน	.205	.041	.260	5.022	.000 *
การสังเกตการณ์	-.038	.045	-.046	-.830	.407
การยื่นยันยอด	.043	.037	.058	1.154	.249
การตรวจสอบเอกสารใบสำคัญ	.132	.052	.152	2.541	.012 *
การคำนวณ	.059	.041	.075	1.458	.146
การตรวจสอบการผ่านรายการ	.088	.041	.118	2.159	.032 *
การตรวจหารายการผิดปกติ/ การตรวจแบบคร่าว	.025	.047	.032	.528	.598
การสอบถาม	.049	.041	.062	1.200	.231
การติดตามรายการ	-.009	.039	-.012	-.223	.823
การวิเคราะห์	.091	.038	.128	2.377	.018 *
การกระทบยอด	.102	.047	.119	2.145	.033 *

R = 0.678 R² = 0.459 Adjusted R² = 0.440 SE = 0.350

หมายเหตุ. * ความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผลการวิเคราะห์ พบว่า การตรวจดู/การตรวจสอบการมีตัวตน การตรวจสอบเอกสารใบสำคัญการตรวจสอบการผ่านรายการ การวิเคราะห์ และการกระทบยอด มีผลกระทบต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานตรวจสอบรายงานการเงินโดยรวม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (Sig < 0.05) ส่วนการสังเกตการณ์ การยื่นยันยอด การคำนวณ การตรวจหารายการผิดปกติ/การตรวจแบบคร่าว การสอบถาม และการติดตามรายการ ไม่มีผลกระทบต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานตรวจสอบรายงานการเงินโดยรวม (Sig > 0.05) ซึ่งตัวแปรต้นทั้งหมดสามารถอธิบายความสำเร็จในการปฏิบัติงานตรวจสอบรายงานการเงินโดยรวมได้ร้อยละ 46.80 (R² = 0.468)

ตารางที่ 4.5 ผลการวิเคราะห์เทคนิคการตรวจสอบที่มีผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานตรวจสอบรายงานการเงิน โดยการปฏิบัติตามแนวการตรวจสอบบัญชีเงินสด รายการเทียบเท่าเงินสด เงินฝากธนาคาร โดยใช้การวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุคูณ วิธี (Enter)

เทคนิคการตรวจสอบ	ความสำเร็จของการปฏิบัติงานตรวจสอบ รายงานการเงิน โดยการปฏิบัติตามแนว การตรวจสอบบัญชีเงินสด รายการเทียบเท่า เงินสด เงินฝากธนาคาร				
	B	SE	β	t	Sig
การตรวจดู/ การตรวจสอบการมีตัวตน	.165	.037	.230	4.460	.000 *
การสังเกตการณ์	-.073	.041	-.099	-1.783	.076
การขึ้นชั้นยอด	-.001	.033	-.002	-.031	.975
การตรวจสอบเอกสารใบสำคัญ	.077	.047	.098	1.647	.100
การคำนวณ	.016	.037	.022	.437	.663
การตรวจสอบการผ่านรายการ	.132	.037	.195	3.566	.000 *
การตรวจหารายการผิดปกติ/ การตรวจแบบคร่าว	.030	.043	.043	.700	.485
การสอบถาม	.069	.037	.095	1.848	.066
การติดตามรายการ	.018	.035	.027	.508	.611
การวิเคราะห์	.080	.035	.124	2.311	.021 *
การกระทบยอด	.159	.043	.205	3.715	.000 *
R = 0.681 R ² = 0.463 Adjusted R ² = 0.445 SE = 0.317					

หมายเหตุ. * ความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผลการวิเคราะห์ พบว่า การตรวจดู/การตรวจสอบการมีตัวตน การตรวจสอบการผ่านรายการ การวิเคราะห์ และการกระทบยอด มีผลกระทบต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานตรวจสอบรายงานการเงิน โดยการปฏิบัติตามแนวการตรวจสอบบัญชีเงินสด รายการเทียบเท่าเงินสด เงินฝากธนาคาร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (Sig < 0.05) ส่วนการสังเกตการณ์ การขึ้นชั้นยอด การตรวจสอบเอกสารใบสำคัญ การคำนวณ การตรวจหารายการผิดปกติ/การตรวจแบบคร่าว การสอบถาม และการติดตามรายการ ไม่มีผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานตรวจสอบรายงานการเงิน โดยการปฏิบัติตามแนวการตรวจสอบบัญชีเงินสด รายการเทียบเท่าเงินสด เงินฝากธนาคาร (Sig > 0.05) ซึ่ง

ตัวแปรต้นทั้งหมดสามารถอธิบายความสำเร็จในการปฏิบัติตามแนวการตรวจสอบบัญชีเงินสด รายการเทียบเท่าเงินสด เงินฝากธนาคาร ใด้ร้อยละ 46.30 ($R^2 = 0.463$)

ตารางที่ 4.6 ผลการวิเคราะห์เทคนิคการตรวจสอบที่มีผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานตรวจสอบ รายงานการเงิน โดยการปฏิบัติตามแนวการตรวจสอบบัญชีลูกหนี้ โดยใช้การวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุคูณ วิธี (Enter)

เทคนิคการตรวจสอบ	ความสำเร็จของการปฏิบัติงานตรวจสอบ รายงานการเงิน โดยการปฏิบัติตามแนว การตรวจสอบบัญชีลูกหนี้				
	B	SE	β	t	Sig
การตรวจดู/ การตรวจสอบการมีตัวตน	.163	.048	.185	3.394	.001 *
การสังเกตการณ์	.016	.054	.018	.299	.765
การยืนยันยอด	-.014	.044	-.017	-.325	.746
การตรวจสอบเอกสารใบสำคัญ	.055	.061	.057	.899	.369
การคำนวณ	.037	.048	.041	.764	.445
การตรวจสอบการผ่านรายการ	.152	.048	.183	3.164	.002 *
การตรวจหารายการผิดปกติ/ การตรวจแบบคร่าว	.018	.056	.021	.322	.748
การสอบถาม	.039	.048	.043	.802	.423
การติดตามรายการ	.042	.046	.051	.918	.359
การวิเคราะห์	.153	.045	.192	3.391	.001 *
การกระทบยอด	.110	.056	.115	1.975	.049 *

$R = 0.634$ $R^2 = 0.402$ Adjusted $R^2 = 0.381$ SE = 0.412

หมายเหตุ. * ความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผลการวิเคราะห์ พบว่า การตรวจดู/การตรวจสอบการมีตัวตน การตรวจสอบการผ่าน รายการการวิเคราะห์ และการกระทบยอด มีผลกระทบต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานตรวจสอบ รายงานการเงิน โดยการปฏิบัติตามแนวการตรวจสอบบัญชีลูกหนี้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($Sig < 0.05$) ส่วนการสังเกตการณ์ การยืนยันยอด การตรวจสอบเอกสารใบสำคัญ การคำนวณ การตรวจหารายการผิดปกติ/การตรวจแบบคร่าว การสอบถาม และการติดตามรายการ ไม่มีผลต่อ

ความสำเร็จในการปฏิบัติงานตรวจสอบรายงานการเงิน โดยการปฏิบัติตามแนวการตรวจสอบบัญชีลูกหนี้ (Sig > 0.05) ซึ่งตัวแปรต้นทั้งหมดสามารถอธิบายความสำเร็จในการปฏิบัติตามแนวการตรวจสอบบัญชีเงินสด รายการเทียบเท่าเงินสด เงินฝากธนาคาร ได้ร้อยละ 40.20 ($R^2 = 0.402$)

ตารางที่ 4.7 ผลการวิเคราะห์เทคนิคการตรวจสอบที่มีผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานตรวจสอบรายงานการเงิน โดยการปฏิบัติตามแนวการตรวจสอบบัญชีทรัพย์สิน โดยใช้การวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุคูณ วิธี (Enter)

เทคนิคการตรวจสอบ	ความสำเร็จของการปฏิบัติงานตรวจสอบ รายงานการเงิน โดยการปฏิบัติตามแนว การตรวจสอบบัญชีทรัพย์สิน				
	B	SE	β	t	Sig
การตรวจดู/ การตรวจสอบการมีตัวตน	.109	.051	.119	2.134	.034 *
การสังเกตการณ์	.156	.057	.165	2.737	.007 *
การยืนยันยอด	-.015	.046	-.018	-.322	.748
การตรวจสอบเอกสารใบสำคัญ	.014	.065	.014	.219	.827
การคำนวณ	.110	.051	.120	2.162	.031 *
การตรวจสอบการผ่านรายการ	.064	.051	.074	1.248	.213
การตรวจหารายการผิดปกติ/ การตรวจแบบคร่าว	.004	.059	.005	.069	.945
การสอบถาม	-.012	.051	-.013	-.229	.819
การติดตามรายการ	.027	.049	.032	.556	.579
การวิเคราะห์	.156	.048	.189	3.246	.001 *
การกระทบยอด	.164	.059	.165	2.767	.006*

R = 0.611 $R^2 = 0.373$ Adjusted $R^2 = 0.351$ SE = 0.439

หมายเหตุ. * ความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผลการวิเคราะห์ พบว่า การตรวจดู/การตรวจสอบการมีตัวตน การสังเกตการณ์ การคำนวณ การวิเคราะห์ และการกระทบยอด มีผลกระทบต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานตรวจสอบรายงานการเงิน โดยการปฏิบัติตามแนวการตรวจสอบบัญชีทรัพย์สิน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (Sig < 0.05) ส่วนการยืนยันยอด การตรวจสอบเอกสารใบสำคัญ การตรวจสอบการผ่านรายการ การตรวจหารายการผิดปกติ/การตรวจแบบคร่าว การสอบถาม และการติดตามรายการ ไม่มี

ผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานตรวจสอบรายงานการเงินโดยการปฏิบัติตามแนวการตรวจสอบบัญชีทรัพย์สิน (Sig > 0.05) ซึ่งตัวแปรต้นทั้งหมดสามารถอธิบายความสำเร็จในการปฏิบัติตามแนวการตรวจสอบบัญชีทรัพย์สิน ได้ร้อยละ 37.30 ($R^2 = 0.373$)

ตารางที่ 4.8 ผลการวิเคราะห์เทคนิคการตรวจสอบที่มีผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานตรวจสอบรายงานการเงิน โดยการปฏิบัติตามแนวการตรวจสอบบัญชีรายจ่ายค้างจ่าย โดยใช้การวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุคูณ วิธี (Enter)

เทคนิคการตรวจสอบ	ความสำเร็จของการปฏิบัติงานตรวจสอบ รายงานการเงิน โดยการปฏิบัติตามแนว การตรวจสอบบัญชีรายจ่ายค้างจ่าย				
	B	SE	β	t	Sig
การตรวจดู/ การตรวจสอบการมีตัวตน	0.165	0.053	0.177	3.131	0.002 *
การสังเกตการณ์	-0.098	0.059	-0.102	-1.665	0.097
การขึ้นชั้นยอด	0.065	0.048	0.075	1.363	0.174
การตรวจสอบเอกสารใบสำคัญ	0.203	0.067	0.197	3.018	0.003 *
การคำนวณ	0.075	0.052	0.08	1.429	0.154
การตรวจสอบการผ่านรายการ	0.091	0.053	0.103	1.719	0.087
การตรวจหารายการผิดปกติ/ การตรวจแบบคร่าว	0.064	0.061	0.07	1.047	0.296
การสอบถาม	0.087	0.053	0.093	1.648	0.100
การติดตามรายการ	-0.047	0.051	-0.054	-0.927	0.355
การวิเคราะห์	0.044	0.05	0.053	0.894	0.372
การกระทบยอด	0.117	0.061	0.116	1.912	0.057
R = 0.596 $R^2 = 0.355$ Adjusted $R^2 = 0.333$ SE = 0.452					

หมายเหตุ. * ความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผลการวิเคราะห์ พบว่า การตรวจดู/การตรวจสอบการมีตัวตน และการตรวจสอบเอกสารใบสำคัญมีผลกระทบต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานตรวจสอบรายงานการเงิน โดยการปฏิบัติตามแนวการตรวจสอบบัญชีรายจ่ายค้างจ่าย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (Sig < 0.05) ส่วนการสังเกตการณ์ การขึ้นชั้นยอด การคำนวณ การตรวจสอบการผ่านรายการ การตรวจหารายการผิดปกติ/การตรวจแบบคร่าว การสอบถาม การติดตามรายการ การวิเคราะห์ และการกระทบยอด

ไม่มีผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานตรวจสอบรายงานการเงิน โดยการปฏิบัติตามแนวการตรวจสอบบัญชีรายจ่ายค้างจ่าย (Sig > 0.05) ซึ่งตัวแปรต้นทั้งหมดสามารถอธิบายความสำเร็จในการปฏิบัติตามแนวการตรวจสอบบัญชีรายจ่ายค้างจ่าย ได้ร้อยละ 35.50 ($R^2 = 0.355$)

ตารางที่ 4.9 ผลการวิเคราะห์เทคนิคการตรวจสอบที่มีผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานตรวจสอบรายงานการเงิน โดยการปฏิบัติตามแนวการตรวจสอบเจ้าหนี้และเงินกู้ยืม โดยใช้การวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุคูณ วิธี (Enter)

เทคนิคการตรวจสอบ	ความสำเร็จของการปฏิบัติงานตรวจสอบ รายงานการเงิน โดยการปฏิบัติตามแนว การตรวจสอบเจ้าหนี้และเงินกู้ยืม				
	B	SE	β	t	Sig
การตรวจดู/ การตรวจสอบการมีตัวตน	.300	.058	.297	5.201	.000 *
การสังเกตการณ์	-.076	.064	-.073	-1.181	.239
การยื่นยันขอ	.065	.052	.069	1.236	.218
การตรวจสอบเอกสารใบสำคัญ	.232	.073	.208	3.161	.002 *
การคำนวณ	.143	.057	.141	2.487	.013 *
การตรวจสอบการผ่านรายการ	.029	.058	.030	.493	.622
การตรวจหารายการผิดปกติ/ การตรวจแบบคร่าว	.041	.067	.041	.616	.538
การสอบถาม	.130	.058	.128	2.252	.025 *
การติดตามรายการ	-.080	.055	-.084	-1.435	.152
การวิเคราะห์	.029	.054	.032	.532	.595
การกระทบยอด	-.047	.067	-.043	-.706	.481
R = 0.588 $R^2 = 0.346$ Adjusted $R^2 = 0.323$ SE = 0.495					

หมายเหตุ. * ความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผลการวิเคราะห์ พบว่า การตรวจดู/การตรวจสอบการมีตัวตน การตรวจสอบเอกสารใบสำคัญ การคำนวณ และการสอบถาม มีผลกระทบต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานตรวจสอบรายงานการเงิน โดยการปฏิบัติตามแนวการตรวจสอบเจ้าหนี้และเงินกู้ยืม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (Sig < 0.05) ส่วนการสังเกตการณ์ การยื่นยันขอ การตรวจสอบการผ่านรายการ การตรวจหารายการผิดปกติ/การตรวจแบบคร่าว การติดตามรายการ การวิเคราะห์ และการกระทบยอดไม่มีผล

ต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานตรวจสอบรายงานการเงิน โดยการปฏิบัติตามแนวการตรวจสอบ เจ้าหนี้และเงินกู้ยืม (Sig > 0.05) ซึ่งตัวแปรต้นทั้งหมดสามารถอธิบายความสำเร็จในการปฏิบัติตามแนวการตรวจสอบเจ้าหนี้และเงินกู้ยืม ได้ร้อยละ 34.60 ($R^2 = 0.346$)

ตารางที่ 4.10 ผลการวิเคราะห์เทคนิคการตรวจสอบที่มีผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานตรวจสอบรายงานการเงิน โดยการปฏิบัติตามแนวการตรวจสอบบัญชีทุน โดยใช้การวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุคูณ วิธี (Enter)

เทคนิคการตรวจสอบ	ความสำเร็จของการปฏิบัติงานตรวจสอบ รายงานการเงิน โดยการปฏิบัติตามแนว การตรวจสอบบัญชีทุน				
	B	SE	β	t	Sig
การตรวจดู/ การตรวจสอบการมีตัวตน	.307	.069	.262	4.444	.000 *
การสังเกตการณ์	-.154	.077	-.127	-2.003	.046 *
การยื่นยันขอ	.154	.063	.142	2.469	.014 *
การตรวจสอบเอกสารใบสำคัญ	.227	.088	.176	2.588	.010 *
การคำนวณ	.056	.069	.048	.822	.412
การตรวจสอบการผ่านรายการ	.014	.069	.013	.209	.834
การตรวจหารายการผิดปกติ/ การตรวจแบบคร่าว	.002	.080	.002	.026	.979
การสอบถาม	.134	.069	.113	1.939	.053
การติดตามรายการ	-.017	.066	-.015	-.250	.803
การวิเคราะห์	.128	.065	.121	1.969	.050
การกระทบยอด	-.033	.080	-.026	-.412	.680
R = 0.551 $R^2 = 0.303$ Adjusted $R^2 = 0.279$ SE = 0.591					

หมายเหตุ. * ความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผลการวิเคราะห์ พบว่า การตรวจดู/การตรวจสอบการมีตัวตน การสังเกตการณ์ การยื่นยันขอ และการตรวจสอบเอกสารใบสำคัญ มีผลกระทบต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานตรวจสอบรายงานการเงิน โดยการปฏิบัติตามแนวการตรวจสอบบัญชีทุน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (Sig < 0.05) ส่วนการคำนวณ การตรวจสอบการผ่านรายการ การตรวจหารายการผิดปกติ/การตรวจแบบคร่าว การสอบถาม การติดตามรายการ การวิเคราะห์ และการกระทบยอด ไม่มีผลต่อ

ความสำเร็จในการปฏิบัติงานตรวจสอบรายงานการเงิน โดยการปฏิบัติตามแนวการตรวจสอบบัญชี
ทุน (Sig > 0.05) ซึ่งตัวแปรต้นทั้งหมดสามารถอธิบายความสำเร็จในการปฏิบัติตามแนวการ
ตรวจสอบบัญชีทุน ได้ร้อยละ 30.30 ($R^2 = 0.303$)

ตารางที่ 4.11 ผลการวิเคราะห์เทคนิคการตรวจสอบที่มีผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงาน
ตรวจสอบรายงานการเงิน โดยการปฏิบัติตามแนวการตรวจสอบบัญชีกำไร (ขาดทุน) สะสม/เงิน
สะสม โดยใช้การวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุคูณ วิธี (Enter)

เทคนิคการตรวจสอบ	ความสำเร็จของการปฏิบัติงานตรวจสอบ รายงานการเงิน โดยการปฏิบัติตามแนว การตรวจสอบบัญชีกำไร (ขาดทุน) สะสม/ เงินสะสม				
	B	SE	β	t	Sig
การตรวจดู/ การตรวจสอบการมีตัวตน	.156	.068	.141	2.280	.023 *
การสังเกตการณ์	.030	.076	.026	.390	.697
การยืนยันยอด	.128	.062	.125	2.062	.040 *
การตรวจสอบเอกสารใบสำคัญ	.094	.087	.078	1.086	.278
การคำนวณ	.060	.068	.054	.878	.381
การตรวจสอบการผ่านรายการ	.044	.068	.043	.650	.516
การตรวจหารายการผิดปกติ/ การตรวจแบบคร่าว	-.048	.079	-.044	-.607	.544
การสอบถาม	-.032	.069	-.028	-.462	.645
การติดตามรายการ	-.024	.066	-.023	-.362	.718
การวิเคราะห์	.106	.064	.106	1.646	.101
การกระทบยอด	.226	.079	.188	2.850	.005 *

R = 0.480 $R^2 = 0.230$ Adjusted $R^2 = 0.203$ SE = 0.585

หมายเหตุ. * ความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผลการวิเคราะห์ พบว่า การตรวจดู/การตรวจสอบการมีตัวตน การยืนยันยอด และ
การกระทบยอดมีผลกระทบต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานตรวจสอบรายงานการเงิน โดยการ
ปฏิบัติตามแนวการตรวจสอบบัญชีกำไร (ขาดทุน) สะสม/เงินสะสม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
(Sig < 0.05) ส่วนการสังเกตการณ์ การตรวจสอบเอกสารใบสำคัญ การคำนวณ การตรวจสอบ

การผ่านรายการ การตรวจหารายการผิดปกติ/การตรวจแบบคร่าว การสอบถาม การติดตามรายการ และการวิเคราะห์ ไม่มีผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานตรวจสอบรายงานการเงิน โดยการปฏิบัติตามแนวการตรวจสอบบัญชีกำไร (ขาดทุน) สะสม/เงินสะสม (Sig > 0.05) ซึ่งตัวแปรต้นทั้งหมดสามารถอธิบายความสำเร็จในการปฏิบัติตามแนวการตรวจสอบบัญชีกำไร (ขาดทุน) สะสม/เงินสะสม ได้ร้อยละ 23.00 ($R^2 = 0.230$)

ตารางที่ 4.12 ผลการวิเคราะห์เทคนิคการตรวจสอบที่มีผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานตรวจสอบรายงานการเงิน โดยการปฏิบัติตามแนวการตรวจสอบบัญชีรายได้ โดยใช้การวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุคูณ วิธี (Enter)

เทคนิคการตรวจสอบ	ความสำเร็จของการปฏิบัติงานตรวจสอบ รายงานการเงิน โดยการปฏิบัติตามแนว การตรวจสอบบัญชีรายได้				
	B	SE	β	t	Sig
การตรวจดู/ การตรวจสอบการมีตัวตน	.267	.053	.289	5.076	.000 *
การสังเกตการณ์	-.068	.059	-.072	-1.169	.243
การขึ้นยันขอ	-.022	.048	-.025	-.457	.648
การตรวจสอบเอกสารใบสำคัญ	.151	.067	.149	2.259	.025 *
การคำนวณ	.034	.052	.037	.655	.513
การตรวจสอบการผ่านรายการ	.139	.053	.159	2.646	.009 *
การตรวจหารายการผิดปกติ/ การตรวจแบบคร่าว	.044	.061	.049	.729	.467
การสอบถาม	.039	.053	.042	.739	.460
การติดตามรายการ	.005	.050	.005	.091	.928
การวิเคราะห์	.058	.049	.070	1.176	.240
การกระทบยอด	.076	.061	.076	1.247	.213
R = 0.591 $R^2 = 0.349$ Adjusted $R^2 = 0.327$ SE = 0.450					

หมายเหตุ. * ความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผลการวิเคราะห์ พบว่า การตรวจดู/การตรวจสอบการมีตัวตน การตรวจสอบเอกสารใบสำคัญ และการตรวจสอบการผ่านรายการ มีผลกระทบต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานตรวจสอบรายงานการเงิน โดยการปฏิบัติตามแนวการตรวจสอบบัญชีรายได้ อย่างมีนัยสำคัญ

ทางสถิติ (Sig < 0.05) ส่วนการสังเกตการณ์ การยื่นยันยอด การคำนวณ การตรวจหารายการ ผิดปกติ/การตรวจแบบคร่าว การสอบถาม การติดตามรายการ การวิเคราะห์ และการกระทบยอด ไม่มีผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานตรวจสอบรายงานการเงิน โดยการปฏิบัติตามแนวการ ตรวจสอบบัญชีรายได้ (Sig > 0.05) ซึ่งตัวแปรต้นทั้งหมดสามารถอธิบายความสำเร็จในการปฏิบัติ ตามแนวการตรวจสอบบัญชีรายได้ ได้ร้อยละ 34.90 ($R^2 = 0.349$)

ตารางที่ 4.13 ผลการวิเคราะห์เทคนิคการตรวจสอบที่มีผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานตรวจสอบ รายงานการเงิน โดยการปฏิบัติตามแนวการตรวจสอบบัญชีรายจ่าย โดยใช้การวิเคราะห์ความถดถอย เชิงพหุคูณ วิธี (Enter)

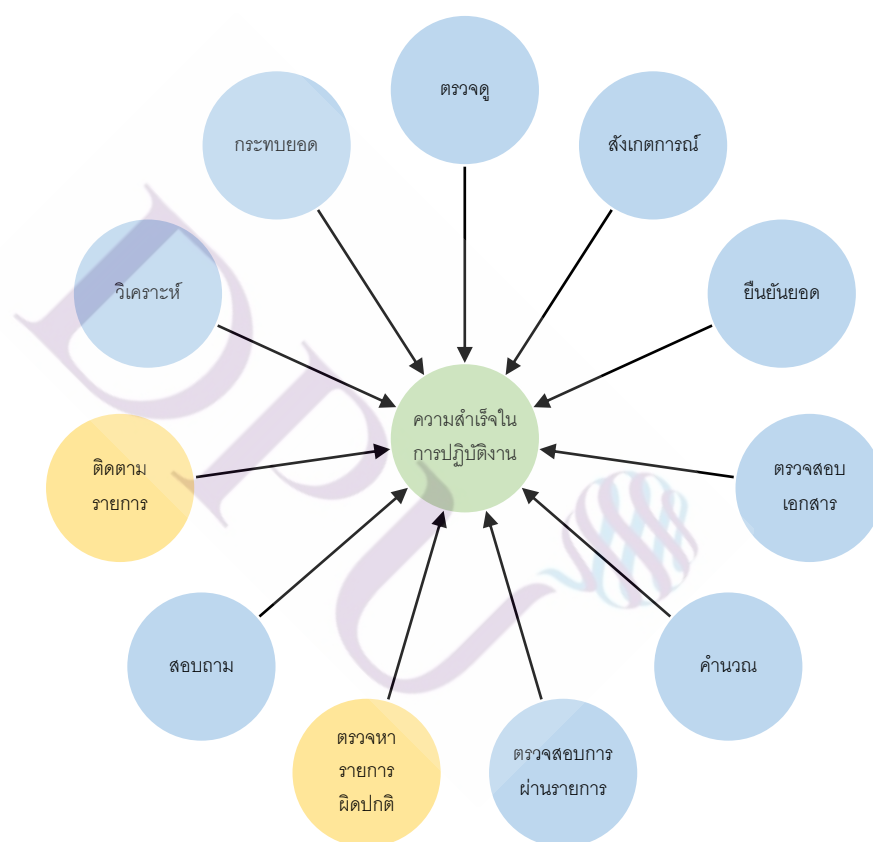
เทคนิคการตรวจสอบ	ความสำเร็จของการปฏิบัติงานตรวจสอบ รายงานการเงิน โดยการปฏิบัติตามแนว การตรวจสอบบัญชีรายจ่าย				
	B	SE	β	t	Sig
การตรวจดู/ การตรวจสอบการมีตัวตน	.213	.055	.228	3.862	.000 *
การสังเกตการณ์	-.072	.062	-.074	-1.169	.243
การยื่นยันยอด	.024	.050	.028	.485	.628
การตรวจสอบเอกสารใบสำคัญ	.134	.070	.130	1.904	.058
การคำนวณ	.002	.055	.002	.034	.973
การตรวจสอบการผ่านรายการ	.128	.055	.145	2.322	.021 *
การตรวจหารายการผิดปกติ/ การตรวจแบบคร่าว	.069	.064	.075	1.083	.280
การสอบถาม	-.012	.055	-.013	-.223	.824
การติดตามรายการ	-.004	.053	-.005	-.082	.935
การวิเคราะห์	.066	.052	.079	1.280	.201
การกระทบยอด	.142	.064	.140	2.218	.027 *
R = 0.549 $R^2 = 0.302$ Adjusted $R^2 = 0.277$ SE = 0.473					

หมายเหตุ. * ความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผลการวิเคราะห์ พบว่า การตรวจดู/การตรวจสอบการมีตัวตน การตรวจสอบการผ่านรายการ และการกระทบยอด มีผลกระทบต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานตรวจสอบรายงานการเงิน โดยการปฏิบัติตามแนวการตรวจสอบบัญชีรายจ่าย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (Sig < 0.05)

ส่วนการสังเกตการณ์ การยื่นข้อคัดค้านการตรวจสอบเอกสารใบสำคัญ การคำนวณ การตรวจหา รายการผิดปกติ/การตรวจแบบคร่าว การสอบถาม การติดตามรายการ และการวิเคราะห์ ไม่มีผลต่อ ความสำเร็จในการปฏิบัติงานตรวจสอบรายงานการเงิน โดยการปฏิบัติตามแนวการตรวจสอบบัญชี รายจ่าย (Sig > 0.05) ซึ่งตัวแปรต้นทั้งหมดสามารถอธิบายความสำเร็จในการปฏิบัติตามแนวการ ตรวจสอบบัญชีรายจ่าย ได้ร้อยละ 30.20 ($R^2 = 0.302$)

จากตารางผลการวิเคราะห์ที่ 4.3 – 4.13 สามารถสรุปได้ดังภาพและรายละเอียดดังนี้

ภาพที่ 4.1 แสดงความสัมพันธ์ของตัวแปร

จากผลการวิจัยเทคนิคการตรวจสอบที่มีผลต่อความสำเร็จของการปฏิบัติงานตรวจสอบ รายงานการเงินของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน ภาพที่ 4.1 แสดงความสัมพันธ์ของตัวแปร สามารถสรุปตามสมมติฐานได้ดังนี้ การตรวจสอบด้านการตรวจดู/การตรวจสอบการมีตัวตน มีผลกระทบต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานตรวจสอบรายงานการเงิน การสังเกตการณ์ มีผลกระทบต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานตรวจสอบรายงานการเงิน การยื่นข้อคัดค้าน มีผลกระทบต่อ

ต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานตรวจสอบรายงานการเงิน การตรวจสอบเอกสารใบสำคัญ
มีผลกระทบต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานตรวจสอบรายงานการเงิน การคำนวณ มีผลกระทบต่อ
ความสำเร็จในการปฏิบัติงานตรวจสอบรายงานการเงิน การตรวจสอบการผ่านรายการ มีผลกระทบต่อ
ความสำเร็จในการปฏิบัติงานตรวจสอบรายงานการเงิน การตรวจหารายการผิดปกติ/การตรวจ
แบบคร่าว ไม่มีผลกระทบต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานตรวจสอบรายงานการเงิน การสอบถาม
มีผลกระทบต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานตรวจสอบรายงานการเงิน การติดตามรายการ
ไม่มีผลกระทบต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานตรวจสอบรายงานการเงิน การวิเคราะห์
มีผลกระทบต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานตรวจสอบรายงานการเงินและการกระทบยอดรายการ
มีผลกระทบต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานตรวจสอบรายงานการเงิน

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาเทคนิคการตรวจสอบที่มีผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานตรวจสอบรายงานการเงินของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเทคนิคการตรวจสอบที่มีผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานตรวจสอบรายงานการเงินของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยเก็บรวบรวมแบบสอบถามจากผู้ตรวจสอบบัญชีในสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน จำนวน 329 ชุด และนำข้อมูลที่ได้มาทำการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังต่อไปนี้

5.1 สรุปผลการวิจัย

จากการรวบรวมแบบสอบถามจากผู้ตรวจสอบบัญชีในสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน จำนวน 329 ชุด พบว่า ผู้ตรวจสอบบัญชีสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 30 – 40 ปี มีระดับการศึกษาปริญญาตรีหรือเทียบเท่า อยู่ในตำแหน่งงานนักวิชาการตรวจเงินแผ่นดินชำนาญการ ปฏิบัติงานอยู่ในสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินสังกัดส่วนภูมิภาค และมีประสบการณ์ปฏิบัติงานตรวจสอบในสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินต่ำกว่า 5 ปี และผลการวิจัยสามารถสรุปผลได้ดังนี้

การตรวจดู/การตรวจสอบการมีตัวตน มีผลกระทบต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานตรวจสอบรายงานการเงินโดยรวม การตรวจสอบบัญชีเงินสด รายการเทียบเท่าเงินสด เงินฝากธนาคาร การตรวจสอบบัญชีลูกหนี้ การตรวจสอบบัญชีทรัพย์สิน การตรวจสอบบัญชีรายจ่ายค้างจ่าย การตรวจสอบเจ้าหนี้และเงินกู้ยืม การตรวจสอบบัญชีทุน การตรวจสอบบัญชีกำไร (ขาดทุน) สะสม/เงินสะสม การตรวจสอบบัญชีรายได้ และการตรวจสอบบัญชีรายจ่าย

การสังเกตการณ์ มีผลกระทบต่อ การตรวจสอบบัญชีทรัพย์สิน การตรวจสอบบัญชีทุน และไม่มีผลกระทบต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานตรวจสอบรายงานการเงิน โดยรวมการตรวจสอบบัญชีเงินสด รายการเทียบเท่าเงินสด เงินฝากธนาคาร การตรวจสอบบัญชีลูกหนี้ การ

เทียบเท่าเงินสด เงินฝากธนาคาร การตรวจสอบบัญชีลูกหนี้ การตรวจสอบบัญชีทรัพย์สิน การตรวจสอบบัญชีรายจ่ายค้างจ่าย การตรวจสอบบัญชีทุน การตรวจสอบบัญชีกำไร (ขาดทุน) สะสม/เงินสะสม การตรวจสอบบัญชีรายได้ และการตรวจสอบบัญชีรายจ่าย

การติดตามรายการ ไม่มีผลกระทบต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานตรวจสอบรายงานการเงินโดยรวม การตรวจสอบบัญชีเงินสด รายการเทียบเท่าเงินสด เงินฝากธนาคาร การตรวจสอบบัญชีลูกหนี้ การตรวจสอบบัญชีทรัพย์สิน การตรวจสอบบัญชีรายจ่ายค้างจ่าย การตรวจสอบเจ้าหนี้ และเงินกู้ยืม การตรวจสอบบัญชีทุน การตรวจสอบบัญชีกำไร (ขาดทุน) สะสม/เงินสะสม การตรวจสอบบัญชีรายได้ และการตรวจสอบบัญชีรายจ่าย

การวิเคราะห์ มีผลกระทบต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานตรวจสอบรายงานการเงินโดยรวม การตรวจสอบบัญชีเงินสด รายการเทียบเท่าเงินสด เงินฝากธนาคาร การตรวจสอบบัญชีลูกหนี้ การตรวจสอบบัญชีทรัพย์สิน และไม่มีผลกระทบต่อ การตรวจสอบบัญชีรายจ่ายค้างจ่าย การตรวจสอบเจ้าหนี้และเงินกู้ยืม การตรวจสอบบัญชีทุน การตรวจสอบบัญชีกำไร (ขาดทุน) สะสม/เงินสะสม การตรวจสอบบัญชีรายได้ และการตรวจสอบบัญชีรายจ่าย

การกระทบยอด มีผลกระทบต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานตรวจสอบรายงานการเงินโดยรวม การตรวจสอบบัญชีเงินสด รายการเทียบเท่าเงินสด เงินฝากธนาคาร การตรวจสอบบัญชีลูกหนี้ การตรวจสอบบัญชีทรัพย์สิน การตรวจสอบบัญชีกำไร (ขาดทุน) สะสม/เงินสะสม การตรวจสอบบัญชีรายจ่าย และไม่มีผลกระทบต่อ การตรวจสอบบัญชีรายจ่ายค้างจ่าย การตรวจสอบเจ้าหนี้และเงินกู้ยืม การตรวจสอบบัญชีทุน และการตรวจสอบบัญชีรายได้

5.2 อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่อง เทคนิคการตรวจสอบที่มีผลต่อความสำเร็จของการปฏิบัติงานตรวจสอบรายงานการเงินของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

เทคนิคการตรวจสอบโดยรวม การตรวจดู/การตรวจสอบการมีตัวตน การสังเกตการณ์ การยื่นข้อสงสัย การตรวจสอบเอกสารใบสำคัญ การคำนวณ การตรวจสอบการผ่านรายการ การตรวจหารายการผิดปกติ/ การตรวจแบบคร่าว การสอบถาม การติดตามรายการ การวิเคราะห์ และการกระทบยอด มีระดับความคิดเห็นมากที่สุด เนื่องจาก การตรวจสอบรายงานการเงินเป็นการตรวจสอบบัญชีที่ต้องอาศัยการรวบรวมหลักฐาน เพื่อให้ได้มาซึ่งความน่าเชื่อถือของรายงานการเงิน และมีผลต่อการแสดงความเห็นต่อรายงานการเงิน การตรวจสอบในแต่ละครั้งอาจจะใช้เทคนิคการตรวจสอบที่แตกต่างกัน ซึ่งขึ้นอยู่กับปัจจัยในหลายๆ ด้าน ผู้ตรวจสอบบัญชีจึงมองว่าเทคนิคการตรวจสอบควรมีความหลากหลายในการรวบรวมหลักฐาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ

Radu Florea and Ramona Florea (2011) พบว่า สิ่งที่ดีตัดสินว่าหลักฐานการตรวจสอบเพียงพอและเหมาะสมจะขึ้นอยู่กับปัจจัยต่างๆ เช่น การประเมินความเสี่ยง ลักษณะของระบบบัญชีและการควบคุมภายใน ความมีสาระสำคัญ ประสิทธิภาพของผู้สอบบัญชีในการตรวจสอบก่อนหน้า รวมถึงความรู้ของผู้สอบบัญชีเกี่ยวกับธุรกิจและสภาพแวดล้อมที่ดำเนินการ ผลของขั้นตอนการตรวจสอบ แหล่งที่มาและความน่าเชื่อถือของข้อมูลที่มีอยู่ เป็นต้น

ความสำเร็จของการปฏิบัติงาน โดยรวม ความสำเร็จของการปฏิบัติงาน โดยการปฏิบัติตามแนวการตรวจสอบบัญชีเงินสด รายการเทียบเท่าเงินสด เงินฝากธนาคารและเงินฝากคลัง แนวการตรวจสอบบัญชีลูกหนี้ แนวการตรวจสอบบัญชีทรัพย์สิน แนวการตรวจสอบบัญชีรายจ่ายค้างจ่าย แนวการตรวจสอบเจ้าหนี้และเงินกู้ยืม แนวการตรวจสอบบัญชีทุน แนวการตรวจสอบบัญชีกำไร (ขาดทุน) สะสม/เงินสะสม แนวการตรวจสอบบัญชีรายได้และแนวการตรวจสอบบัญชีรายจ่าย มีระดับความคิดเห็นมากที่สุด เนื่องจาก ความสำเร็จของการปฏิบัติงานต่างๆ สามารถวัดได้จากการปฏิบัติงานเป็นไปตามเป้าหมาย และบรรลุตามเกณฑ์หรือผลคาดหวังขององค์กร กล่าวคือ การปฏิบัติตามแนวทางหรือคู่มือปฏิบัติงานการตรวจสอบรายงานการเงินของผู้สอบบัญชีของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน เป็นปัจจัยหนึ่งที่สามารถใช้วัดผลความสำเร็จของการปฏิบัติงานได้ ดังนั้นแนวทางหรือคู่มือที่มีการเผยแพร่และให้นำมาใช้ปฏิบัติ ย่อมเป็นคู่มือที่ผ่านการกลั่นกรองมาเป็นอย่างดีแล้ว ผู้สอบบัญชีจึงยอมรับและปฏิบัติตามคู่มือดังกล่าวอย่างเคร่งครัด อีกทั้งคู่มือสามารถนำมาใช้เป็นมาตรฐานในการตรวจสอบและช่วยสนับสนุนความพร้อมของผู้สอบบัญชี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอรอนงค์ ทับทิมทอง (2558) พบว่า คุณภาพของการจัดทำบัญชีและงบการเงิน และปัจจัยด้านความพร้อมของสำนักงานบัญชี ส่งผลกระทบเชิงบวกต่อความสำเร็จในการให้บริการของสำนักงานบัญชี กล่าวคือหากเพิ่มประสิทธิภาพด้านคุณภาพของการจัดทำบัญชี และปัจจัยด้านความพร้อมของสำนักงานจะส่งผลให้ความสำเร็จในการให้บริการเพิ่มขึ้นด้วย

เทคนิคการตรวจสอบด้านการตรวจดู/การตรวจสอบการมีตัวตน การสังเกตการณ์ การยืนยันยอด การตรวจสอบเอกสารใบสำคัญ การคำนวณ การตรวจสอบการผ่านรายการ การสอบถาม การวิเคราะห์ และการกระทบยอด มีผลกระทบต่อความสำเร็จของการปฏิบัติงานตรวจสอบรายงานการเงินของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน และเทคนิคการตรวจสอบด้านการตรวจหารายการผิดปกติ/การตรวจแบบคร่าวและการติดตามรายการไม่มีผลกระทบต่อความสำเร็จของการปฏิบัติงานตรวจสอบรายงานการเงินของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน เนื่องจากการตรวจสอบบัญชีเป็นการรวบรวมหลักฐาน เพื่อให้ได้มาซึ่งความน่าเชื่อถือของรายงานการเงินไม่เพียงแต่ตรวจสอบจากเอกสารขององค์กรเท่านั้น เนื่องจากเป็นเอกสารที่องค์กรสามารถจัดทำขึ้นมาได้เองซึ่งมีความน่าเชื่อถือค่อนข้างน้อย ผู้ตรวจสอบจึงต้องรวบรวมหลักฐานอื่นๆ ประกอบ

เช่น การตรวจสอบหรือขอข้อมูลจากบุคคลภายนอก การตรวจสอบสภาพแวดล้อมขององค์กร กระบวนการปฏิบัติงาน การช่างสังเกตและการซักถาม เพื่อให้ได้มาซึ่งหลักฐานที่มีความน่าเชื่อถือของการตรวจสอบมากขึ้น และใช้เป็นหลักฐานในการสนับสนุนผลต่อการแสดงความเห็นต่อรายงานการเงินอีกด้วย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของณัฐญา เสียวครบุรี วราพร เปรมพาณิชย์นุกูล และอุเทน เลาน้ำทา (2562) พบว่า เทคนิคการตรวจสอบการทุจริต ด้านเทคนิคการรวบรวมข้อมูล และด้านเทคนิคการสัมภาษณ์ มีความสัมพันธ์และผลกระทบเชิงบวกกับคุณภาพการสอบบัญชี กล่าวคือหากเพิ่มประสิทธิภาพการตรวจสอบด้านการรวบรวมข้อมูลและการสัมภาษณ์มาใช้ในการตรวจสอบการทุจริตจะส่งผลให้คุณภาพการสอบบัญชีเพิ่มขึ้น เนื่องจากเทคนิคการสัมภาษณ์เป็นการสื่อสารด้วยวาจาจากบุคคลเพื่อให้ได้มาซึ่งหลักฐานการตรวจสอบที่ไม่ปรากฏในงบการเงิน โดยผู้สอบบัญชีต้องสอบถามและสื่อสารจากบุคคลที่เกี่ยวข้องถึงประเด็นต่างๆ เกี่ยวกับการตรวจสอบ ด้วยความชัดเจน ตรงไปตรงมา กระชับ ได้ใจความในระหว่างการตรวจสอบเพื่อให้ได้หลักฐานที่เกิดขึ้น ทั้งนี้ข้อมูลที่ได้รับจากการสื่อสารต้องมั่นใจว่าถูกต้อง ครบถ้วน เพียงพอต่อการตรวจสอบงบการเงิน และเทคนิคการรวบรวมข้อมูล เนื่องจากผู้สอบบัญชีต้องรวบรวมข้อมูลการตรวจสอบบัญชีที่เพียงพอและเหมาะสมต่อการตรวจสอบงบการเงิน นอกจากนี้ต้องตรวจสอบรายการที่มีสาระสำคัญต่อการตรวจแล้วยังต้องรวบรวมข้อมูลรายการที่เกี่ยวข้องกันภายในระยะเวลาที่กำหนด เพื่อให้การออกหน้ารายงานผู้สอบบัญชีทันต่อการใช้ประโยชน์ เพื่อสร้างความน่าเชื่อถือและความเชื่อมั่นต่อผู้ใช้งบการเงิน ดังนั้น ผู้สอบบัญชีอนุญาตควรพัฒนาความรู้ด้านการตรวจสอบบัญชี และควรเพิ่มทักษะด้านการสอบถามที่ตรงประเด็น ชัดเจน เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นสาระสำคัญในการรวบรวมข้อมูลการตรวจสอบ นอกจากนี้ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตควรจัดเก็บรวบรวมข้อมูลที่ใช้ในการตรวจสอบที่เพียงพอ และเหมาะสม เช่น การจัดทำใบคุมเอกสารที่ได้จากการรวบรวมข้อมูลของกิจการที่รับตรวจ เพื่อให้ง่ายต่อการใช้งานและได้หลักฐานการสอบบัญชีมากยิ่งขึ้น และเพื่อใช้ในการตรวจสอบหารายการที่อาจเกิดการผิดพลาดได้ อันส่งผลการปฏิบัติงานสอบบัญชีให้เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Radu Florea and Ramona Florea (2011) พบว่า สิ่งที่ตัดสินว่าหลักฐานการตรวจสอบเพียงพอและเหมาะสมขึ้นอยู่กับปัจจัยต่างๆ และในการตรวจสอบผู้สอบบัญชีจะรวบรวมหลักฐานโดยใช้หลากหลายวิธี เช่น การตรวจสอบการสังเกตการณ์ สอบสวน การยืนยันยอด การทดสอบการคำนวณ เป็นต้น ซึ่งขึ้นอยู่กับระยะเวลาและขอบเขตของขั้นตอนการตรวจสอบ

ความสำเร็จของการปฏิบัติงานตรวจสอบรายงานการเงินของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน จะสำเร็จได้ไม่ใช่เพียงแต่การใช้เทคนิคการตรวจสอบให้ถูกต้องเพื่อใช้ในการรวบรวมหลักฐานเพียงอย่างเดียวเท่านั้น ยังขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายๆ ด้าน เช่น บุคคล ประสิทธิภาพการทำงาน

เป็นต้น และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Shah Saud และ Nathalie Marchand (2011) พบว่า การตรวจสอบภายในมีส่วนช่วยสนับสนุนในความสำเร็จขององค์กร แต่เนื่องด้วยเงื่อนไขของพนักงาน และการปฏิบัติงาน จำนวนพนักงานตรวจสอบภายในอาจส่งผลต่อผลการตรวจสอบ การมอบหมาย และความรับผิดชอบให้กับบุคคลหนึ่งที่แตกต่างกัน อาจเป็นสาเหตุให้ขาดประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย จากผลการทดสอบสมมติฐานการศึกษา พบว่า เทคนิคการตรวจสอบ/การตรวจสอบการมีตัวตน การสังเกตการณ์ การยืนยันยอด การตรวจสอบเอกสารใบสำคัญ การคำนวณ การตรวจสอบการผ่านรายการ การตรวจหารายการผิดปกติ/ การตรวจแบบคร่าว การสอบถาม การติดตามรายการ การวิเคราะห์ และการกระทบยอด มีผลต่อความสำเร็จของการปฏิบัติงานตรวจสอบรายงานการเงินของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน ดังนั้นผู้สอบบัญชีของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินควรให้ความสำคัญและพัฒนาทักษะการตรวจสอบของเทคนิคดังกล่าว เพื่อให้งานสอบบัญชีประสบความสำเร็จมากขึ้น และเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน

5.3.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการศึกษาครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาปัจจัยอื่นๆ ที่มีผลกระทบต่อความสำเร็จของการปฏิบัติงานตรวจสอบรายงานการเงินของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน
2. ควรมีการศึกษาผลกระทบในเชิงลึกเกี่ยวกับเทคนิคการตรวจสอบที่มีผลต่อความสำเร็จของการปฏิบัติงานตรวจสอบรายงานการเงินของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน เพื่อให้ทราบถึงปัญหาและอุปสรรคและหาแนวทางการแก้ไข ปรับปรุงการปฏิบัติบางตรวจสอบต่อไป
3. ควรมีการศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างที่กว้างขึ้น เช่น หน่วยงานราชการอื่น หรือหน่วยงานเอกชน เพื่อให้เกิดมุมมองที่หลากหลาย ซึ่งอาจก่อให้เกิดประโยชน์ต่อหน่วยงานอื่นๆ ต่อไป

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

- คู่มือการปฏิบัติงานการตรวจสอบการเงินหน่วยงานภาครัฐ. (2559). *คู่มือการปฏิบัติงานการตรวจสอบการเงินหน่วยงานภาครัฐ*. กรุงเทพมหานคร. สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน.
- คู่มือการตรวจสอบการเงินรัฐวิสาหกิจ. (2558). *คู่มือการตรวจสอบการเงินรัฐวิสาหกิจ*. กรุงเทพมหานคร. สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน.
- ชมรมผู้ตรวจสอบภายในธนาคารและสถาบันการเงิน. (2551). *Audit Technical*. นนทบุรี. ชมรมผู้ตรวจสอบภายในธนาคารและสถาบันการเงิน.
- ณัฐญา เสียวกรบุรี, วราพร เปรมพานิษฐ์กุล, และอุเทน เลาน้ำทา. (2562). *ผลกระทบของเทคนิคการตรวจสอบทุจริตที่มีผลต่อคุณภาพการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย เทคนิคการตรวจสอบการทุจริต*. มหาสารคาม. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- แนวทางการปฏิบัติงานตรวจสอบรายงานการเงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สำหรับรายงานการเงินงวดปีบัญชี 2563. (2563). *แนวทางการปฏิบัติงานตรวจสอบรายงานการเงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สำหรับรายงานการเงินงวดปีบัญชี 2563*. กรุงเทพมหานคร. สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน.
- บุญช่วง ศรีธรรมราชบุรี. (2561). *ผลกระทบของสมรรถนะทางการบัญชีสมัยใหม่ที่มีต่อความสำเร็จในการทำงานของนักบัญชีบริษัทในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือเมื่อเปิดเสรีทางเศรษฐกิจ*. ปทุมธานี. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
- ชรารินทร์ ใจเอื้อพลสุข. (2561). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานของสำนักงานบัญชีคุณภาพในประเทศไทย*. กรุงเทพมหานคร. มหาวิทยาลัยศรีปทุม
- รายงานผลการปฏิบัติงาน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2562. (2562). สืบค้น 6 มีนาคม 2564, จาก <https://audit.go.th/sites/default/files/files/reportaudit/%E0%B9%84%E0%B8%9F%E0%B8%A5%E0%B9%8C%20PDF%E0%B8%A3%E0%B8%B2%E0%B8%A2%E0%B8%87%E0%B8%B2%E0%B8%99%E0%B8%9B%E0%B8%A3%E0%B8%B0%E0%B8%88%E0%B8%B3%E0%B8%9B%E0%B8%B5%20%E0%B8%87%E0%B8%9B%E0%B8%A1.62.pdf>
- สถาบันพัฒนาบุคลากรด้านการคลังและบัญชีภาครัฐ. (2555). *เทคนิค/วิธีการตรวจสอบบัญชี*. กรุงเทพมหานคร. กรมบัญชีกลาง
- อรอนงค์ ทับทิมทอง. (2558). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการให้บริการของสำนักงานบัญชีในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล*. กรุงเทพมหานคร. มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

“Audit Technique”. (2560). *เทคนิคการตรวจสอบ*. ปัตตานี. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

“Auditing - Audit Techniques”. (ม.ป.ป.). สืบค้น 6 มีนาคม 2564, จาก

https://www.tutorialspoint.com/auditing/auditing_techniques.htm

ภาษาต่างประเทศ

Onoja Emmanuel E,Ph.D, and Haruna Usman (2015). *Internal Audit Techniques and Fraud Prevention: A Case Study of Selected Local Government Councils in Bauch State*. Italy. Mediterranean Journal of Social Sciences.

Radu Florea and Ramona Florea. (2011). *Audit techniques and audit evidence*. Bacau. George Bacovia University.

Shah Saud, and Nathalie Marchand. (2011). *Contribution of internal audit in the achievement of corporate goals a case of Sweden and pakistan*. Sweden. Karlstad Business School.

Yamane, Taro. (1973). *Statistics: An Introductory Analysis (3rd ed.)*. Newyork. Harper and Row Publication.

ภาคผนวก

แบบสอบถาม

เรื่อง เทคนิคการตรวจสอบที่มีผลต่อความสำเร็จของการปฏิบัติงานตรวจสอบรายงานการเงิน
ของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน

วัตถุประสงค์ : แบบสอบถามนี้จัดทำขึ้นเพื่อรวบรวมข้อมูล ในการศึกษาเทคนิคการตรวจสอบที่มี
ผลต่อความสำเร็จของการปฏิบัติงานตรวจสอบรายงานการเงินของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน
คำชี้แจง :

1. กรุณาตอบข้อมูลให้ครบถ้วนทุกข้อทุกตอนและตามความเป็นจริง เพื่อให้การวิจัยในครั้งนี้มีความเที่ยงตรงและเกิดประโยชน์อย่างแท้จริง
2. แบบสอบถามชุดนี้ แบ่งออกเป็น 4 ตอน คือ
 - ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตรวจสอบบัญชีสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน จำนวน 6 ข้อ
 - ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับเทคนิคการตรวจสอบบัญชี จำนวน 13 ข้อ
 - ตอนที่ 3 การปฏิบัติตามแนวทางหรือคู่มือปฏิบัติงานตรวจสอบรายงานการเงิน (ความสำเร็จของการปฏิบัติงานตรวจสอบ) จำนวน 49 ข้อ
 - ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ
3. ข้อมูลที่ท่านตอบแบบสอบถามนี้จะเก็บไว้เป็นความลับการนำเสนอผลการวิจัยจะเสนอ
ในภาพรวมเท่านั้น

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตรวจสอบบัญชีสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน

คำชี้แจง : โปรดทำเครื่องหมายเพียงหนึ่งข้อเท่านั้นหน้าคำตอบแบบสอบถาม

1. เพศ

ชาย หญิง

2. อายุ

ต่ำกว่า 30 ปี 30 – 40 ปี 41 – 50 ปี ตั้งแต่ 51 ปี ขึ้นไป

3. ระดับการศึกษา

ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า ปริญญาโทหรือสูงกว่า

4. ตำแหน่งงาน

- พนักงานสมทบตรวจเงินแผ่นดิน ชั้น 3
- นักวิชาการตรวจเงินแผ่นดินปฏิบัติการ
- นักวิชาการตรวจเงินแผ่นดินชำนาญการ
- นักวิชาการตรวจเงินแผ่นดินชำนาญการพิเศษ

5. สังกัด

- สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินสังกัดส่วนกลาง
- สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินสังกัดส่วนภูมิภาค

6. ประสบการณ์การปฏิบัติงานตรวจสอบในสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน

- ต่ำกว่า 5 ปี
- 5 – 10 ปี
- 11 – 15 ปี
- มากกว่า 15 ปี ขึ้นไป

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับเทคนิคการตรวจสอบ

คำชี้แจง : โปรดทำเครื่องหมายลงในช่องว่างที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

(เลือกเพียงหนึ่งข้อเท่านั้น) 5 = มากที่สุด 4 = มาก 3 = ปานกลาง 2 = น้อย 1 = น้อยที่สุด

เทคนิคการตรวจสอบ	ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม				
	5	4	3	2	1
1. ด้านการตรวจดู/การตรวจสอบการมีตัวตน					
1) ท่านได้ตรวจดูเอกสารหลักฐานต่างๆ ไปจนถึงความมีอยู่จริงของทรัพย์สิน					
2. ด้านการสังเกตการณ์					
1) ท่านสังเกตการณ์จากเอกสารหลักฐานต่างๆ					
2) ท่านสังเกตการณ์การปฏิบัติงานของหน่วยรับตรวจ					
3. ด้านการยืนยันยอด					
1) ท่านยืนยันยอด เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของธุรกรรม และเพื่อให้ได้ความน่าเชื่อถือของหลักฐานจากบุคคลภายนอก					
4. ด้านการตรวจสอบเอกสารใบสำคัญ					
1) ท่านตรวจสอบใบสำคัญต่างๆ เพื่อตรวจสอบการบันทึกบัญชี ความถูกต้อง ครบถ้วน และตรงตามประเภทต่างๆ					
2) ท่านตรวจสอบใบสำคัญต่างๆ เพื่อตรวจสอบอำนาจในการอนุมัติ					
5. ด้านการคำนวณ					
1) ท่านทดสอบการคำนวณตัวเลขในบัญชี					
6. ด้านการตรวจสอบการผ่านรายการ					
1) ท่านตรวจสอบความถูกต้องและความครบถ้วนของการผ่านรายการ จากสมุดขึ้นต้นไป บัญชีแยกประเภท และ งบทดลอง					

เทคนิคการตรวจสอบ	ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม				
	5	4	3	2	1
7. ด้านการตรวจหารายการผิดปกติ / การตรวจแบบคร่าว					
1) ท่านตรวจรายการใน ในบัญชีแยกประเภท สมุดขัณฑ์ หรือ แหล่งข้อมูลอื่นๆ					
8. ด้านการสอบถาม					
1) ท่านสอบถามผู้บริหารและพนักงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ได้ทราบข้อเท็จจริงต่างๆ					
9. ด้านการติดตามรายการ					
1) ท่านตรวจสอบการบันทึกรายการบางรายการ ตั้งแต่ต้นจนจบรายการ เพื่อดูขั้นตอนของธุรกรรม และการเดินรายการของเอกสารในทุกระดับของ ธุรกรรม					
10. ด้านการวิเคราะห์					
1) ท่านหาความสัมพันธ์ของรายการ เพื่อวิเคราะห์ เปรียบเทียบรายการบัญชี					
11. ด้านการกระทขยอด					
1) ท่านกระทขยอดรายการ เพื่อหาสาเหตุความ แตกต่างของยอดคงเหลือ					

ตอนที่ 3 การปฏิบัติตามแนวทางหรือคู่มือปฏิบัติงานตรวจสอบรายงานการเงิน (ความสำเร็จของการปฏิบัติงานตรวจสอบ)

คำชี้แจง : โปรดทำเครื่องหมายลงในช่องว่างที่ตรงกับการปฏิบัติงานของท่านมากที่สุด
(เลือกเพียงหนึ่งข้อเท่านั้น) 5 = มากที่สุด 4 = มาก 3 = ปานกลาง 2 = น้อย 1 = น้อยที่สุด

ความสำเร็จของการปฏิบัติงานตรวจสอบ	การปฏิบัติงานของผู้ตอบแบบสอบถาม				
	5	4	3	2	1
แนวการตรวจสอบบัญชีเงินสด รายการเทียบเท่าเงินสด เงินฝากธนาคารและเงินฝากคลัง					
1) ท่านตรวจสอบยอดยกมาต้นงวดกับกระดากทำการตรวจสอบปีก่อน					
2) ท่านเปรียบเทียบยอดคงเหลือของปีก่อนกับปีปัจจุบัน					
3) ท่านวิเคราะห์รายการเคลื่อนไหวระหว่างงวดเพื่อสืบหารายการที่ผิดปกติ					
4) ท่านตรวจสอบความถูกต้องของจำนวนเงินในบัญชีแยกประเภท และบทยอดคงเหลือประจำวัน และบพิสูจน์ยอดเงินฝากธนาคาร ณ วันสิ้นงวด และรายละเอียดเงินฝากคลัง					
5) ท่านตรวจสอบสมุดเงินสดรับและสมุดเงินสดจ่ายกับเอกสารประกอบต่างๆ					
6) ท่านทดสอบการบวกเลขในสมุดเงินสดรับและสมุดเงินสดจ่าย					
7) ท่านตรวจนับเงินสดและกระทบยอดเงินสดที่ตรวจนับได้ไปจนถึงวันสิ้นงวด					
8) ท่านส่งหนังสือยืนยันยอดเงินฝากธนาคาร และตรวจสอบดอกเบี้ยธนาคาร					
9) ท่านตรวจสอบว่าได้มีการนำเงินฝากประจำและออมทรัพย์ไปค้ำประกันการกู้ยืมบ้างหรือไม่					

ความสำเร็จของการปฏิบัติงานตรวจสอบ	การปฏิบัติงานของผู้ตอบแบบสอบถาม				
	5	4	3	2	1
2. แนวการตรวจสอบบัญชีลูกหนี้					
1) ท่านตรวจสอบรายการยอดยกมาของบัญชีลูกหนี้ และบัญชีค่าเพื่อหนี้สงสัยจะสูญกับกระดากทำการตรวจสอบปีก่อน					
2) ท่านวิเคราะห์เปรียบเทียบยอดคงเหลือปีก่อนกับปัจจุบัน					
3) ท่านวิเคราะห์รายการเคลื่อนไหวระหว่างงวดเพื่อสืบหารายการที่ผิดปกติในจำนวนเงิน					
4) ท่านตรวจสอบการบันทึกบัญชีลูกหนี้ และการรับชำระหนี้ กับเอกสารหลักฐานต่างๆ					
5) ท่านขอรายละเอียดลูกหนี้คงเหลือ และค่าเพื่อหนี้สงสัยจะสูญ ณ วันสิ้นงวด ตรวจสอบให้ตรงกับบัญชีแยกประเภทและทะเบียนคุมลูกหนี้รายตัว					
6) ท่านทดสอบการบวกเลขในทะเบียนคุมลูกหนี้รายตัว					
7) ท่านทดสอบการตัดยอดรายได้โดยทดสอบการบันทึกบัญชีรายได้ 7 วัน ก่อนและหลังปิดงวดบัญชีว่าถูกต้องตรงตามข้อมูลในเอกสารของงวดบัญชีที่เกิดรายการ					
8) ท่านจัดทำและส่งหนังสือขอยืนยันยอดลูกหนี้ ณ วันสิ้นงวด					
9) ท่านสอบถามยอดรวมของหนี้ที่มีอายุครบกำหนดตามเกณฑ์ในการตัดหนี้สูญว่าถูกต้องตรงกับบันทึกไว้ในบัญชี					
10) ท่านตรวจสอบความถูกต้องของงบรายงานการวิเคราะห์อายุหนี้และทดสอบการวิเคราะห์อายุหนี้					

ความสำเร็จของการปฏิบัติงานตรวจสอบ	การปฏิบัติงานของผู้ตอบแบบสอบถาม				
	5	4	3	2	1
3. แนวการตรวจสอบบัญชีทรัพย์สิน					
1) ท่านตรวจสอบยอดคงเหลือค้ำงวคของบัญชีที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ และบัญชีค่าเสื่อมราคาสะสมกับ กระจายทำการตรวจสอบปีก่อน					
2) ท่านตรวจสอบทะเบียนคุมทรัพย์สิน/ขอ รายละเอียดบัญชีที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ ค่าเสื่อม ราคาสะสม และค่าเสื่อมราคาแต่ละประเภทย่อย กับยอดรวมบัญชีแยกประเภท					
3) ท่านวิเคราะห์เปรียบเทียบยอดที่ดิน อาคารและ อุปกรณ์ ค่าเสื่อมราคาสะสม และค่าเสื่อมราคาปี ปัจจุบันเทียบกับปีก่อน					
4) ท่านตรวจสอบการเพิ่ม/ลด ทรัพย์สินระหว่าง งวด โดยตรวจสอบกับเอกสารประกอบ					
5) ท่านตรวจสอบการคำนวณค่าเสื่อมราคาสะสม ค่าเสื่อมราคา และรายการกำไรหรือรายการ ขาดทุนจากการจำหน่ายสินทรัพย์					
6) ท่านพิจารณาข้อบ่งชี้ที่ทำให้ที่ดิน อาคารและ อุปกรณ์สุทธิเกิดการด้อยค่า หากมูลค่าที่คาดว่าจะ ได้รับคืนต่ำกว่าราคาตามบัญชีต้องบันทึกขาดทุน จากการด้อยค่า					
7) ท่านสังเกตการณ์ตรวจนับทรัพย์สินถาวร					
8) ท่านตรวจสอบสัญญาการก่อหนี้ผูกพันต่าง ๆ ทรัพย์สินที่เกิดจากเงินกู้ และทดสอบการ คำนวณดอกเบี้ยจ่าย					

ความสำเร็จของการปฏิบัติงานตรวจสอบ	การปฏิบัติงานของผู้ตอบแบบสอบถาม				
	5	4	3	2	1
4. แนวการตรวจสอบบัญชีรายจ่ายค้างจ่าย					
1) ท่านเปรียบเทียบยอดคงเหลือตามรายงานแยกประเภททั่วไป กับยอดคงเหลือตามรายงานการเงินที่ส่งให้ตรวจสอบ หากมีผลแตกต่างให้หาสาเหตุ					
2) ท่านขอรายละเอียดค่าใช้จ่ายค้างจ่าย ณ วันสิ้นงวดสอบยื่นยอดคงเหลือในรายงานบัญชีแยกประเภททั่วไป					
3) ท่านตรวจสอบหารายการผิดปกติ					
4) ท่านทดสอบค่าใช้จ่ายค้างจ่ายเพื่อตรวจสอบหลักฐานการก่อหนี้ เช่น ใบแจ้งหนี้ เอกสารการอนุมัติจากผู้มีอำนาจ					
5) ท่านติดตามการจ่ายชำระหนี้ภายหลังจากวันสิ้นงวดโดยติดตามการจ่ายชำระหนี้ในงวดถัดไป					
5. แนวการตรวจสอบเจ้าหนี้และเงินกู้ยืม					
1) ท่านตรวจสอบยอดคงเหลือยกมากับกระดาดทำการตรวจสอบของปีก่อน					
2) ท่านวิเคราะห์เปรียบเทียบปีปัจจุบันกับปีก่อน					
3) ท่านวิเคราะห์รายการเคลื่อนไหวระหว่างงวด และหาสาเหตุสำหรับรายการที่ผิดปกติ					
4) ท่านตรวจสอบเอกสารประกอบรายการการบันทึกบัญชีเจ้าหนี้และเงินกู้ยืม รวมถึงการจ่ายชำระหนี้					
5) ท่านขอคำยืนยันยอดเจ้าหนี้เงินกู้ หากยอดที่แจ้งมาไม่ตรงกับบัญชี ให้หาสาเหตุและปรับปรุงบัญชีให้ถูกต้อง					

ความสำเร็จของการปฏิบัติงานตรวจสอบ	การปฏิบัติงานของผู้ตอบแบบสอบถาม				
	5	4	3	2	1
6. แนวการตรวจสอบบัญชีทุน					
1) ท่านวิเคราะห์เปรียบเทียบปีปัจจุบันกับปีก่อน					
2) ท่านวิเคราะห์เปรียบเทียบการเคลื่อนไหวระหว่างงวด แล้วสอบยันกับเอกสารการบันทึกบัญชีว่าถูกต้องหรือไม่					
7. แนวการตรวจสอบบัญชีกำไร (ขาดทุน) สะสม/เงินสะสม					
1) ท่านตรวจสอบการสำรองการลงทุน/เงินทุนสำรองเงินสะสมตามกฎหมาย					
2) ท่านวิเคราะห์รายการเคลื่อนไหวระหว่างงวดและหาสาเหตุสำหรับรายการที่ผิดปกติ					
8. แนวการตรวจสอบบัญชีรายได้					
1) ท่านวิเคราะห์เปรียบเทียบรายได้ปีปัจจุบันกับปีก่อน					
2) ท่านวิเคราะห์รายการเคลื่อนไหวรายได้ระหว่างงวดบัญชี และสาเหตุรายการที่ผิดปกติในจำนวนเงิน					
3) ท่านตรวจสอบเอกสารประกอบรายการบัญชีรายได้ กับสำเนาใบเสร็จรับเงิน และสำเนาใบแจ้งหนี้/สำเนาใบกำกับสินค้า					
4) ท่านตรวจสอบการบันทึกบัญชีกับเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้อง					
9. แนวการตรวจสอบบัญชีรายจ่าย					
1) ท่านวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าใช้จ่ายปีปัจจุบันกับปีก่อน					
2) ท่านวิเคราะห์รายการเคลื่อนไหวค่าใช้จ่ายระหว่างปี และสาเหตุรายการที่ผิดปกติ					

ความสำเร็จของการปฏิบัติงานตรวจสอบ	การปฏิบัติงานของผู้ตอบแบบสอบถาม				
	5	4	3	2	1
9. แนวการตรวจสอบบัญชีรายจ่าย (ต่อ)					
3) ท่านวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งอ้างอิงรายการไปยังบัญชีสินทรัพย์และหนี้สิน					
4) ท่านตรวจสอบรายละเอียดของรายการค่าใช้จ่าย โดยตรวจสอบหลักฐานประกอบการจ่าย					

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ (ถ้ามี)

.....

.....

.....

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-นามสกุล

กนกพร ภาตะนันท์

ประวัติการศึกษา

ปีการศึกษา 2557 บัณฑิตบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตำแหน่งและสถานที่ทำงานปัจจุบัน

นักวิชาการตรวจเงินแผ่นดิน สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน

